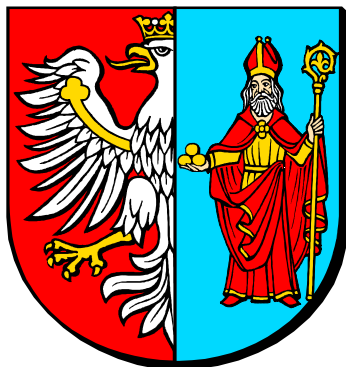

Fundacja Rozwoju
Demokracji Lokalnej

1989 r.

MISTIA

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE CHRZANOWSKIM

CHRZANÓW
sierpień 2006

SPIS TREŚCI:

I.	WSTĘP	3
II.	PRZEBIEG PROCESU PLANOWANIA STRATEGICZNEGO W POWIECIE CHRZANOWSKIM	6
III.	METODYKA PROCESU PLANOWANIA STRATEGICZNEGO W POWIECIE CHRZANOWSKIM	7
IV.	ANALIZA SPOŁECZNA POWIATU CHRZANOWSKIEGO ..	10
V.	ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE CHRZANOWSKIM	49
VI.	MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE CHRZANOWSKIM	52
VII.	PLAN OPERACYJNY DLA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE CHRZANOWSKIM	53
	▪ <i>AKTYWIZACJA I WSPIERANIE RODZIN</i>	55
	▪ <i>PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM</i>	68
	▪ <i>POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I STARSZYM</i> ..	77
	▪ <i>AKTYWIZACJA RYNKU PRACY</i>	90
VIII.	REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WDROŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE CHRZANOWSKIM	102

WSTĘP

Projekt związany z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim rozpoczęto w czerwcu 2006 roku, zgodnie z umową podpisaną pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, reprezentowanym przez Pana Zbigniewa Kozuba – Dyrektora PCPR, a FRDL Małopolskim Instytutem Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa, reprezentowanym przez Krzysztofa Lipskiego – Dyrektora Instytutu.

Opracowanie niniejszej strategii było wymogiem dwóch regulacji prawnych:

Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która w art. 19 mówi:

„Do zadań własnych powiatu należy:

1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”

oraz

Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która w art. 9 ust. 1. mówi:

„Do zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy należy:

1) opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której mowa w odrębnych przepisach”;

Nowa ustawa o pomocy społecznej stanowi kolejny etap budowy nowego systemu aktywnej polityki społecznej w Polsce, mając na celu stworzenie solidnego fundamentu polityki opartej na trzech zasadach:

- po pierwsze, w sposób systematyczny i kompleksowy budowana jest sieć bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, oparta na realnych podstawach utrzymania gospodarstw domowych,
- po drugie, tworzy się spójny system wspierający aktywizację osób bezrobotnych na rynku pracy i na polu pomocy społecznej, tak aby każdemu zagwarantować szansę aktywizacji i godnego życia,
- po trzecie, tworzy się skoordynowany system instytucjonalny, jasno prezentujący odpowiedzialność instytucji rządowych i samorządowych, otwierający jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej organizacji sektora pozarządowego.

Niniejsza strategia jest także istotną potrzebą i wymogiem nowej sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu chrzanowskiego, regionu małopolskiego i Polski, związanej głównie z wstąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej oraz zupełnie nowymi możliwościami związanymi z pozyskiwaniem funduszy strukturalnych na rozwój lokalny, w tym politykę społeczną. Oparcie funkcjonowania polityki społecznej w powiecie na długofalowym planowaniu, na przejrzystych celach o różnym horyzoncie czasowym, pomaga zarządzać sferą polityki społecznej i ułatwia pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań

też polityki. Strategia pomaga także skoordynować działania różnych instytucji działających na polu polityki społecznej w powiecie wokół głównego kierunku działań i głównych problemów w tej sferze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez instytucje powiatowe (Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy). Strategia proponuje przede wszystkim zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na polu polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim przyjęto na dziesięć lat (**2006-2015**), co ułatwi władzom powiatu formułowanie zadań do realizacji w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Niniejsza Strategia posiada ścisłą korelację z kluczowym dokumentem planistycznym na szczeblu lokalnym – **Strategią Rozwoju Powiatu Chrzanowskiego na lata 2006-2015** i regionalnym – **Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013**.

Zapisy niniejszej Strategii są także spójne z **Programem Operacyjnym „Kapitał Ludzki”** (Projekt przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 31.05.2006 r.), według którego dysponowane będą w Polsce środki Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2007-2013. Celem Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa. W ramach Programu przyjęto następujące priorytety i obszary wsparcia:

Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna

Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw

Priorytet III: Wysoka jakość edukacji

Priorytet IV: Dobre państwo

Priorytet V: Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa

Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

Priorytet VII: Regionalne kadry gospodarki

Priorytet VIII: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Priorytet IX: Aktywizacja obszarów wiejskich

Priorytet X: Pomoc techniczna

Przed rozpoczęciem procesu planowania strategicznego w Powiecie Chrzanowskim powołano Konwent Strategiczny, w skład którego weszli przedstawiciele Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, Szpitala Powiatowego, Ośrodków Pomocy Społecznej, Sądu Rejonowego, Policji, szkół, a także reprezentanci lokalnych organizacji i instytucji zajmujących się polityką społeczną.

Ze strony FRDL MISTiA prace związane z opracowaniem strategii wykonywali: Janusz Krzyżak – kierownik projektu oraz Wojciech Odzimek i Monika Wojciechowska – konsultanci Wydziału Programów i Projektów.

Lista Konwentu Strategicznego

Lp.	Imię i nazwisko	Instytucja
1.	Małgorzata Baniak	Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
2.	Katarzyna Dudek	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie
3.	Mirosława Dzierwa	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Alwerni
4.	Mariusz Fedak	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie
5.	Jerzy Fraś	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego
6.	Irena Fudała	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Trzebini
7.	Elżbieta Jaśko	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chrzanowie
8.	Stanisława Klimczak	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie – Wicestarosta
9.	Zbigniew Kozub	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie – Dyrektor
10.	Ilona Krzemień	Środowiskowy Dom Samopomocy w Babcicach
11.	Władysława Łazarz	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
12.	Agnieszka Majer	Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie
13.	Katarzyna Noga	Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebini
14.	Halina Nowak	Regionalne Stowarzyszenie Diabetyków w Chrzanowie
15.	Jadwiga Noworyta	Sąd Rejonowy w Chrzanowie
16.	Cecylia Ostafin	Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu
17.	Ewa Potocka	Szpital Powiatowy w Chrzanowie
18.	Marta Rus	Dom Pomocy Społecznej w Płazie
19.	Izabela Skrzekucka	Fundacja im. Brata Alberta w Chrzanowie
20.	Grzegorz Sokolnicki	Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
21.	Stanisława Szczepina	Dom Pomocy Społecznej w Płazie
22.	Jolanta Szynowska	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie
23.	Krzysztof Wilk	Fundacja Viribus Unitis
24.	Leszek Zięba	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie

PRZEBIEG PROCESU PLANOWANIA STRATEGICZNEGO W POWIECIE CHRZANOWSKIM

1. Organizacja procesu planowania strategicznego i diagnoza sytuacji – czerwiec 2006 r.

Cele działań:

- Prezentacja zakresu planowanych prac warsztatowych w Powiecie Chrzanowskim oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów biorących udział w projekcie;
- Przedstawienie klucza doboru członków Konwentu Strategicznego;
- Zebranie danych statystycznych i informacji niezbędnych do opracowania analizy społecznej Powiatu Chrzanowskiego oraz opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- Opracowanie analizy społecznej Powiatu Chrzanowskiego;

2. I warsztat strategiczny – 21 czerwca 2006 r.

Cele warsztatu:

- Omówienie metodologii procesu budowania strategii rozwoju metodą partnerską oraz znaczenia partycypacji społecznej w planowaniu strategicznym;
- Przeprowadzenie analizy silnych i słabych stron polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim oraz identyfikacja szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego – **analiza SWOT**;
- Określenie **Misji polityki społecznej Powiatu Chrzanowskiego**;
- Identyfikacja **obszarów priorytetowych polityki społecznej** w Powiecie Chrzanowskim i głównych zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach;

3. II warsztat strategiczny – 28 czerwca 2006 r.

Cele warsztatu:

- Weryfikacja obszarów priorytetowych polityki społecznej w powiecie i zagadnień strategicznych w poszczególnych obszarach;
- Formułowanie **celów strategicznych** i **celów operacyjnych** w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej w powiecie;
- Formułowanie **zadań** w poszczególnych obszarach priorytetowych polityki społecznej w powiecie;
- Określenie **założeń organizacyjnych** dla poszczególnych zadań – instytucja koordynująca, partnerzy, termin realizacji, źródła finansowania;

METODYKA PROCESU PLANOWANIA STRATEGICZNEGO W POWIECIE CHRZANOWSKIM

Przyjęta metodyka opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim oparta została na partnersko-eksperckim modelu budowy planów strategicznych, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny w Polsce. Metodyka MISTiA uwzględniła szersze, ponadlokalne i długoletnie doświadczenia konsultantów w tworzeniu długofalowych planów rozwoju, zarówno strategii ogólnych (gminy, powiatu), jak również branżowych (polityki społecznej, rozwoju przedsiębiorczości, rynku pracy, turystyki, oświaty).

Organizacja procesu

Wszystkie etapy planowania strategicznego są ważne. Jednakże dwa z nich mają zasadnicze znaczenie: organizacja procesu oraz tworzenie planów operacyjnych. Ten ostatni etap stanowi zwieńczenie wszystkich wysiłków. Jeśli jednak proces nie jest dobrze zorganizowany w momencie startu, wszystkie późniejsze działania stają się trudniejsze, a przebieg samego procesu może zostać poważnie zakłócony. Etap pierwszy to swoiste „zaplanowanie planowania”, czyli *plan for planning*.

Władze Powiatu Chrzanowskiego uznały, że proces planowania procesu rozwiązywania problemów społecznych w powiecie powinien być wspierany zarówno przez lokalne instytucje i grupy społeczne, jak również przez konsultantów zewnętrznych. Do prac nad strategią zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu powiatu, tworząc swoisty Konwent Strategiczny. W skład Konwentu, z uwagi na pełnioną rolę (organ decyzyjny i kreujący, którego członkowie biorą systematyczny udział w warsztatach strategicznych oraz stają się faktycznymi współautorami dokumentu strategii) weszli przedstawiciele Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, Szpitala Powiatowego, Ośrodków Pomocy Społecznej, Sądu Rejonowego, Policji, szkół, a także reprezentanci lokalnych organizacji i instytucji zajmujących się polityką społeczną.

Obraz środowiska lokalnego – analiza sytuacji społecznej Powiatu

Planowanie strategiczne oparte jest na obiektywnej ocenie społecznego i ekonomicznego charakteru społeczności lokalnej i jej miejsca na mapie regionu. W ramach realizacji tychże działań przeprowadzona została ekspercka diagnoza sytuacji społecznej Powiatu Chrzanowskiego w ujęciu dynamicznym (lata 2000-2005) oraz porównawczym (w rozbięciu na wszystkie gminy powiatu chrzanowskiego), czyli dokonano szczegółowej analizy układu lokalnego. W efekcie prac eksperckich powstał opis sytuacji społecznej Powiatu Chrzanowskiego, będący punktem wyjścia do prac planistycznych i stanowiący element niniejszej strategii. Praca analityczna konsultantów MISTiA prowadzona była w oparciu o materiały i dokumenty uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, Szpitala Powiatowego, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych) i Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych – analiza strategiczna przeprowadzona metodą SWOT

Kolejnym ważnym elementem prac nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim była analiza zasobów wewnętrznych polityki społecznej Powiatu (silne i słabe strony polityki społecznej) oraz analiza otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju polityki społecznej w powiecie. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT, która stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. W otoczeniu zewnętrznym zidentyfikowano i uszczegółowiono trendy polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne i prawne, rozumiane jako szanse, ale także zagrożenia.

Określenie Misji polityki społecznej Powiatu

Kluczowym elementem niniejszej strategii jest Misja – naczelny cel polityki społecznej Powiatu, wokół którego powinny koncentrować się działania różnych lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Członkowie Konwentu Strategicznego zaproponowali swoje propozycje misji, które stały się podstawą dla jej końcowej wersji, w pełni oddającej aspiracje mieszkańców i służącej długofalowemu rozwojowi społecznemu Powiatu.

Sformułowanie obszarów priorytetowych polityki społecznej w Powiecie

Zasadniczą rolą Konwentu Strategicznego było zidentyfikowanie obszarów priorytetowych (kierunków rozwoju) polityki społecznej w Powiecie, czyli takich obszarów, które odzwierciedlają zasadnicze pola działań w zakresie tej polityki. Wybór obszarów priorytetowych był wynikiem analizy bieżącej sytuacji społecznej w Powiecie, analizy otoczenia zewnętrznego oraz wymogów ustawowych. Określanie obszarów priorytetowych dla Powiatu Chrzanowskiego nastąpiło na warsztatach strategicznych, dając szansę na pracę indywidualną, w zespołach i na sesji plenarnej. Dzięki temu umożliwiono uczestnikom Konwentu całościową refleksję nad perspektywami rozwoju polityki społecznej w Powiecie. W efekcie analiz strategicznych i wymogów ustawowych zidentyfikowano cztery obszary priorytetowe polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim:

- **Aktywizacja i wspieranie rodzin**
- **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
- **Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym**
- **Aktywizacja rynku pracy**

Plany operacyjne – cele strategiczne, cele operacyjne, zadania

Kolejną ważną rolą Konwentu Strategicznego było formułowanie planów operacyjnych dla zidentyfikowanych trzech obszarów priorytetowych polityki społecznej w powiecie. Dla ukazania hierarchii i powiązań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

- *cele strategiczne (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?)*
- *cele operacyjne (w jaki sposób to osiągnąć?)*
- *zadania (co zrobimy?)*

W ciągu intensywnych sesji warsztatowych z Konwentem Strategicznym powstały plany operacyjne w trzech zdefiniowanych obszarach priorytetowych, wieńcząc tym samym prace nad „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim”. Ostateczna wersja Strategii jest dokumentem perspektywicznym i długofalowym, a jednocześnie zawierającym priorytety i narzędzia realizacji, które na dzień dzisiejszy

wydają się stwarzać najwięcej możliwości dla rozwoju społecznego w Powiecie Chrzanowskim. Z biegiem czasu, w ciągłym procesie wdrażania, Strategia będzie ulegać modyfikacjom i aktualizacjom tak, aby jego realizacja odpowiadała potrzebom i aspiracjom lokalnej społeczności.

Warsztaty z Konwentem Strategicznym prowadzono metodami interaktywnymi z użyciem narzędzi (technik) treningowych, pozwalających uczestnikom indywidualnie i grupowo identyfikować, następnie analizować i proponować możliwe rozwiązania. Ten sposób pracy traktuje uczestników spotkań jako ekspertów posiadających znaczące doświadczenie, a rolą konsultantów jest prowadzenie procesu budowy strategii oraz proponowanie narzędzi i podawanie przykładów rozwiązań sprawdzonych w innych samorządach. Każde spotkanie warsztatowe prowadzone było urozmaiconymi technikami: mini wykłady z użyciem prezentacji multimedialnych, techniki kreatywne, prace z formularzem, techniki pracy zespołowej, moderowana dyskusja.

Proces wdrażania

Proces wdrażania to „przejście” od planowania strategicznego do zarządzania strategicznego, czyli realizacja zapisów Strategii. Konsultanci MISTiA określili dla niniejszej strategii rekomendacje wdrożeniowe, czyli elementy, które powinny zostać spełnione, aby jej realizacja odbywała się efektywnie. Rekomendacje te – zawarte w końcowej części Strategii – dotyczą trzech poziomów:

- organizacyjnego – zarządzanie strategią,
- merytorycznego – ocena i przegląd zapisów strategii,
- społecznego – promocja i pozyskiwanie partnerów.

ANALIZA SPOŁECZNA POWIATU CHRZANOWSKIEGO

Rys metodyczny analizy

Dane wykorzystywane w niniejszej analizie pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowego Urzędu Pracy, Szpitala Powiatowego, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Policji oraz danych statystycznych Urzędu Statystycznego w Krakowie („Województwo małopolskie 2005 – podregiony, powiaty, gminy”, „Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego”) i Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych – źródło internetowe). Dane dotyczące lat 2000-2005 stały się podstawą analizy dynamicznej, określającej tendencje zachodzące w Powiecie Chrzanowskim na przestrzeni pięciu lat. Dodatkowo w niniejszej analizie dokonano analizy porównawczej gmin należących do powiatu chrzanowskiego. Uzyskane wyniki porównano ze średnią wartością dla regionu małopolskiego i Polski.

Powiat chrzanowski

W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Źródło: WWW.zpp.pl

DEMOGRAFIA

Liczba ludności

Według danych statystycznych z końca grudnia 2004 r. powiat chrzanowski zamieszkiwało **128608** osób (dane Głównego Urzędu Statystycznego), co stanowi 3,9% ludności województwa małopolskiego (3260201 osób). Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców badany powiat zajmuje 7 lokatę wśród 19 ziemskich powiatów Małopolski – najbardziej zaludniony jest powiat krakowski, liczący 242731 osób. Pod względem całkowitej powierzchni powiat chrzanowski należy do najmniejszych powiatów w Małopolsce, posiada obszar równy 371 km², co stanowi 2,4% obszaru regionu (największą powierzchnię notuje powiat nowosądecki – 1550 km²). Wskaźnik gęstości zaludnienia powiatu chrzanowskiego wynosi 347 osób/km² i jest większy zarówno od średniej wojewódzkiej – 215 osób/km², jak i średniej krajowej – 122 osoby/km². W kategorii średniej gęstości zaludnienia powiat chrzanowski zajmuje wysoką 2 lokatę wśród 19 powiatów regionu, ustępując

jedynie powiatowi oświęcimskiemu (378 osób/km²). Sytuację demograficzną powiatu chrzanowskiego na tle regionalnym przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Podstawowe dane o powiatach województwa małopolskiego w 2004 r.

Powiat	Liczba gmin	Liczba Ludności*	Powierzchnia w km ²	Gęstość zaludnienia
bocheński	9	100063	631	154
brzeski	7	89919	590	163
chrzanowski	5	128608	371	347
dąbrowski	7	58607	530	111
gorlicki	10	106603	967	110
krakowski	17	242731	1230	197
limanowski	12	121007	952	127
miechowski	7	51085	677	75
myślenicki	9	115761	673	172
nowosądecki	16	196054	1550	126
nowotarski	14	180739	1475	123
olkuski	6	114568	622	184
oświęcimski	9	153457	406	378
proszowicki	6	43605	414	105
suski	9	81786	686	119
tarnowski	16	192656	1414	136
tatrzański	5	65335	472	138
wadowicki	10	153781	646	238
wielicki	5	103676	428	253
m.Kraków	1	757430	327	2316
m.Nowy Sącz	1	84463	57	1482
m.Tarnów	1	118267	72	1643
Region małopolski	182	3260201	15190	215

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

**według faktycznego miejsca zamieszkania*

Prawie 40% ludności powiatu chrzanowskiego skupiona jest w mieście i gminie Chrzanów, liczącym 50166 mieszkańców (dane z 2004 r.). Drugą pod względem wielkości zaludnienia gminą (miejsko-wiejską) w powiecie jest Trzebinia, licząca 34088 mieszkańców (26,5% ogółu mieszkańców powiatu), trzecia pozycja przypada miastu i gminie Libiąż (22993 osób, co stanowi prawie 18% obywateli powiatu). Dwie ostatnie pozycje w tym porównaniu zajmuje gmina Alwernia (12650 mieszkańców – 9,8%) oraz Babice (8711 obywateli – 6,8%). W 2004 r. największa gęstość zaludnienia cechowała miasto i gminę Chrzanów (635 osób/km²), na drugim biegunie sytuowała się z kolei gmina Babice, notująca gęstość zaludnienia rzędu 158 osób/km². Obraz sytuacji demograficznej gmin powiatu chrzanowskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki demograficzne gmin powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba ludności*	Udział w ludności powiatu	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	Gęstość zaludnienia [osoby/km ²]
Alwernia	75	12650	9,8%	6243	6407	103	169
Babice	55	8711	6,8%	4285	4426	103	158
Chrzanów	79	50166	39,0%	24023	26143	109	635
Libiąż	57	22993	17,9%	11279	11714	104	403
Trzebinia	105	34088	26,5%	16617	17471	105	325
Powiat chrzanowski	371	128608	100,0%	62447	66161	106	347
Region małopolski	15190	3260201	-	1581768	1678433	106	215
Polska	312685	38173835	-	18470253	19703582	107	122

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

*według faktycznego miejsca zamieszkania

W analizie rozwoju liczby ludności w powiecie chrzanowskim w latach 2000-2004 widoczne jest stałe zmniejszanie się potencjału demograficznego. Kulminacyjna wartość zaludnienia w badanym powiecie przypada na 2000 r. (129394 osób), by w latach kolejnych notować niewielki, ale coroczny spadek. W całym okresie pięcioletnim zaludnienie powiatu chrzanowskiego zmniejszyło się o 0,6%, co oznacza 786 osób. Co ciekawe, tylko dwie spośród pięciu gmin tworzących powiat chrzanowski zanotowały w latach 2000-2004 spadek zaludnienia. Proces ten dotyczy Chrzanowa i Trzebini, gdzie liczba mieszkańców zmniejszyła się w okresie 5 lat odpowiednio o 1,8% oraz 0,9%. W pozostałych trzech gminach powiatu zaobserwowano w okresie pięcioletnim przyrost liczby mieszkańców – Alwernia (wzrost liczby mieszkańców o 1,9%), Babice (wzrost o 1,8%) oraz Libiąż (wzrost o 0,1%). Dla porównania w latach 2000-2004 wskaźnik przyrostu liczby mieszkańców w regionie małopolskim był dodatni i wyniósł 0,8% (istotna uwaga – w 2002 r. gmina Sławków przeszła do woj. śląskiego, a w 2003 r. gmina Szerzyny weszła w skład woj. małopolskiego), z kolei omawiany wskaźnik dla Polski był ujemny (-1,2%).

Tabela 3. Rozwój liczby ludności w gminach powiatu chrzanowskiego

Gmina	Rok					Wskaźnik wzrostu w latach 00-04
	2000	2001	2002	2003	2004	
Alwernia	12418	12461	12547	12590	12650	1,9%
Babice	8554	8564	8644	8662	8711	1,8%
Chrzanów	51060	50880	50645	50375	50166	-1,8%
Libiąż	22962	22928	23004	22982	22993	0,1%
Trzebinia	34400	34278	34190	34132	34088	-0,9%
Powiat chrzanowski	129394	129111	129030	128741	128608	-0,6%
Region małopolski*	3233799	3240928	3237217	3252949	3260201	0,8%
Polska	38644211	38632453	38218531	38190608	38173835	-1,2%

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

*zmiana granic województwa (1 stycznia 2002 – gmina Sławków przechodzi do woj. śląskiego, 1 stycznia 2003 – gmina Szerzyny wchodzi w skład woj. małopolskiego)

Struktura płci ludności

Struktura płci ludności powiatu chrzanowskiego charakteryzuje się liczebną przewagą kobiet, które stanowią 51,4% ogółu mieszkańców, co oznacza niewiele mniejszą wartość w porównaniu z Małopolską (51,5%) i Polską (51,6%). Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) osiągnął w powiecie chrzanowskim w 2004 r. wartość 106, czyli równą w stosunku do średniej regionu małopolskiego i nieco niższą od wartości ogólnopolskiej (107 kobiet na 100 mężczyzn). Spośród gmin powiatu chrzanowskiego widoczna jest jednak różnica w wartości omawianego wskaźnika. Prym wiedzie gmina Chrzanów, gdzie współczynnik feminizacji wynosi 109 kobiet na 100 mężczyzn, z kolei na drugim biegunie sytuuje się gmina Alwernia i gmina Babice z wartością 103 kobiet na 100 mężczyzn.

Struktura wieku ludności

Porównując wskaźniki struktury wiekowej ludności powiatu chrzanowskiego z danymi regionalnymi i ogólnopolskimi, zaznacza się stosunkowo duża grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym (64,0% ogółu ludności powiatu), co jest typowe dla bardziej uprzemysłowionych obszarów naszego kraju. Dla porównania średnia małopolska wynosi 62,2% ogółu mieszkańców, natomiast średnia ogólnopolska 63,5%. Relatywnie liczna grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym ma duży wpływ na wielkość grupy osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) i poprodukcyjnym (mężczyźni powyżej 65 roku życia i kobiety powyżej 60 lat). Grupa pierwsza, skupiająca najmłodszych obywateli stanowi 19,7% ogółu mieszkańców powiatu chrzanowskiego i jest to wartość znacznie mniejsza od średniej regionu małopolskiego, wynoszącej 22,4% oraz średniej dla Polski (21,2%). Z kolei grupa najstarszych mieszkańców (emerytów) obejmuje 16,2% ludności

badanego powiatu, co oznacza wartość przewyższającą średnie wskaźniki Małopolski i Polski (w obu przypadkach po 15,3% ogółu obywateli). Spośród gmin powiatu chrzanowskiego najmłodszym społeczeństwem cechują się Babice, gdzie ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 22,2% wszystkich obywateli. Gmina Chrzanów posiada z kolei najliczniejszą grupę mieszkańców w wieku produkcyjnym, stanowiącą aż 65,4% ogółu ludności. Relatywnie największa grupa osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje w gminie Trzebinia, gdzie stanowi ponad 18% obywateli.

Tabela 4. Struktura wieku ludności w gminach powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Liczba ludności							Nieprodukcyjni na 100 osób w wieku produkcyjnym
	Ogółem	W wieku przedproduk.		W wieku produkcyjnym		W wieku poprodukcyjnym		
		Osoby	%	Osoby	%	Osoby	%	
Alwernia	12650	2712	21,4	7841	62,0	2097	16,6	62
Babice	8711	1936	22,2	5367	61,6	1408	16,2	63
Chrzanów	50166	9301	18,5	32802	65,4	8063	16,1	53
Libiąż	22993	4926	21,4	14970	65,1	3097	13,5	54
Trzebinia	34088	6516	19,1	21388	62,7	6184	18,1	60
Powiat chrzanowski	128608	25391	19,7	82368	64,0	20849	16,2	57
Region małopolski	3260201	731311	22,4	2028670	62,2	500220	15,3	61
Polska	38173835	8087067	21,2	24239587	63,5	5847181	15,3	57

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Powyższe wyniki jasno pokazują, że średnia wieku mieszkańców powiatu chrzanowskiego rośnie, czyli społeczeństwo starzeje się. Stosunkowo niski i stale malejący w powiecie chrzanowskim wskaźnik ludności w wieku przedprodukcyjnym wpływa na zmniejszanie liczby uczniów w szkołach wszystkich szczebli, dlatego ważne staje się ujmowanie tych wartości w planach rozwoju szkół na terenie powiatu. Ponadto w następnych latach zauważalna będzie nadal tendencja wzrostu liczby obywateli powiatu w wieku poprodukcyjnym, a to w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego przez kolejne roczniki osób znajdujących się obecnie w licznej grupie ludności produkcyjnej.

Innym wskaźnikiem obrazującym strukturę wiekową ludności jest współczynnik osób w wieku nieprodukcyjnym (osoby do lat 18 oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia i kobiety powyżej 60 lat) na 100 osób w przedziale wieku produkcyjnego. Oznacza on potencjalne obciążenie, jakie spada na barki osób w „sile wieku” związane z utrzymaniem jeszcze bądź już niepracujących członków społeczeństwa. W tym porównaniu powiat chrzanowski wypada korzystnie – omawiany wskaźnik wynosi dla niego 57 i jest równy wartości ogólnopolskiej, natomiast jest niższy (czyli korzystniejszy) w porównaniu ze średnią wojewódzką (61 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym). Najlepsza sytuacja w tym względzie notowana jest w gminie Chrzanów, gdzie omawiany wskaźnik osiągnął poziom 53, podczas, gdy w Babicach zanotowano wartość 63 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób „produkcyjnych”.

Ruch naturalny ludności

Przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów) kształtował się w ciągu ostatnich pięciu lat w powiecie chrzanowskim na poziomie ujemnym, przy czym najniższą wartość wskaźnika zanotowano w 2003 r. (-1,2‰). Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2004 r. urodziło się w powiecie chrzanowskim 1115 dzieci, natomiast zmarło 1224 obywateli. Różnica pomiędzy tymi wartościami wynosi 109 osób, co oznacza ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego na poziomie -0,8‰. W stosunku do roku wcześniejszego wzrosła w powiecie liczba urodzeń, natomiast liczba zgonów pozostała bez zmian. Ujemny przyrost naturalny charakteryzuje trzy z pięciu gmin powiatu chrzanowskiego (dane z 2004 r.) – Trzebinie (-2,2‰), Alwernię (-0,9‰) i Chrzanów (-0,7‰). Pozostałe dwie gminy – Libiąż i Babice zanotowały niewielki, lecz dodatni przyrost naturalny, odpowiednio: 0,4‰ i 0,1‰. Dla porównania wyniki gmin powiatu chrzanowskiego pozostają w tle wartości przyrostu naturalnego wyliczonego dla regionu małopolskiego (1,2‰).

Natomiast w skali ogólnopolskiej rok 2004 był kolejnym, gdy po okresie dodatniego przyrostu naturalnego, zanotowano niewielką wartość ujemną (-0,2‰).

Tabela 5. Ruch naturalny ludności w powiecie chrzanowskim w latach 2000-2004

Rok	Liczba małżeństw	Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny [osoby]	Przyrost naturalny [‰]
2000	727	5,6	1194	1198	-4	0,0
2001	675	5,2	1128	1184	-56	-0,4
2002	648	5,0	1167	1190	-23	-0,2
2003	626	4,9	1073	1224	-151	-1,2
2004	613	4,8	1115	1224	-109	-0,8

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Przyrost naturalny jest bardzo ważnym wskaźnikiem demograficznym, w dużej mierze decydującym o potencjale społecznym powiatu. Utrzymujące się w powiecie chrzanowskim od kilku lat ujemne wartości nie są korzystne dla rozwoju społeczności lokalnej (m.in. zmniejszenie liczby uczniów w szkołach, starzenie się społeczeństwa), a w przyszłości mogą mieć negatywne konsekwencje dla rozwoju chrzanowskiej gospodarki (m.in. mniejsza liczba klientów sklepów, punktów usługowych, nowych inwestycji prywatnych).

Tabela 6. Ruch naturalny ludności w gminach powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Liczba małżeństw	Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny [osoby]	Przyrost naturalny [‰]
Alwernia	66	5,2	115	126	-11	-0,9
Babice	42	4,8	77	76	1	0,1
Chrzanów	230	4,6	430	463	-33	-0,7
Libiąż	114	4,9	207	197	10	0,4
Trzebinia	161	4,7	286	362	-76	-2,2
Powiat chrzanowski	613	4,7	1115	1224	-109	-0,8
Region małopolski	16871	5,2	31978	28223	3755	1,2
Polska	191824	5,0	356131	363522	-7391	-0,2

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Na poziomie niższym od średniej regionalnej (5,2‰) i krajowej (5,0‰) kształtuje się wskaźnik małżeństw zawieranych w powiecie chrzanowskim. W 2004 r. związek małżeński zawarło w badanym powiecie 613 par, co oznacza relatywną wartość 4,7 małżeństw na 1000 mieszkańców powiatu (4,7‰). Spośród gmin powiatu relatywnie najwięcej związków małżeńskich zostało zawartych w gminie Alwernia (5,2 małżeństw na 1000 mieszkańców), najmniej zaś w gminie Chrzanów (4,6 małżeństw na 1000 mieszkańców).

Migracje ludności

Interesujące informacje o demografii powiatu chrzanowskiego można uzyskać analizując migracje stałe jego mieszkańców. Zanotowane w badanym powiecie w 2004 r. ujemne saldo migracji stałych (-1,1‰, czyli 140 osób) jednoznacznie wskazuje na większy odpływ mieszkańców powiatu (na stałe opuścili powiat 1402 osoby), niż napływ nowych obywateli (do powiatu sprowadziły się 1262 osoby). Nie jest to tendencja pozytywna, w pewnym sensie wskazująca na mniejszą atrakcyjność zamieszkiwania na tym terenie, ale z drugiej strony nie przybiera ona w tym momencie drastycznych rozmiarów. Inaczej się jednak sprawa ma w przypadku poszczególnych gmin badanego powiatu. Spośród pięciu gmin powiatu chrzanowskiego, trzy notują nadwyżkę osób napływających w stosunku do wyprowadzających się, czyli dodatnie saldo migracji. Są to: Babice (wysoki dodatni wskaźnik migracji, rzędu 5,4‰), Alwernia (3,6‰) i Trzebinia (1,3‰). Pozostałe dwie gminy:

Chrzanów (-5,0‰) i Libiąż (-1,0‰) zanotowały w 2004 r. ujemne saldo migracji stałych. Dla porównania wartość migracji stałych dla regionu małopolskiego jest dodatnia i kształtuje się na poziomie 1,0‰.

Tabela 7. Migracje stałe w gminach w 2004 r.

Gmina	Liczba osób			
	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo	Na 1000 ludności
Alwernia	163	117	46	3,6
Babice	99	52	47	5,4
Chrzanów	438	691	-253	-5,0
Libiąż	210	233	-23	-1,0
Trzebinia	352	309	43	1,3
Powiat chrzanowski	1262	1402	-140	-1,1
Region małopolski	32648	29393	3255	1,0

Źródło: „Województwo Małopolskie 2004 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2004

Stały odpływ obywateli powiatu chrzanowskiego w głównej mierze dotyczy ludzi młodych. Reprezentanci tej grupy społeczności, najbardziej mobilni, otwarci na zmiany, nierzadko po ukończeniu studiów w dużych ośrodkach akademickich regionu i kraju, tamże próbują szukać pracy i osiedlać się na stałe. Coraz większa grupa osób próbuje swoich sił w pracy za granicą i po uzyskaniu samodzielności finansowej ściągają tam na stałe swoje rodziny. W jednym i drugim przypadku jest to ze stratą dla lokalnych samorządów – z jednej strony młodych, wykształconych obywateli, z drugiej zamożniejszych członków społeczności, którzy swoimi dochodami (pośrednio) mogliby wzmocnić budżety samorządowe i lokalne firmy handlowo-usługowe.

Prognozy liczby ludności

Prognozy liczby ludności, tworzone na bazie obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego nie napawają – w przypadku powiatu chrzanowskiego – optymizmem. Na przestrzeni 25 lat (do 2030 r.) zaludnienie badanego powiatu może ulec zmniejszeniu o ponad 6,4%, do poziomu 120,4 tys. osób. Jest to najwyższy spadek w gronie powiatów sąsiednich – dla porównania w powiecie olkuskim liczba mieszkańców może ulec w ciągu 25 lat zmniejszeniu o 5,8%, a w powiecie oświęcimskim o 3,0%. Z kolei znaczący wzrost liczby obywateli szacowany jest w powiecie ziemskim krakowskim (aż o 11%) i w powiecie wadowickim (5,1%).

Tabela 8. Prognozy liczby ludności w powiatach do 2030 r.

Powiat	2005	2010	2015	2020	2025	2030	Stopa wzrostu w latach 03-30
	Liczba ludności w tys.						
chrzanowski	128,4	127,4	126,4	125,1	123,1	120,4	-6,4%
krakowski	242,5	248,0	254,0	260,3	265,5	268,5	11,4%
olkuski	114,3	113,4	112,6	111,6	110,2	108,0	-5,8%
oświęcimski	153,2	153,0	152,8	152,3	150,9	148,5	-3,0%
wadowicki	154,1	156,4	158,6	160,6	161,8	161,9	5,1%
Region małopolski	3265,2	3289,5	3308,9	3317,2	3304,4	3264,6	0,4%

*dane rzeczywiste

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Reasumując należy stwierdzić, iż powiat chrzanowski wyróżniają w sferze demograficznej niekorzystne tendencje, głównie jeżeli chodzi jest o zmniejszanie się liczby ludności. Wynika on zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego (więcej zgonów niż urodzeń), jak również z ujemnego salda migracji stałych (więcej osób wyjeżdża na stałe niż sprowadza się do powiatu), co w kolejnych latach pogłębi proces spadku liczby obywateli badanego powiatu. Społeczeństwo powiatu chrzanowskiego – podobnie jak i Polski – starzeje się, czyli maleje liczba ludności w wieku

przedprodukcyjnym, a rośnie liczba obywateli w wieku produkcyjnym i w wieku emerytalnym. Nie jest to w badanym powiecie zbyt mocno zarysowany trend, ale niewątpliwie mogący w najbliższych latach wywierać wpływ na ogólną sytuację społeczno-gospodarczą powiatu (np. mniejsza liczba uczniów, zmniejszanie siły nabywczej mieszkańców).

ZASOBY MIESZKANIOWE

Liczba mieszkań

Na zasoby mieszkaniowe powiatu chrzanowskiego składa się **42 831 mieszkań** o łącznej powierzchni 2 935 500 m² (dane GUS z 2004 r.). W strukturze własności – obok najliczniejszego budownictwa jednorodzinnego, stanowiącego 71% ogółu mieszkań – wyróżnić można lokale spółdzielcze (20% ogółu), komunalne (6%) i zakładowe (3%). Średnia powierzchnia jednego mieszkania w powiecie chrzanowskim (zarówno w blokach, jak i domach jednorodzinnych) osiągnęła w 2004 roku przeciętną wartość 68,5 m², niższą od adekwatnego wskaźnika dla regionu małopolskiego (73,5 m²) i niższą od średniej ogólnopolskiej (69,0 m²). W gronie gmin z terenu powiatu chrzanowskiego najlepszy wskaźnik średniej powierzchni mieszkania osiągnęły Babice (87,7 m²) i Alwernia (81,9 m²), najłabszy zaś Chrzanów (61,3 m²) i Trzebinia (67,9 m²).

Tabela 9. Zasoby mieszkaniowe w gminach powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Liczba			Powierzchnia w m ²		
	Mieszkań ogółem	Izb ogółem	Izb na mieszkanie	Mieszkań ogółem	Mieszkania średnio	Mieszkania na 1 osobę
Alwernia	3910	15765	4,0	320200	81,9	25,3
Babice	2484	11194	4,5	217900	87,7	25,0
Chrzanów	17864	62991	3,5	1094300	61,3	21,8
Libiąż	6927	29073	4,2	512700	74,0	22,3
Trzebinia	11646	42802	3,7	790400	67,9	23,2
Powiat chrzanowski	42831	161825	3,8	2935500	68,5	22,8
Region małopolski	1010869	3828700	3,8	74260860	73,5	22,8
Polska	12683392	46723302	3,7	875493658	69,0	22,9

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Gdy porównamy ze sobą wartość innego wskaźnika – średnią powierzchnię mieszkania w przeliczeniu na 1 obywatela – powiat chrzanowski z wartością 22,8 m² plasuje się na równi ze średnią regionalną (22,8 m²) i nieco niżej od średniej ogólnopolskiej (22,9 m²). Spośród gmin powiatu chrzanowskiego najlepiej wypadła w tej kategorii Alwernia, gdzie na jednego obywatela przypada średnio 25,3 m² mieszkania, najłabszej zaś gmina Chrzanów, z wartością 21,8 m².

Kolejnym wskaźnikiem opisującym rynek mieszkaniowy jest średnia liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie. W tej kategorii powiat chrzanowski uzyskał wartość 3,8 izby/mieszkanie, co ponownie jest wartością równą wskaźnikowi regionalnemu (3,8), ale nieco wyższą od wartości ogólnopolskiej (3,7 izby/mieszkanie). W gronie gmin powiatu chrzanowskiego prym wiedzie gmina Babice (4,5 izby/mieszkanie), natomiast Chrzanów (3,5 izby/mieszkanie) notuje wynik najłabszy.

Tabela 10. Mieszkania zamieszkałe stale i czasowo według stosunków własnościowych w 2004 r.

Powiat	Liczba mieszkań				% ogółu			
	Spółdzielcze	Komunalne	Zakładowe	Osób fizycznych	Spółdzielcze	Komunalne	Zakładowe	Osób fizycznych
chrzanowski	8743	2374	1241	30277	20,5	5,6	2,9	71,0
krakowski	4264	1849	664	66161	5,8	2,5	0,9	90,7
olkuski	9217	1816	283	25693	24,9	4,9	0,8	69,4
oświęcimski	8215	4373	1158	35123	16,8	8,9	2,4	71,9
wadowicki	6467	1563	340	35119	14,9	3,6	0,8	80,8

Region małopolski	216372	53555	12922	715610	21,7	5,4	1,3	71,7
-------------------	--------	-------	-------	--------	------	-----	-----	------

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Co piąte mieszkanie (20,5%, czyli ponad 8740 lokali mieszkalnych) z grona wszystkich zamieszkałych w powiecie chrzanowskim należy do spółdzielni mieszkaniowych. Jest to jeden z najwyższych wskaźników w gronie sąsiadujących powiatów – dla porównania średnia powiatu krakowskiego nie przekracza 6%, ale z kolei średnia powiatu olkuskiego sięga niemal 25% (wskaźnik dla Małopolski dochodzi prawie do 22%). Mieszkania komunalne stanowią niespełna 6% ogółu lokali w badanym powiecie – w powiecie oświęcimskim wskaźnik ten sięga 9%, a w regionie małopolskim wynosi 5,4%. Mieszkania zakładowe to prawie 3% wszystkich mieszkań powiatu chrzanowskiego – jest to wskaźnik najwyższy w gronie powiatów sąsiadujących; średnia małopolska wynosi 1,3%. Powiat chrzanowski pozostaje jednak nieco „w tyle” w przypadku liczby mieszkań należących do osób fizycznych – wartość tego wskaźnika dla badanego powiatu nie przekracza 71%, podczas, gdy dla powiatu krakowskiego sięga niemal 91%. Jednak wartość wyliczona dla regionu małopolskiego – choć nieco wyższa niż w powiecie chrzanowskim – też nie jest imponującą, bowiem do osób fizycznych należy 71,7% ogółu mieszkań.

Tabela 11. Mieszkania oddane do użytku w powiecie chrzanowskim w latach 2000-2004

Rok	Liczba mieszkań	Powierzchnia w m ²		Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności
		Mieszkań ogółem	Mieszkania Średnio	
2000	113	15881	140,5	0,9
2001	225	21485	95,5	1,7
2002	177	25319	143,0	1,4
2003	492	61143	124,3	3,8
2004	176	27002	153,4	1,4
Ogółem lata 00-04	1183	150830	127,5	1,8 (średnio)

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Mieszkania oddawane do użytku

Ważnym wskaźnikiem obrazującym dynamikę rynku mieszkaniowego jest liczba mieszkań oddawanych do użytku. W okresie 2000-2004 oddano do użytku w powiecie chrzanowskim łącznie 1183 nowe mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 150 830 m² (średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przekroczyła 127 m²). Najlepszym okresem dla budownictwa mieszkaniowego w powiecie był rok 2003, w którym oddano do użytku 492 nowe obiekty mieszkalne. Było to zapewne pokłosie zapowiadanych i wprowadzonych w maju 2004 r. podwyżek stawki podatku VAT na materiały budowlane (z 7% na 22%). W 2004 r. oddano do użytku w powiecie niemal 1/3 mieszkań mniej aniżeli rok wcześniej – było to 176 lokali (wszystkie w budownictwie indywidualnym), jednak o dość znacznej, średniej powierzchni, przekraczającej 153 m² (wartość najwyższa w całym pięcioletnim okresie). Najwięcej nowych mieszkań oddano do użytku w 2004 r. w gminie Libiąż (47 lokali) oraz w gminie Trzebinia (43 mieszkania) i Chrzanów (41 mieszkań). Z kolei największe mieszkania wybudowali w 2004 r. obywatele gminy Alwernia – 27 lokali mieszkalnych o średniej powierzchni wynoszącej 170,3 m². Dla porównania średnia regionalna wyniosła w tym samym czasie 104,7 m², a średnia ogólnopolska 107,5 m² na 1 nowe mieszkanie.

Tabela 12. Mieszkania oddane do użytku w gminach powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Liczba mieszkań ogółem	Powierzchnia w m ²		Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności
		Mieszkań ogółem	Mieszkania średnio	
Alwernia	27	4597	170,3	2,1
Babice	18	2424	134,7	2,1
Chrzanów	41	5919	144,4	0,8
Libiąż	47	7224	153,7	2,0
Trzebinia	43	6838	159,0	1,3

Powiat chrzanowski	176	27002	153,4	1,4
Region małopolski	10818	1132519	104,7	3,3
Polska	108117	11619777	107,5	2,8

Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS

Bardziej miarodajnym wskaźnikiem oceniającym stan budownictwa mieszkaniowego jest liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki samorządowej. W powiecie chrzanowskim wartość tego wskaźnika w poszczególnych latach była różna i osiągnęła średni poziom 1,8 mieszkań na 1000 osób. W 2003 r. – najlepszym na przestrzeni pięciu lat – średnia wartość badanego wskaźnika wyniosła 3,8. W 2004 r. spadła jednak już do 1,4 mieszkań na 1000 obywateli powiatu i była niższa w porównaniu ze średnią regionalną (3,3) i ogólnopolską (2,8). Spośród gmin powiatu najlepszą wartość w 2004 r. uzyskały Alwernia i Babice (w obu przypadkach wskaźnik wynosi 2,1 nowych mieszkań na 1000 osób), najślabszy wynik przypada gminie Chrzanów – jedynie 0,8 mieszkań oddanych do użytku na 1000 obywateli.

Z powyższych danych wynika, iż budownictwo mieszkaniowe w powiecie chrzanowskim w większości przyjętych kryteriów nie odstaje od średnich wartości regionu małopolskiego, choć widoczna jest w powiecie mniejsza od wskaźnika regionalnego, średnia powierzchnia mieszkań. Podobnie niski w stosunku do wartości regionu małopolskiego jest wskaźnik liczby nowych mieszkań na 1000 osób. Jednak w kolejnych latach można się spodziewać większego zainteresowania budową nowych mieszkań w powiecie, gdyż może stać się to niezłą lokatą kapitału dla inwestorów, tak indywidualnych, jak i instytucjonalnych. Jakkolwiek rosnące ceny materiałów budowlanych nie stanowią zachęty do rozpoczęcia budowy, to stosunkowo tanie kredyty budowlane mogą być impulsem do budowy nowych mieszkań. Dodatkowo coraz więcej młodych ludzi z terenu powiatu pracuje za granicą, ale zarobione tam pieniądze inwestują w mieszkania w rodzinnych stronach. To także rozkręca lokalną koniunkturę. Ponadto, jak wykazują powyższe dane, największy ruch budowlany nie panuje w największych gminach powiatu (Chrzanów, Trzebinia), ale w Libiążu, co potwierdza, że coraz częściej także mniejsze ośrodki są atrakcyjnym miejscem do zamieszkania.

OŚWIATA

Oświata przedszkolna, podstawowa i gimnazjalna

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do jego obowiązków należy zapewnienie edukacji na szczeblu przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym. W gminach powiatu chrzanowskiego w roku szkolnym 2004/2005 funkcjonowało 48 placówek przedszkolnych, w tym 18 w mieście i gminie Chrzanów. Do wszystkich przedszkoli w powiecie uczęszczało łącznie 2799 dzieci, (z czego 1089 do przedszkoli chrzanowskich), zatem do jednej placówki przedszkolnej na terenie powiatu uczęszczało średnio 58 dzieci.

Tabela 13. Placówki przedszkolne (w tym przy szkołach) w gminach powiatu chrzanowskiego w roku szkolnym 2004/2005

Gmina	Liczba placówek przedszkolnych		Liczba dzieci		
	Ogółem	W tym przedszkola	Ogółem	W tym w przedszkolach	Średnio w 1 placówce
Alwernia	6	3	269	207	45
Babice	5	3	197	169	39
Chrzanów	18	12	1089	977	61
Libiąż	5	5	498	498	100
Trzebinia	14	8	746	564	53
Powiat chrzanowski	48	31	2799	2415	58

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Na szczeblu edukacji podstawowej w badanym powiecie prowadzą działalność 42 szkoły podstawowe (w tym po 12 w gminach Chrzanów i Trzebinia), w których naukę pobierało w roku szkolnym 2004/2005 łącznie 8428 uczniów. Średnio w jednej szkole podstawowej z terenu powiatu chrzanowskiego naukę pobierało 201 uczniów – najczęściej w szkołach gminy Chrzanów (średnio 643 uczniów), najmniej w placówkach gminy Babice (średnio 123 uczniów). Liczba absolwentów wszystkich szkół podstawowych w powiecie chrzanowskim wyniosła w badanym roku szkolnym 1737 uczniów.

Tabela 14. Szkoły podstawowe w gminach powiatu chrzanowskiego w roku szkolnym 2004/2005

Gmina	Liczba szkół	Liczba oddziałów	liczba uczniów		Liczba absolwentów
			ogółem	średnio w 1 szkole	
Alwernia	7	45	877	125	191
Babice	5	36	708	142	123
Chrzanów	12	141	3124	260	643
Libiąż	6	78	1610	268	345
Trzebinia	12	111	2109	176	435
Powiat chrzanowski	42	411	8428	201	1737

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

W 20 gimnazjach działających w powiecie chrzanowskim w roku szkolnym 2004/2005 kształciło się ogółem 5269 młodych ludzi. Średnio w jednej szkole gimnazjalnej z terenu powiatu naukę w badanym okresie pobierało 263 uczniów – najczęściej w gimnazjach gminy Trzebinia (średnio 423 uczniów), najmniej w szkołach gminy Babice (średnio po 88 uczniów). Liczba absolwentów wszystkich gimnazjów działających w powiecie chrzanowskim w 2005 r. wyniosła 1762 uczniów.

Tabela 15. Gimnazja w gminach powiatu chrzanowskiego w roku szkolnym 2004/2005

Gmina	Liczba szkół	Liczba oddziałów	liczba uczniów		Liczba absolwentów
			ogółem	średnio w 1 szkole	
Alwernia	3	21	613	204	176
Babice	4	18	350	88	139
Chrzanów	6	69	1979	330	698
Libiąż	4	42	1062	266	332
Trzebinia	3	49	1268	423	417
Powiat chrzanowski	20	199	5269	263	1762

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Oświata ponadgimnazjalna

Publiczne szkolnictwo ponadgimnazjalne, zgodnie z Ustawą o samorządzie powiatowym, leży w gestii tego szczebla samorządowego. W powiecie chrzanowskim funkcjonują cztery Zespoły Szkół, trzy Licea Ogólnokształcące i jedno Powiatowe Centrum Edukacyjne, z czego cztery działają w Chrzanowie, trzy w Trzebini i jedna w Libiążu. Według danych Starostwa Powiatowego w Chrzanowie w poszczególnych ponadgimnazjalnych szkołach publicznych naukę pobierało w roku szkolnym 2004/2005 ogółem **6646 uczniów** (bez szkół specjalnych), a liczba etatów nauczycielskich przekraczała 397 jednostek. Szczegółowy wykaz placówek ponadgimnazjalnych w powiecie chrzanowskim przytacza poniższa tabela.

Tabela 16. Szkoły ponadgimnazjalne i instytucje oświatowe w powiecie chrzanowskim – dane za rok szkolny 2004/2005

Lp.	Nazwa placówki	Profile nauczania	Liczba uczniów	% ogółu uczniów	Liczba nauczycieli (etaty)
1.	I Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie	Matematyka, informatyka, fizyka	869	13,1	57,60
		Biologia, chemia			
		Biologia, geografia			
		Historia, j. polski, WOS			
		J. polski, j. angielski, j. niemiecki, j. francuski, j. łaciński			
J. polski, j. angielski, historia, WOK, geografia					
2.	Zespół Szkół Ogólnokształcących Dla Dorosłych w Chrzanowie	Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych	633	9,5	19,00
		Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych			
3.	II Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie	Matematyka, informatyka	1037	15,6	64,00
		Matematyka, fizyka, chemia			
		Biologia, fizyka, chemia			
		J. polski, historia (filozofia)			
		J. polski, historia, WOS			
		J. polski, j. angielski			
		J. polski, j. niemiecki			
J. polski, WOK, historia sztuki					
4.	I Liceum Ogólnokształcące w Trzebini	Biologia, geografia	348	5,3	28,08
		Matematyka, informatyka			
		j. obcy, informatyka			
		J. polski, historia			
		J. polski, j. angielski, geografia			
		J. polski, j. angielski, historia			
		Historia, geografia, j. angielski			
		Biologia, chemia, fizyka			
Biologia, geografia, matematyka					
5.	Powiatowe Centrum Edukacyjne w Chrzanowie	Technikum	890	13,4	54,5
		Liceum Profilowane			
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa			
		Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące			
		Technikum Uzupełniające			
		Technikum Mechaniczno-Elektryczne Dla Dorosłych			
6.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Trzebini	Technikum	820	12,3	52,36
		Liceum Profilowane			
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa			
		Technikum Mechaniczno-Elektryczne Dla Dorosłych			
		Policealne Studium Zawodowe Dla Dorosłych			
7.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Chemicznych w Trzebini	Technikum	1060	15,9	58,08
		Liceum Profilowane			
		Szkoła Policealna Dla Dorosłych (stacjonarna)			
		Szkoła Policealna Dla Dorosłych (zaoczna)			
		Liceum Handlowe Dla Dorosłych Zaoczne			

		Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych			
8.	Zespół Szkół w Libiążu	Liceum Ogólnokształcące	989	14,9	63,83
		Technikum			
		Liceum Profilowane			
		Technikum Zawodowe Dla Dorosłych			
		Szkoła Policealna Dla Dorosłych			
		Policealne Studium Zawodowe			
Razem			6646	100,0	397,45
9.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie	Szkoła Podstawowa	216	-	68,52
		Gimnazjum			
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa			
		Szkoła Przystosowująca do Pracy			
		Internat			
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie	-	-	-	17,50
11.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebini	-	-	-	6,00
12.	Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie	-	-	-	4,67
13.	Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini	-	-	-	11,75

Źródło: Starostwo Powiatowe w Chrzanowie

Największym zainteresowaniem młodych ludzi cieszył się w roku szkolnym 2004/2005 Zespół Szkół Ekonomiczno-Chemicznych w Trzebini, skupiający 1060 uczniów (15,9% ogółu uczniów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie). Na drugim miejscu w kolejności najbardziej atrakcyjnych szkół ponadgimnazjalnych w powiecie sytuuje się II Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie, kształcące 1037 młodych ludzi (15,6% ogółu uczniów). Trzecia pozycja przypada w udziale Zespołowi Szkół w Libiążu, które skupiało w badanym roku szkolnym 989 uczniów (14,9% wszystkich uczniów w szkołach powiatowych). Na dalszych miejscach plasują się: Powiatowe Centrum Edukacyjne w Chrzanowie (890 uczniów – 13,4 % ogółu uczniów w szkołach powiatowych), I Liceum Ogólnokształcące w Chrzanowie (869 uczniów – 13,1% wszystkich uczniów), Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Trzebini (820 uczniów – 12,3 % ogółu), Zespół Szkół Ogólnokształcących Dla Dorosłych w Chrzanowie (633 słuchaczy – 9,5% wszystkich uczniów w szkołach powiatowych) oraz I Liceum Ogólnokształcące w Trzebini (348 uczniów – 5,3% ogółu uczniów).

Obok szkół ponadgimnazjalnych, powiat chrzanowski jest także organem prowadzącym inne instytucje oświatowe, są to: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Chrzanowie (Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przystosowująca do Pracy, Internat), dwie Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (w Chrzanowie i Trzebini), Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie i Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini.

Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie jest oświatową placówką wychowania pozaszkolnego działającą na podstawie art. 60 i art. 71, ust. 2 ustawy o Systemie Oświaty z dnia 07 września 1991. Organem prowadzącym Ośrodek jest Powiat Chrzanowski.

Celem pracy Ośrodka jest:

- kształtowanie pozytywnych postaw wobec kultury fizycznej,
- umożliwienie zdobycia wiadomości i umiejętności wynikających z form kształcenia,
- umożliwianie rozwoju talentu sportowego.

Ośrodek prowadzi szkolenie w sekcjach:

- piłki siatkowej dziewcząt,
- piłki ręcznej chłopców,
- piłki nożnej chłopców,
- pływania,
- tenisa stołowego,

Przy Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym działa stowarzyszenie kultury fizycznej - Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy - MOS Chrzanów. Dzięki działalności UMKS-MOS Chrzanów najzdolniejsza młodzież uczestnicząca w zajęciach MOS-u ma możliwość udziału w rozgrywkach sportowych organizowanych przez Związki Sportowe. Z powyższych względów MOS współpracuje w szkoleniu młodych piłkarzy ręcznych z MUKS Chrzanovia i MUKS Żak Libiąż. Ponadto Ośrodek koordynuje rozgrywki Powiatowej Licealiady młodzieży, oraz jest organizatorem wielu imprez sportowo - rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.

Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini od 50 lat jest ważnym ośrodkiem edukacyjnym, kulturalnym i sportowym, rozwijającym zainteresowania i talenty dzieci i młodzieży w dziedzinie muzyki, plastyki, tańca, teatru, filmu i fotografii, modelarstwa, sportu, turystyki, rekreacji i edukacji społecznej. Od 1989 r. prowadzi ścisłą współpracę ze szkołami, przedszkolami i samorządowymi placówkami kulturalno oświatowymi z terenu miasta i gminy Trzebinia oraz ościennych miast i gmin. Organem prowadzącym obecnie Dom Kultury jest Powiat Chrzanowski. W ciągu długiego okresu placówka MDK zdobyła uznanie i mocną pozycję w swoim środowisku i powiecie, stając się ważnym ośrodkiem edukacyjnym. Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini zaprasza dzieci i młodzież do udziału w zajęciach pozalekcyjnych w ramach wielu pracowni:

- Pracownia Muzyczna Kamerton
- Pracownia Plastyczna
- Pracownia Teatralna
- Pracownia Foto-Filmowa
- Pracownia Tańca i Piosenki
- Pracownia Edukacji i Informacji
- Pracownia Modelarstwa
- Pracownia Komputerowa
- Pracownia Turystyki i Rekreacji
- Pracownia Plastyczna

Biblioteki publiczne

Z instytucji oświatowych działających w powiecie chrzanowskim należy także wyróżnić 41 bibliotek publicznych, skupiających łącznie 40961 czytelników. Osoby korzystające z usług lokalnych bibliotek wypożyczyły łącznie w 2004 r. ponad 842 tys. pozycji książkowych, co oznacza średnią 20,6 woluminów na 1 czytelnika (w regionie małopolskim średnia ta jest niższa i wynosi 18,6 wypożyczonych pozycji na 1 czytelnika). Podkreślić należy jednak duże zróżnicowanie w wartościach tego wskaźnika pomiędzy poszczególnymi gminami powiatu chrzanowskiego. O ile bowiem w Libiążu jeden czytelnik wypożycza średnio 26 książek rocznie, o tyle „klient” bibliotek w Chrzanowie tylko 18 pozycji książkowych.

Tabela 17. Biblioteki publiczne w gminach powiatu chrzanowskiego w 2004 r.

Gmina	Biblioteki	Czytelnicy	Wypożyczenia	
			W tys.	Na 1 czytelnika
Alwernia	7	3221	60,5	18,8
Babice	5	1898	45,0	23,7

Chrzanów	11	18614	335,3	18,0
Libiąż	4	4463	117,7	26,4
Trzebinia	14	12765	283,9	22,2
Powiat chrzanowski	41	40961	842,4	20,6
Region małopolski	834	712763	13275,9	18,6

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Struktura wykształcenia mieszkańców

Narodowy Spis Ludności przeprowadzony w Polsce w 2002 r. zbadał poziom wykształcenia mieszkańców naszego kraju. Grupę docelową Spisu Powszechnego w kategorii „wykształcenie” stanowiły osoby, które ukończyły 13 lat – w powiecie chrzanowskim jest to grupa licząca 111 126 osób. Największą grupę mieszkańców badanego powiatu stanowią osoby o wykształceniu podstawowym – niemal co trzeci mieszkaniec powiatu chrzanowskiego (31,4% wszystkich obywateli powiatu powyżej 13 lat) zakończył edukację na tym poziomie. Dla porównania średnia regionalna jest w tym przypadku niższa, wynosi bowiem 30,5%. Niemal 29% mieszkańców powiatu chrzanowskiego (którzy ukończyli 13 lat) posiada wykształcenie średnie i także w tym przypadku jest to wartość nieco wyższa od średniej regionu małopolskiego (30,4% wszystkich obywateli powyżej 13 lat). Co czwarty mieszkaniec badanego powiatu (25,8% ogółu) zakończył edukację na poziomie szkoły zasadniczej zawodowej. W skali województwa małopolskiego wskaźnik ten wyniósł 18,5%. Czwartą – pod względem wielkościowym – grupę mieszkańców powiatu chrzanowskiego stanowią absolwenci szkół wyższych. Grupują oni 7,7% społeczności powiatu, co oznacza 8535 licencjatów i magistrów zamieszkujących badany powiat. Dla porównania w regionie małopolskim dyplom uczelni wyższej posiada 10,6% ludności. Ponad 3% mieszkańców badanego powiatu zakończyło edukację na szczeblu policealnym i w tym przypadku wartość regionalna jest wyższa i wynosi 4,9% ogółu mieszkańców powyżej 13 lat. Statystyki pokazują ponadto, że 2,6% mieszkańców powiatu nie posiada ukończonej nawet szkoły podstawowej. Spośród gmin powiatu chrzanowskiego najlepiej wykształcone społeczeństwo posiada miasto i gmina Chrzanów, gdzie 9,9% mieszkańców ukończyło studia wyższe, a 4% szkoły policealne.

Z kolei najniższy wskaźnik osób z wykształceniem wyższym cechuje gminę Babice (5,3% ogółu mieszkańców). Wyniki tego badania wykazane dla powiatu chrzanowskiego pokazują duży potencjał osób z wykształceniem średnim, którzy często stanowią kadrę pracowników wykwalifikowanych w zakładach pracy powiatu chrzanowskiego, ale nierzadko też – w wyniku restrukturyzacji przemysłu, trafiają na bezrobocie i bez zmiany kwalifikacji bądź dodatkowych kursów mają problemy ze znalezieniem nowej pracy.

Tabela 18. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminach w 2002 r.

gmina	ogółem	Wyższe	Policealne	średnie		zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	nieustalony
				razem	w tym ogólnokształcące				
Alwernia	10565	585	296	2545	553	2828	3770	480	61
% ogółu	100,0	5,5	2,8	24,1	5,2	26,8	35,7	4,5	0,6
Babice	7206	383	160	1801	401	2049	2588	196	29
% ogółu	100,0	5,3	2,2	25,0	5,6	28,4	35,9	2,7	0,4
Chrzanów	44182	4390	1751	13742	4587	10347	12195	1080	677
% ogółu	100,0	9,9	4,0	31,1	10,4	23,4	27,6	2,4	1,5
Libiąż	19462	1112	372	5033	1328	5811	6778	352	4
% ogółu	100,0	5,7	1,9	25,9	6,8	29,9	34,8	1,8	0,0
Trzebinia	29711	2065	848	8653	2347	7678	9599	778	90
% ogółu	100,0	7,0	2,9	29,1	7,9	25,8	32,3	2,6	0,3

Powiat chrzanowski	111126	8535	3427	31774	9216	28713	34930	2886	861
% ogółu	100,0	7,7	3,1	28,6	8,3	25,8	31,4	2,6	0,8
Region małopolski	1406409	149137	68645	427559	160665	260293	428739	49857	22179
% ogółu	100,0	10,6	4,9	30,4	11,4	18,5	30,5	3,5	1,6

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, „Ludność. Stan oraz struktura demograficzna i społeczno-ekonomiczna” – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego, Kraków, 2003.

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Podstawowa opieka zdrowotna

W gminach powiatu chrzanowskiego podstawowa opieka zdrowotna sprawowana jest przez 35 zakładów opieki zdrowotnej oraz 8 praktyk lekarskich (dane z 2004 r.). Oznacza to, że na jedną placówkę podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w powiecie przypada średnio 2991 pacjentów. W czterech sąsiednich powiatach wskaźnik ten jest korzystniejszy i wynosi odpowiednio: powiat wadowicki (2563 osoby w przeliczeniu na jedną placówkę podstawowej opieki zdrowotnej), powiat oświęcimski (2601 osób), powiat olkuski (2604 osoby) i powiat krakowski (2856 osób). Dla porównania średnia wartość regionalna w tej kategorii jest korzystniejsza – 2118 pacjentów na jedną placówkę POZ. W tym samym roku działały w powiecie chrzanowskim 32 apteki, co oznacza średnio prawie 4019 klientów przypadających na jeden punkt apteczny. W tym względzie najlepszy wynik osiągnął powiat olkuski – 3472 klientów w przeliczeniu na jedną aptekę, a w regionie małopolskim wskaźnik ten wyniósł 3536 osób na jedną aptekę.

Tabela 19. Podstawowa opieka zdrowotna w wybranych powiatach w 2004 r.

Powiat	Zakłady opieki zdrowotnej	Praktyki lekarskie	Apteki	Liczba ludności na 1 aptekę
chrzanowski	35	8	32	4019
krakowski	63	22	46	5277
olkuski	36	8	33	3472
oświęcimski	40	19	38	4038
wadowicki	40	20	32	4806
Region małopolski	1144	395	922	3536

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

Opieka szpitalna

Świadczenia szpitalne zapewnia mieszkańcom powiatu chrzanowskiego Szpital Powiatowy w Chrzanowie. Jest on publicznym zakładem opieki zdrowotnej, nad którym bezpośredni nadzór sprawuje Rada Powiatu Chrzanowskiego. Według danych z czerwca 2006 r. szpital dysponował ogółem 19 oddziałami o łącznej liczbie 580 łóżek. W tym czasie zatrudnionych było w szpitalu 113 lekarzy i 327 pielęgniarek. Szpital Powiatowy w Chrzanowie posiada Status Szpitala Akredytowanego i Certyfikat Akredytacyjny wydany na okres 15.XI.2004 r. do 14.XI.2007 r. Szczegółowy wykaz oddziałów chrzanowskiego szpitala i strukturę zatrudnienia przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Wykaz oddziałów Szpitala Powiatowego w Chrzanowie

Lp.	Nazwa oddziału	Liczba łóżek	Liczba lekarzy	Liczba pielęgniarek
1.	Oddział Nefrologii	26	7	13
2.	Oddział Wewnętrzny I	35	5	16
3.	Oddział Wewnętrzny II	35	6	16
4.	Oddział Kardiologii	34	6	15
5.	Oddział Pulmonologii	42	6	16
6.	Oddział Chemioterapii	8	2	5
7.	Oddział Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	35	2	16

8.	Oddział Neurologii z pododdziałem udarowym	31	10	22
9.	Oddział Psychiatryczny	26	6	16
10.	Oddział Chirurgii Ogólnej	37	6	16
11.	Oddział Chirurgii Ogólnej i Onkologicznej	37	6	16
12.	Oddział Urazowo-Ortopedyczny	33	7	16
13.	Oddział Urologii	30	5	16
14.	Oddział Położniczo-Ginekologiczny	56	11	37
15.	Oddział Noworodków	36	4	16
16.	Oddział Dziecięcy	32	6	19
17.	Oddział Ratunkowy	8	5	26
18.	Oddział Rehabilitacji z pododdziałem neurologii, kardiologii, pulmonologii	30	4	15
19.	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	9	9	15
Łącznie		580	113	327

Źródło: Szpital Powiatowy w Chrzanowie, stan na czerwiec 2006 r.

W 2005 r. chrzanowski szpital hospitalizował 18462 pacjentów, co oznacza wzrost w stosunku do 2001 r. o 14,5% (w 2001 r. przyjął 16130 osób). Ważnym elementem w strukturze Szpitala jest Izba Przyjęć/Szpitalny Oddział Ratunkowy, który w 2005 r. udzielił 10914 porad ambulatoryjnych (wzrost o 270% w stosunku do 2001 r.) oraz przyjął 18189 pacjentów (wzrost w stosunku do 2001 r. o 16,1%). Oznacza to, że w badanym roku w Izbie Przyjęć/SOR udzielono łącznie 29103 świadczenia. W 2005 r. w chrzanowskim szpitalu przyszło na świat 890 noworodków, co oznacza spadek w relacji do 2001 r. niemal o 1/5 (18,3%).

Tabela 21. Wykaz podstawowych danych z działalności Szpitala Powiatowego w Chrzanowie

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	% wzrostu w latach 01-05
Liczba osób leczonych w szpitalu	16130	18694	17506	18325	18462	14,5
Porady ambulatoryjne w Izbie Przyjęć/SOR*	2946	7088	7900	9659	10914	270,5
Przyjęcia pacjentów w Izbie Przyjęć/SOR*	15671	18385	17228	18101	18189	16,1
Liczba noworodków	1089	1059	935	971	890	-18,3
Liczba porodów	1082	1037	928	955	867	-19,9

Źródło: Szpital Powiatowy w Chrzanowie, Biuletyn Informacyjno-Statystyczny za lata 1999-2005, Chrzanów, 18 maja 2006 r

*SOR – Szpitalny Oddział Ratunkowy

Pomoc społeczna w gminach

Pomocą społeczną w gminach zajmują się Ośrodki Pomocy Społecznej, a na szczeblu powiatu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W 2005 r. najczęstszą przyczyną udzielenia pomocy przez OPS-y było ubóstwo, stwierdzone w 2891 rodzinach z terenu powiatu chrzanowskiego, z czego prawie połowa rodzin (1404 gospodarstwa domowe) zamieszkiwała gminę Chrzanów. Przy czym ubóstwo często idzie w parze z innymi powodami udzielania pomocy społecznej, czyli ma charakter „współwystępujący”. Na drugim miejscu wśród powodów udzielania pomocy społecznej w powiecie znalazło się bezrobocie – w jego efekcie udzielono pomocy 2611 rodzinom z terenu powiatu chrzanowskiego, w tym 1223 rodzinom z gminy Chrzanów. Na trzeciej pozycji na liście powodów udzielania pomocy przez gminne OPS-y plasuje się długotrwała lub ciężka choroba, która dotyczy 1666 rodzin z powiatu chrzanowskiego, z czego 702 rodziny z gminy Chrzanów. Ze względu na osoby niepełnosprawne, OPS-y udzieliły wsparcia 1529 rodzin z terenu powiatu, w tym 637 gospodarstwom domowym z gminy Chrzanów. Ostatnią liczną grupą rodzin potrzebujących pomocy w powiecie są osoby bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – w 2005 r. gminy udzieliły pomocy 900 takim rodzinom z terenu powiatu chrzanowskiego, w tym 394 z gminy Chrzanów. W dalszej kolejności najważniejszymi powodami udzielania wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu były: alkoholizm – w 248 rodzinach; potrzeba ochrony macierzyństwa – w 295 rodzinach; przemoc w rodzinie – w 248

przypadkach; bezdomność – w 143 przypadkach oraz sytuacja kryzysowa – w 96 rodzinach z terenu powiatu.

Tabela 22. Powody udzielania pomocy społecznej rodzinom w gminach powiatu chrzanowskiego w 2005 r.

Lp.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin korzystających w gminach					Ogółem
		Alwernia	Babice	Chrzanów	Libiąż	Trzebinia	
1.	Ubóstwo	194	115	1404	475	703	2891
2.	Sieroctwo	0	2	1	0	1	4
3.	Bezdomność	1	6	63	32	41	143
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	32	0	113	19	131	295
5.	Bezrobocie	149	104	1223	397	738	2611
6.	Niepełnosprawność	85	38	637	325	444	1529
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	40	53	702	327	544	1666
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	38	25	394	223	220	900
	<i>W tym: rodziny niepełne</i>	<i>34</i>	<i>10</i>	<i>330</i>	<i>125</i>	<i>178</i>	<i>677</i>
	<i>rodziny wielodzietne</i>	<i>4</i>	<i>15</i>	<i>78</i>	<i>60</i>	<i>52</i>	<i>209</i>
9.	Przemoc w rodzinie	0	0	111	30	107	248
10.	Alkoholizm	23	12	105	97	239	476
11.	Narkomania	0	0	10	1	13	24
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	20	10	18	48
13.	Zdarzenie losowe	2	0	10	12	11	35
14.	Sytuacja kryzysowa	2	0	0	2	92	96

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin powiatu chrzanowskiego

Poszczególne gminy powiatu chrzanowskiego, w niewielkim stopniu, ale różnią się strukturą powodów udzielania pomocy społecznej przez OPS-y. W największej gminie powiatu – Chrzanowie, najwięcej rodzin skorzystało w 2005 r. z pomocy społecznej wskutek ubóstwa (1404 rodziny), bezrobocia (1223 rodziny) i długotrwałej lub ciężkiej choroby (702 rodziny). W gminie Trzebinia kolejność jest nieco inna: na pierwszym miejscu wśród powodów udzielania pomocy społecznej jest bezrobocie, stwierdzone w 738 rodzinach, a na kolejnych miejscach: ubóstwo (703 rodziny) i długotrwała lub ciężka choroba (544 rodziny). W gminie Libiąż kolejność powodów udzielania wsparcia przez OPS jest następująca: ubóstwo (475 rodzin), bezrobocie (397 rodzin) i długotrwała lub ciężka choroba (327 rodzin). W gminie Alwernia kolejność wsparcia społecznego jest nieco inna niż w przypadku pozostałych gmin powiatu: ubóstwo (194 rodziny), bezrobocie (149 rodzin) i niepełnosprawność (85 rodzin). Z kolei w gminie Babice udzielono pomocy społecznej z trzech głównych powodów: ubóstwa (115 rodzin), bezrobocia (104 rodziny) i długotrwałej lub ciężkiej choroby (53 rodziny).

Jak widać, w większości gmin powiatu chrzanowskiego ubóstwo jest głównym powodem udzielania wsparcia przez ośrodki pomocy społecznej. W wyniku pauperyzacji życia niektórych grup społecznych nasilają się takie problemy jak: konflikty w rodzinie, przemoc, rozpad małżeństw, porzucenie dzieci, alkoholizm i zaburzenia psychiczne. Wzrasta liczba klientów pomocy społecznej, którzy utracili zdolność do radzenia sobie w trudnych sytuacjach, co potęguje negatywny skutek przenoszony jako dziedziczna bezradność.

Tabela 23. Liczba rodzin i wartość świadczeń udzielanych przez ośrodki pomocy społecznej w gminach powiatu chrzanowskiego w 2005 r.

Gmina	Liczba rodzin objętych pomocą OPS	Wartość świadczeń udzielonych przez OPS w zł
Alwernia	252	325.278
Babice	188	230.762

Chrzanów	1746	3.923.362
Libiąż	678	1.219.615
Trzebinia	1351	3.160.349
Ogółem	4215	8.859.366

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin powiatu chrzanowskiego

Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach powiatu chrzanowskiego wydały w 2005 r. łącznie 8.859.366 zł na świadczenia społeczne dla 4215 rodzin. Najwięcej środków na pomoc społeczną wydatkowała gmina Chrzanów (3.923.362 zł), co umożliwiło pomoc 1746 rodzinom z terenu gminy. Druga w kolejności gmina Trzebinia wydatkowała w ramach pomocy społecznej kwotę 3.160.349 zł i objęła pomocą 1351 gospodarstw domowych. Gmina Libiąż przeznaczyła w 2005 r. na pomoc społeczną środki w wysokości 1.219.615 zł dla 678 rodzin z terenu gminy. W gminie Alwernia wydatkowo na cele wsparcia społecznego kwotę 325.278 zł i objęto pomocą 252 gospodarstwa domowe. Z kolei gmina Babice przeznaczyła na pomoc społeczną w 2005 r. środki finansowe w kwocie 230.762 zł i wsparła w ten sposób 188 rodzin.

Pomoc społeczna w powiecie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej oraz z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. PCPR w Chrzanowie utworzone zostało z dniem 1 marca 1999 r. mocą uchwały Nr IV/22/99 Rady Powiatu Chrzanowskiego z dnia 23 lutego 1999 r. Na dzień 31.12.2005 r. zatrudnionych było w Centrum 10 osób. Realizacja zadań PCPR w Chrzanowie w 2005 r.:

I. Opieka nad rodziną i dzieckiem.

W myśl przepisów:

- art. 72 ustawy o pomocy społecznej *dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej;*
- art. 19 ustawy o pomocy społecznej *do zadań własnych powiatu należy organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci oraz wypłacanie wynagrodzenia z tytułu pozostawiania w gotowości przyjęcia dziecka albo świadczonej opieki i wychowania niespokrewnionym z dzieckiem zawodowym rodzinom zastępczym ,*
- *Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych.*

W Powiecie Chrzanowskim funkcjonują następujące rodziny zastępcze:

- a) spokrewnione
- b) niespokrewnione
- c) zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

Tabela 24. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie chrzanowskim.

Rok	Liczba rodzin		Liczba dzieci		Razem rodziny	Razem dzieci
	Spokrewnione	Niespokrewnione	Spokrewnione	Niespokrewnione		
2005	Spokrewnione	98	Spokrewnione	128	109	146
	Niespokrewnione	11	Niespokrewnione	18		
	Pogotowia Rodzinne	5	Pogotowia Rodzinne	25	5	25

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Koszty świadczeń udzielanych na dzieci przebywające w rodzinach zastępczych oraz dla wychowanków tych rodzin, którzy kontynuują naukę:

1. przyznano 6 jednorazowych świadczeń pieniężnych na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka w łącznej kwocie **10238 zł.**
2. na świadczenia związane z udzielaniem pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w rodzinach zastępczych dzieci wydano **1 094467 zł**
w tym:
 - w rodzinach zastępczych spokrewnionych z dzieckiem – **781086 zł.**
 - w rodzinach zastępczych niespokrewnionych z dzieckiem – **212740 zł.**
 - w zawodowych rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego – **100641 zł.**
3. na kontynuację nauki dla 47 wychowanków rodzin zastępczych wypłacono **188547 zł.**
4. na usamodzielnienia dla 1 wychowanka rodziny zastępczej wypłacono **4863 zł.**
5. zakupiono pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla 3 wychowanków rodzin zastępczych na kwotę **14585 zł.**

Zawodowe rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego

Pełnienie funkcji takiej rodziny zastępczej wymaga odbycia szkolenia oraz uzyskania zaświadczenia kwalifikacyjnego. Z rodziną starosta zawiera umowę, do której mają zastosowanie przepisy dotyczące umowy zlecenia. Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pozostawania w gotowości przyjęcia dziecka lub z tytułu świadczonej opieki i wychowania (art.75 ustawy o pomocy społecznej). Rodzinie zastępczej pełniącej rolę pogotowia rodzinnego przysługuje wynagrodzenie w wysokości 120 % podstawy (1945,20 zł) + 20 % podstawy (324,20 zł), jeżeli w rodzinie przebywa w okresie dłuższym niż 10 dni w miesiącu kalendarzowym więcej niż troje dzieci lub co najmniej jedno dziecko do lat 7, z zasiłkiem pielęgnacyjnym lub umieszczone na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Łącznie daje to miesięcznie kwotę 2269,40 zł + składki emerytalno-rentowe (2269,40 x 16,26% = 369) + składki na fundusz pracy (2269,40 x 2,45% = 55,60) = 2 694,00 zł brutto, 1 602,02 zł netto. W 2005 roku funkcjonowało 5 pogotowia rodzinnych, **koszty wynagrodzeń wyniosły ogółem 101866,44 zł.**

W pogotowia rodzinnych przebywało w 2005 roku łącznie 25 dzieci. Z tej liczby:

- a) 2 dzieci trafiło do rodzin adopcyjnych,
- b) 6 dzieci powróciło do rodzin biologicznych,
- c) 4 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych,
- d) 6 dzieci umieszczono w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- e) 7 dzieci nadal przebywa w pogotowiu.

W pogotowiu rodzinnym może przebywać równocześnie nie więcej niż troje dzieci, za wyjątkiem sytuacji, gdy umieszczane jest liczące więcej dzieci rodzeństwo. Biorąc pod uwagę systematyczny wzrost liczby postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pogotowiu rodzinnym, konieczne będzie utworzenie w 2006 roku kolejnego pogotowia rodzinnego.

Rodzice dzieci przebywających w rodzinach zastępczych

Na podstawie art. 79 ustawy o pomocy społecznej *rodzice biologiczni ponoszą opłatę za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej do wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka umieszczonego w tej rodzinie. Decyzję administracyjną o wysokości tej opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej. Starosta może częściowo zwolnić lub odstąpić od ustalenia opłaty na wniosek lub z urzędu, ze względu na trudną sytuację materialną rodziny.*

Rada Powiatu określiła warunki częściowego lub całkowitego zwalniania rodziców biologicznych z odpłatności za pobyt dzieci oraz osób pełnoletnich w rodzinach zastępczych oraz odstępowania od ustalania odpłatności w UCHWALE NR XXIV/126/2004 z dnia 25 sierpnia 2004 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie prowadzi postępowania zmierzające do ustalenia aktualnej

sytuacji życiowej i materialnej osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Osoby te z reguły znajdują się w trudnej sytuacji materialnej i w przeważającej większości przypadków odstępuje się od ustalania odpłatności. W 2005 roku wydano 154 decyzje administracyjne, a w tym:

- a) Odstąpienie od ustalania odpłatności – 118 decyzji.
- b) Zwolnienie z odpłatności całkowite – 11 decyzji.
- c) Zwolnienie częściowe z odpłatności – 3 decyzje.
- d) Uchylenie decyzji – 21.
- e) Umorzenie nie płaconych należności – 1 decyzja.

Z tytułu opłat rodziców biologicznych za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych wpłynęło do budżetu 6495,66zł.

Porozumienia powiatów dotyczące rodzin zastępczych

Zgodnie z art. 86 ust. 3,4 ustawy o pomocy społecznej *w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej; powiaty zawierają porozumienie w sprawie umieszczenia dziecka i wysokości wydatków.*

W 2005 roku w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu przebywało 12 dzieci pochodzących z innych powiatów. W tej sprawie zawarte zostały porozumienia z powiatami: pszczyńskim, oświęcimskim, ropczycko-sędziszowskim, krakowskim ziemskim oraz z miastami na prawach powiatu Dąbrowa Górnicza, Jaworzno i Świętochłowice. Pięcioro dzieci pochodzących z powiatu chrzanowskiego umieszczono w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. Zawarto stosowne porozumienia z gminą Miejską Kraków, powiatem limanowskim oraz krakowskim ziemskim. Koszty utrzymania dzieci w tych rodzinach wyniosły 65701,66 zł.

II. Placówki opiekuńczo - wychowawcze

Zgodnie z art. 19 pkt.4 ustawy z dnia 12 marca 2004r. do zadań własnych powiatu *należy zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców, w szczególności przez organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych, dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie.*

W ciągu roku 2005 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wszystkich typów poza Powiatem Chrzanowskim przebywało łącznie 38 dzieci. W roku 2005 zawarto 5 porozumień (tj. z Gminą Miejską Kraków, Gminą Miejską Nowy Sącz, Gminą Miejską Tarnów), w celu określenia sposobu pokrywania średniego miesięcznego kosztu utrzymania 19 dzieci pochodzących z Powiatu Chrzanowskiego. W stosunku do pozostałych 19 dzieci obowiązywały porozumienia zawarte w roku 2004. Powiat Chrzanowski w roku 2005 na pokrycie średnich kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem wydał 651.734,00 zł. Na dzień 31.12.2005r. w placówkach poza terenem Powiatu Chrzanowskiego przebywało 23 dzieci.

Tabela 25. Liczba dzieci z terenu powiatu chrzanowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawcze w 2005 r.

Typ placówki	Liczba dzieci umieszczonych
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego	4
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego (pogotowia opiekuńcze)	7
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	9

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego

Od dnia 1 lipca 2005 r. na terenie Powiatu Chrzanowskiego działalność rozpoczęła Rodzinna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Libiążu, której prowadzenie Powiat Chrzanowski zlecił Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP Prowincji Krakowskiej. Na wyposażenie i na działalność Placówki w 2005 r. przekazano środki finansowe w wysokości 77.183,36 zł. W roku 2005 pod opieką w/w Placówki znalazło się 9 dzieci (1 dziecko z terenu miasta Kraków), spośród których 1 dziecko jeszcze w 2005 r. odeszło do adopcji.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

Od 27.10.2003 r. na terenie Powiatu funkcjonuje Środowiskowa Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza, której prowadzenie Powiat Chrzanowski zlecił Fundacji Viribus Unitis w Babicach. Placówka w 2005 r. objęła opieką 37 dzieci ze środowisk zagrożonych patologią, z terenu kilku gmin. Na prowadzenie w/w placówki Powiat Chrzanowski przekazał w 2005 roku 66.000 zł.

Odpłatność rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych

W myśl przepisu art. 81 ustawy o pomocy społecznej za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej, o której mowa w art. 80 ust. 8, w placówce opiekuńczo-wychowawczej opłatę ponoszą, do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka, osoba pełnoletnie lub jej rodzice, a także opiekunowie prawni lub kuratorzy, w przypadku gdy dysponują dochodami dziecka, z tym że opłata ponoszona przez opiekunów prawnych, kuratorów lub osobę pełnoletnią nie może być wyższa niż 50% kwoty stanowiącej dochód dziecka lub osoby pełnoletniej. Decyzję administracyjną o wysokości tej opłaty wydaje starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w placówce. Starosta może częściowo zwolnić lub odstąpić od ustalenia opłaty na wniosek lub z urzędu, ze względu na trudną sytuację materialną rodziny. Rada powiatu określa, w drodze uchwały, warunki częściowego lub całkowitego zwalniania z opłat. W 2005r. wpływy z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyniosły 2.099,35 zł.

Usamodzielnienia wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych

1. Kontynuacja nauki (pomoc pieniężna w wys. 30% podstawy): 18 osób
2. Pomoc finansową na usamodzielnienie (pomoc jednorazowa): 3 osoby, w tym:
 - 1 osoba 400% podstawy = $1 \times (400\% \times 1621) = 6.484,-\text{zł.}$
 - 1 osoba 300% podstawy = $1 \times 4.863 = 4.863,-\text{zł.}$
 - 1 osoba 100 % podstawy = $1 \times 1621 = 1.621,-\text{zł.}$
3. Pomoc rzeczową na zagospodarowanie (max. 300% podstawy) przyznano 1 osobie. Na zakup pomocy rzeczowej w 2005 r. przeznaczono 4.863,-zł.

Usamodzielnienia planowane na rok 2006

Osoby zamierzające kontynuować naukę – **22 osoby** (pomoc 30% podstawy)

Osoby, których planowany termin usamodzielnienia przypada na 2006r. – **12 osób**. W roku 2006 planuje się, że **5 osobom** przysługiwać będzie pomoc rzeczowa (pomoc maksymalnie może wynosić 300% podstawy tj. 4863 zł.).

Ponadto **7 osobom** przysługiwać będzie pomoc pieniężna na usamodzielnienie (wysokość pomocy zależna jest od rodzaju opuszczanej placówki oraz od czasu przebywania w placówkach – 100% do 400% podstawy).

III. Wsparcie instytucjonalne

Dom Pomocy Społecznej

W związku z wprowadzeniem od dnia 1 stycznia 2004 r. zmian do ustawy o pomocy społecznej decyzje o skierowaniu i ustaleniu odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej. Natomiast

decyzje o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu prowadzącego dom pomocy społecznej. Decyzje o skierowaniu wydane przed 1 stycznia 2004 r. zachowały swoją moc. Dom Pomocy Społecznej w Płazie jest placówką stacjonarną dla osób psychicznie przewlekle chorych. Mieszkańcy Domu są pod stałą opieką zespołu pielęgniarsko, opiekuńczo-terapeutycznego. Zakres usług proponowanych terapii jest rozległy i daje mieszkańcom możliwość wyboru. DPS dysponuje obecnie 110 miejscami w pokojach 1/2/3 osobowych. W roku 2005 w Domu Pomocy Społecznej w Płazie umieszczono 4 osoby, dwie z tych osób posiadały decyzję kierującą wydaną przed 1 stycznia 2004 r., a dwie umieszczono na nowych zasadach na podstawie decyzji kierującej wydanej przez gminy. Zgodnie z przepisem art. 155 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej w stosunku do osób umieszczonych w domu pomocy społecznej na podstawie skierowania wydanego przed 1 stycznia 2004r. decyzje zmieniające decyzje o odpłatności wydaje Starosta powiatu właściwy ze względu na położenie domu lub z jego upoważnienia dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Według stanu na koniec 2005 r. na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Płazie oczekują 4 osoby.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Z mocy przepisu art. 20 ust.1 pkt.2 ustawy o pomocy społecznej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie powyższe realizowane jest od kwietnia 2000 r. na mocy porozumień zawieranych pomiędzy Powiatem Chrzanowskim, a Gminą Chrzanów, dotyczących prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Chrzanowie, ul. Kubusia Puchatka 2, który do dnia 30.09.2005 r. przeznaczony był dla 25, a od 01.10.2005 r. dla 30 osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Na prowadzenie w/w ośrodka Wojewoda Małopolski przekazał dotację celową w wysokości 223.845 zł. Od listopada 2003 r. istnieje Środowiskowy Dom Samopomocy w Babicach, prowadzony przez Fundację Viribus Unitis. Powyższy ośrodek wsparcia do dnia 30.09.2005 r. przeznaczony był dla 10, a od 01.10.2005 r. dla 15 osób z zaburzeniami psychicznymi. Na prowadzenie w/w ośrodka Wojewoda Małopolski przekazał dotację celową w wys. 95.937 zł.

Tabela 26. Środowiskowe Domy Samopomocy w powiecie chrzanowskim w 2005 r.

ŚDS	Liczba osób korzystających	Liczba osób skierowanych decyzją	Liczba wydanych decyzji kierujących	Liczba decyzji uchylających	Liczba wydanych postanowień
ŚDS Chrzanów	36	35	56	3	3
ŚDS Babice	19	15	23	0	3
SUMA	55	50	79	3	6

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Tabela 27. Informacja z wykorzystania środków finansowych PFRON na realizację zadań powiatu chrzanowskiego w 2005 roku z zakresu rehabilitacji społecznej

Wyszczególnienie	Liczba osób	Kwota w zł	Uwagi
Turnusy rehabilitacyjne			
liczba osób ubiegających się	564	x	
w tym: opiekunowie	103	x	
przyznane dofinansowanie	483	270 805,00	
wypłacone dofinansowanie z tego:	479	269 210,00	
- dorośli niepełnosprawni	368	214 207,00	
- opiekunowie dorosłych niepełnosprawnych	57	23 591,00	
- dzieci i młodzież niepełnosprawna	28	18 920,00	
- opiekunowie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	26	12 492,00	

Warsztaty Terapii Zajęciowej			
przyznane środki	90	1 372 260,00	
wypłacone środki	90	1369 149,09	
złożone wnioski	253	286 098,00	
zawarte umowy	6	8 385,00	
wypłacone dofinansowanie w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	241 46	270 007,00 54 982,00	
Bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne/dorośli			
złożone wnioski	27	242 407,00	
zawarte umowy ogółem	21	136 215,00	
wypłacone dofinansowanie w tym: - dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	19 1	101 368,00 960,00	
W tym: - architektoniczne - w komunikowaniu się - techniczne	 7 7 5	 72 838,00 17 020,00 11 510,00	
Sport, kultura, rekreacja i turystyka/dorośli			
złożone wnioski	72	217 216,00	
zawarte umowy	51	167 415,00	
wypłacone dofinansowanie	51	140 707,00	
W tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	14	28 785,00	
Kwota środków przyznanych		2 235 484,00	
Łącznie środki wykorzystane		2 150 441,09	
Środki niewykorzystane		85 042,91	

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Tabela 28. Wykorzystanie środków finansowych PFRON na realizację zadań powiatu chrzanowskiego w 2005 roku z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Zobowiązania	Plan	Wydane	Uwagi
Zobowiązania dotyczące zwrotu kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne należnych od pracodawcy art.26 ust. 1 pkt 3,4	35 568,00 zł	33 547,00 zł	2 021,00 zł zwrócono do PFRON – u
Działalność bieżąca	Plan	Wydane	Uwagi
Finansowanie szkoleń osób niepełnosprawnych art. 35a ust. 1 pkt. 9 i 10	37 000,00 zł	36 673,00 zł	Zadanie realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy na podst. art. 38 i 40
RAZEM WYDANE ŚRODKI		70 220,00 zł	Środki niewykorzystane: 2 348,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

Na koniec grudnia 2005 r. w ramach umów podpisanych z 8 pracodawcami było zatrudnionych 16 osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności powołany został na mocy Zarządzenia nr 34/99 Starosty Powiatu Chrzanowskiego z dnia 31 grudnia 1999 roku, w sprawie powołania Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności. W związku ze zmianami legislacyjnymi został powołany na nowo zarządzeniem nr 1/2003 z dnia 17 stycznia 2003 r.

Wielkości charakteryzujące zakres działalności Zespołu w 2005 r.:

1. Ilość złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (osoby dorosłe) – 1116
2. Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – 1065
3. Liczba złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności (dzieci) - 320
4. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności – 329

Zespół wydaje ponadto legitymacje osób niepełnosprawnych uprawniające do korzystania z ulg i uprawnień. Liczba legitymacji wydanych w 2005 r.:

- dzieci (osoby do 16 roku życia): 64
- osoby dorosłe: 373

Bezpieczeństwo publiczne

W powiecie chrzanowskim stwierdzono w 2005 r. łącznie 6150 przestępstw oraz 2050 wykroczeń. W kategorii przestępstw dominowały w badanym roku: kradzież cudzej rzeczy – 1136 przypadków, kradzież z włamaniem – 998 przypadków, przestępstwa drogowe – 613 przypadków, przestępstwa z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 408 przypadków oraz rozbój i wymuszenie rozbójnicze, w tym z bronią – 356 przestępstw. Z poważnych przestępstw mających miejsce w powiecie chrzanowskim w 2005 r. wymienić należy także 5 gwałtów oraz 4 zabójstwa. Wśród wykroczeń zanotowanych w powiecie chrzanowskim w 2005 r. dominowały sprawy przeciwko: bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach – 847 wykroczeń, porządkowi i spokojowi publicznemu – 340 wykroczeń, mieniu (kradzież, zniszczenie) – 335 wykroczeń, obyczajowości publicznej – 133 wykroczenia oraz przeciwko Ustawie o wychowaniu w trzeźwości – 91 wykroczeń. Biorąc pod uwagę wskaźnik przestępczości (liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców danej jednostki samorządowej) powiat chrzanowski cechuje przeciętna wartość 21 przypadków na 1000 mieszkańców.

Tabela 29. Zestawienie kategorii przestępstw odnotowanych na terenie powiatu chrzanowskiego w 2005 r.

Lp.	Kategoria przestępstw	Liczba przestępstw	Kategoria wykroczeń – przeciwko	Liczba wykroczeń
1.	Zabójstwo	4	Porządkowi i spokojowi publicznemu	340
2.	Zgwałcenie	5	Bezpieczeństwu osób i mienia	81
3.	Kradzież cudzej rzeczy	1136	Bezpieczeństwu przeciwpożarowemu	5
4.	Kradzież samochodu	90	Bezpieczeństwu i porządkowi ruchu na drogach	847
5.	Kradzież z włamaniem	998	Zdrowiu publicznemu	8
6.	Rozbój i wymuszenie rozbójnicze, w tym z bronią	356 24	Obyczajowości publicznej	133
7.	Uszczerbek na zdrowiu	78	Urządzeniom użytku publicznego	21
8.	Bójka i pobicie	74	Obowiązkowi meldunkowemu i przepisom o dowodach osobistych	24
9.	Uszkodzenie rzeczy	268	Osobie	48
10.	Krótkotrwały zabór pojazdu	43	Mieniu (kradzież, zniszczenie)	335
11.	Przestępstwa z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	408	Ustawie o wychowaniu w trzeźwości	91

12.	Przestępstwa drogowe; – art. 178 a, par. 1 i 2	613 553	Ustawie o broni, amunicji i materiałach wybuchowych	3
13.	Inne	2077	Inne	114
Ogółem		6150	Ogółem	2050

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie

Sektor pozarządowy

Coraz większego znaczenia nabiera w powiecie chrzanowskim sektor organizacji pozarządowych, który tym samym staje się znaczącym partnerem dla władz powiatu w działaniach na rzecz polityki społecznej. Dla celów współpracy sektora publicznego i pozarządowego opracowano w 2004 r. „Program rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w powiecie chrzanowskim”. Mając świadomość, jak ważna jest aktywność społeczności lokalnej, należy czynić działania zwiększające udział mieszkańców w życiu społecznym, udział w organizacjach pozarządowych i umożliwienie mieszkańcom realizację pomysłów z różnych sfer życia.

Podstawowe formy współpracy władz powiatu z organizacjami pozarządowymi to:

1. Wzajemna informacja o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w kierunku ich zharmonizowania,
2. Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi tworzonych projektów dotyczących ich działalności,
3. Wspieranie - w szczególności finansowe, organizacyjne i lokalowe - działalności organizacji pozarządowych podejmowanej z ich inicjatywy w zakresie zadań publicznych o znaczeniu szczególnie ważnym,
4. Powierzenie organizacjom pozarządowym wykonywania zadań publicznych na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Wykaz najbardziej aktywnych organizacji działających na polu polityki społecznej w powiecie chrzanowskim zawiera poniższa tabela.

Tabela 30. Wykaz wybranych organizacji pozarządowych w powiecie chrzanowskim.

Lp.	Nazwa organizacji	Adres siedziby
1.	Fundacja Viribus Unitis – Połączonymi Siłami	Babice 175, 32-551 Babice
2.	Fundacja im. Brata Alberta Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Świetlica Terapeutyczna	Ul. Luzara 1, 32-540 Trzebinia
3.	Fundacja im. Brata Alberta Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Świetlica Terapeutyczna	Ul. Sokoła 8, 32-500 Chrzanów
4.	Fundacja im. Brata Alberta Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Świetlica Terapeutyczna	Ul. Piłsudskiego 4, 32-590 Libiąż
5.	Zakład Opiekuńczo-Lecznicy dla Przewlekłe Chorych Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP	Ul. Śląska 62 A, 32-500 Chrzanów
6.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyńne	Ul. M. Curie-Skłodowskiej 10, 32-500 Chrzanów
7.	Zarząd Oddziału Miejskiego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Al. Henryka 2-4, 32-500 Chrzanów
8.	Regionalne Stowarzyszenie Diabetyków, z siedzibą w Chrzanowie Koła: Młoszowa, Trzebinia, Alwernia, Babice, Nieporaz	Ul. Harcerska 13, 32-500 Chrzanów
9.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Muminki”	Ul. Tysiąclecia 49, 32-540 Trzebinia
10.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Nadzieja”	Ul. 9 Maja 2/4, 32-590 Libiąż
11.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Nasze Dzieci”	Ul. Sienkiewicza 13/7, 32-500 Chrzanów
12.	Polski Związek Niewidomych, Koło Terenowe w Chrzanowie	Ul. 29 Listopada 19, 32-500 Chrzanów
13.	Stowarzyszenie „Amazonki”	Ul. Topolowa 16, 32-500 Chrzanów

14.	Towarzystwo Przyjaciół Domu Pomocy Społecznej w Płazie	Ul. Wiosny Ludów 4, 32-552 Płaza
15.	Fundacja „Dobry Start”	32-540 Trzebinia
16.	Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Ziemi Chrzanowskiej	32-540 Trzebinia
17.	Chrzanowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Powściągliwych”	Ul. Krakowska 12b, 32-500 Chrzanów

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie

RYNEK PRACY

Aktywność ekonomiczna ludności

Badaniem aktywności ekonomicznej obejmuje się osoby w wieku 15 lat i więcej, co oznacza, że w powiecie chrzanowskim jest to grupa licząca 107348 osób, czyli 83% ogółu ludności powiatu. Z punktu widzenia statusu na rynku pracy osoby te można podzielić na aktywne zawodowo (osoby pracujące i bezrobotne) oraz bierne zawodowo (uczniowie, emeryci i renciści). Dysponując wynikami Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. można określić dwa wskaźniki obrazujące aktywność ekonomiczną mieszkańców. Współczynnik aktywności zawodowej oznacza stosunek liczby ludności aktywnej zawodowo do wszystkich mieszkańców w wieku powyżej 15 lat. W tej kategorii powiat chrzanowski osiągnął niską wartość równą 48,8%, niższą od średniej wyliczonej dla regionu małopolskiego (54,1%). Spośród gmin powiatu chrzanowskiego najwyższy współczynnik aktywności zawodowej notuje Alwernia (53,4%), najniższy zaś wskaźnik cechuje Trzebinę (46,4%).

Drugi wskaźnik, określający poziom zatrudnienia mieszkańców, oznacza stosunek liczby ludności pracującej do wszystkich mieszkańców w wieku powyżej 15 lat. W tej kategorii wskaźnik dla powiatu chrzanowskiego (37,9%) także jest niższy w stosunku do wskaźnika zatrudnienia wyliczonego dla regionu małopolskiego (43,7%). Spośród gmin leżących w powiecie chrzanowskim najwyższy wskaźnik zatrudnienia charakteryzuje Alwernię (43,4%), najniższy zaś wskaźnik notowany jest w Libiążu i Trzebini (w obu przypadkach po 36%).

Tabela 31. Ludność w wieku powyżej 15 lat według aktywności ekonomicznej w 2002 r.

Gmina	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Nieustalony status zatrudnienia	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia
		razem	pracujący	bezrobotni				
Alwernia	10168	5367	4356	1011	4677	124	53,4%	43,4%
Babice	6936	3161	2528	633	3633	142	46,5%	37,2%
Chrzanów	42804	20996	16095	4901	20454	1354	50,7%	38,8%
Libiąż	18710	8666	6671	1995	9840	204	46,8%	36,0%
Trzebinia	28730	13170	10213	2957	15204	356	46,4%	36,0%
Powiat chrzanowski	107348	51360	39863	11497	53808	2180	48,8%	37,9%
Region małopolski	2607547	1357213	1097673	259540	1152079	98255	54,1%	43,7%

Źródło: Aktywność ekonomiczna ludności, Województwo Małopolskie, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2004; (Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań)

Liczba osób pracujących

Wartościami charakteryzującymi rynek pracy, obok stopy bezrobocia, jest także liczba osób pracujących. To one (przynajmniej teoretycznie, gdyż dane te nie uwzględniają „szarej strefy”) biorą na swoje barki ciężar utrzymania pozostałych mieszkańców, a więc dzieci, uczącą się młodzież, studentów, bezrobotnych, rencistów i emerytów.

Do grona osób pracujących zalicza się:

- a) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór),
- b) pracodawców i pracujących na własny rachunek, czyli:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nie posiadających użytków rolnych,

- właściciele i współwłaściciele (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
- inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- c) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- d) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- e) członków spółdzielni produkcji rolniczej,
- f) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.*

*Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Małopolskiego 2002.

Tabela 32. Liczba pracujących mieszkańców gmin w 2004 r.*

Gmina	Pracujący				
	Liczba ogółem	W tym kobiety	Odsetek kobiet w ogólnej liczbie	Odsetek ludności w wieku produkcyjnym	Na 1000 mieszkańców
Alwernia	1080	533	49,4%	13,8%	85,4
Babice	572	399	69,8%	10,7%	65,7
Chrzanów	9594	5392	56,2%	29,2%	191,2
Libiąż	5158	1332	25,8%	34,5%	224,3
Trzebinia	7306	2965	40,6%	34,2%	214,3
Powiat chrzanowski	23710	10621	44,8%	28,8%	184,4
Region małopolski	603106	297346	49,3%	29,7%	185,0
Polska	7670167	3694880	48,2%	31,6%	200,9

*Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005

W powiecie chrzanowskim w 2004 r. pracowało 23710 jego mieszkańców (dane GUS – bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie), co stanowi 28,8% całej grupy ludności powiatu w wieku produkcyjnym. Jest to wynik mniejszy w porównaniu ze średnią wartością regionalną (29,7%) i ogólnopolską (31,6%). Jednak cechą powiatu chrzanowskiego, mającego przemysłowy charakter z elementami rolnictwa, są dysproporcje wskaźnika pracujących w poszczególnych gminach. Najlepszy wynik uzyskała gmina Libiąż, gdzie pracuje 34,5% wszystkich obywateli w wieku produkcyjnym. Jest to na pewno efekt funkcjonowania na terenie gminy jednego z największych pracodawców w Małopolsce – Kopalni Węgla Kamiennego „Janina”. Niewiele mniejszy wskaźnik zanotowała sąsiednia gmina Trzebinia – 34,2% pracujących mieszkańców w wieku produkcyjnym. Najniższy wskaźnik osób pracujących, niemal trzykrotnie mniejszy od średniej powiatowej, osiągnęła rolnicza gmina Babice, gdzie (według kryteriów GUS) pracuje tylko co dziesiąty obywatel w wieku produkcyjnym (10,7%).

Liczba pracujących kobiet

Pracujące kobiety stanowią niespełna 45% ogółu zatrudnionych mieszkańców powiatu chrzanowskiego i jest to średnia niższa w porównaniu z wartością regionalną (49,3%) i ogólnopolską (48,2%). Przeważający przemysłowy charakter powiatu nie ułatwia zatem żeńskiej części społeczeństwa realizować się w pracy zawodowej. Spośród gmin powiatu chrzanowskiego rekordzistą w tej kategorii jest rolnicza gmina Babice, gdzie prawie 70% wszystkich pracujących mieszkańców to kobiety. Dla porównania w gminie Libiąż kobiety stanowią zaledwie ¼ (25,8%) wszystkich pracujących mieszkańców, co znów potwierdza ogromny wpływ kopalni na lokalny rynek pracy.

Tabela 33. Pracujący w wybranych sektorach gospodarki narodowej w Powiecie Chrzanowskim w 2004 r.*

Gmina	Ogółem	Sektory gospodarki narodowej			
		Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; rybołówstwo i rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
Alwernia	1080	15	523	200	342
% ogółu	100,0	1,4	48,4	18,5	31,7
Babice	572	16	194	115	247
% ogółu	100,0	2,8	33,9	20,1	43,2
Chrzanów	9594	44	3321	2516	3713
% ogółu	100,0	0,5	34,6	26,2	38,7
Libiąż	5158	16	3946	514	682
% ogółu	100,0	0,3	76,5	10,0	13,2
Trzebinia	7306	15	4123	1850	1318
% ogółu	100,0	0,2	56,4	25,3	18,0
Powiat chrzanowski	23710	106	12107	5195	6302
% ogółu	100,0	0,4	51,1	21,9	26,6
Region małopolski	603106	5053	210137	205084	182832
% ogółu	100,0	0,8	34,8	34,0	30,2

*Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób i bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: „Województwo Małopolskie 2004 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2004

Struktura zatrudnienia

Przeważający przemysłowy charakter powiatu chrzanowskiego jeszcze mocniej podkreślają dane dotyczące liczby pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej. W rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie pracuje tylko 0,4% ogółu zatrudnionych mieszkańców powiatu (nie licząc indywidualnych gospodarstw rolnych) – spośród gmin powiatu chrzanowskiego „liderem” w tym względzie jest gmina Babice, gdzie 2,8% ogółu pracujących znalazło zatrudnienie w I sektorze gospodarki. Dla porównania średnia regionu małopolskiego wynosi 0,8% wszystkich pracujących mieszkańców. W dominującym sektorze gospodarki powiatu chrzanowskiego, czyli w przemyśle i budownictwie zatrudniony jest co drugi (dokładnie 51,1% ogółu) pracujący obywatel powiatu. Jest to wskaźnik, któremu nie dorównuje średnia regionalna, wynosząca w tej kategorii 34,8% pracujących obywateli. W tym sektorze bezapelacyjnie dominuje gmina Libiąż, z której 3/4 pracujących mieszkańców posiada zatrudnienie w przemyśle i budownictwie. Dla porównania, zajmująca drugie miejsce gmina Trzebinia, posiada wskaźnik zatrudnienia w przemyśle na poziomie 56,4%. Odwrotna sytuacja ma jednak miejsce w rozwojowym (zwłaszcza wśród małych i średnich przedsiębiorstw) sektorze usług rynkowych. W tym przypadku powiat chrzanowski osiągnął niski wskaźnik, na poziomie 21,9% ogółu pracujących. W regionie małopolskim etat w sektorze usług rynkowych posiada 1/3 wszystkich pracujących (dokładnie 34% ogółu pracujących). Najlepsza w tej kategorii gmina Chrzanów także nie osiągnęła znaczącego wyniku w tej kategorii – jedynie co czwarty pracownik (26,2% wszystkich osób mających zatrudnienie) znalazł etat w usługach rynkowych. Zdecydowanie więcej – niż w przypadku poprzedniej kategorii – mieszkańców powiatu chrzanowskiego pracuje w sektorze usług nierynkowych, czyli sferze publicznej (m.in. administracja, edukacja, kultura, ochrona zdrowia). W tych branżach posiada zatrudnienie prawie 27% wszystkich pracujących mieszkańców badanego powiatu. Niekwestionowanym liderem w tej kategorii jest gmina Babice, z terenu której ponad 43% zatrudnionych znalazło pracę w usługach nierynkowych. Dla porównania w całym regionie małopolskim ponad 30% ogółu zatrudnionych pracuje w sektorze usług nierynkowych. Powyższe wyniki są jednak nieco zubożone wskutek danych GUS, nie uwzględniających firm małych, liczących do 9 pracowników, a takie podmioty też stanowią siłę na

lokalnym rynku pracy (małe sklepy, firmy rzemieślnicze, etc.). W latach kolejnych nieco nieproporcjonalna obecna struktura zatrudnienia w powiecie chrzanowskim (przewaga przemysłu) będzie zapewne ulegać zmianom na korzyść III sektora gospodarki, a więc handlu i usług rynkowych.

Przedsiębiorczość i podmioty gospodarcze

Śledząc zmiany liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w powiecie chrzanowskim w ciągu 5 lat można zauważyć stałą tendencję rosnącą w latach 2000-2004 (z poziomu 9125 jednostek w 2000 r. do poziomu 10684 jednostek w 2004 r.). Oznacza to, że w okresie 5 lat na terenie powiatu chrzanowskiego przybyło ponad 17% podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, co jest wskaźnikiem wyższym w porównaniu z wartością regionu małopolskiego, wynoszącą 14,7%. Z grona powiatów sąsiednich lepszy wskaźnik wzrostu liczby jednostek REGON zanotowały powiaty: oświęcimski (wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej o 22% w latach 2000-2004) i krakowski (11%). Z kolei powiaty: wadowicki i olkuski zanotowały omawiany wskaźnik niższy od chrzanowskiego, odpowiednio: 15,1% oraz 11%. Spośród gmin powiatu chrzanowskiego, wszystkie zanotowały w latach 2000-2004 wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, choć bezwzględny liderem jest w tej kategorii gmina Babice ze wskaźnikiem 48,6%. Z kolei w gminie Trzebinia wartość omawianego wskaźnika wyniosła 12,5%.

Tabela 34. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2000-2004

Gmina	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	Wzrost w latach 2000-2004 w %
Alwernia	Ogółem	741	825	844	858	867	17,0
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	60	66	67	68	69	-
Babice	Ogółem	498	637	690	735	740	48,6
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	58	74	80	85	85	-
Chrzanów	Ogółem	4007	4361	4501	4600	4658	16,2
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	78	86	89	91	93	-
Libiąż	Ogółem	1319	1406	1455	1534	1538	16,6
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	57	61	63	67	67	-
Trzebinia	Ogółem	2560	2662	2766	2800	2881	12,5
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	74	78	81	82	85	-
Powiat chrzanowski	Ogółem	9125	9891	10256	10527	10684	17,1
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	71	77	79	82	83	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

Bardzo miarodajnym wskaźnikiem jest liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców danej jednostki samorządowej. W powiecie chrzanowskim wskaźnik ten w 2004 r. wyniósł 83 podmioty na 1000 obywateli, co jest wartością nieco niższą w porównaniu ze średnią regionu małopolskiego (89 jednostek gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców), co uwarunkowane jest głównie liczbą firm w Krakowie. W konfrontacji z powiatami sąsiednimi, powiat chrzanowski wypadł w tej kategorii przeciętnie – w gronie pięciu samorządów powiatowych zajął w 2004 r. trzecie miejsce, ustępując powiatowi olkuskiemu (102 podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców) i wadowickiemu (97 podmiotów). W powiecie oświęcimskim i krakowskim omawiany wskaźnik jest nieco mniejszy od chrzanowskiego i wynosi odpowiednio: 82 i 81 jednostek REGON na 1000 obywateli.

Tabela 35. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w latach 2000-2004

Powiat	Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	Wzrost w latach 2000-2004 w %
chrzanowski	Ogółem	9125	9891	10256	10527	10684	17,1
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	71	77	79	82	83	-
krakowski	Ogółem	16228	17808	18771	19419	19630	21,0
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	68	75	78	81	81	-
olkuski	Ogółem	10551	11248	11159	11432	11713	11,0
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	87	92	97	100	102	-
oświęcimski	Ogółem	10285	11204	11856	12069	12548	22,0
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	68	74	77	79	82	-
wadowicki	Ogółem	12917	13640	14314	14725	14865	15,1
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	84	89	94	96	97	-
Region małopolski	Ogółem	251821	265987	278180	287816	288773	14,7
	Liczba podmiotów na 1000 ludności	78	82	86	88	89	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych

W strukturze właścicielskiej podmiotów gospodarczych w powiecie chrzanowskim dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – jest to 8320 zarejestrowanych jednostek, czyli prawie 78% ogółu podmiotów w powiecie. Jest to wskaźnik nieco wyższy w porównaniu ze średnią regionalną wynoszącą 77,4%. Spośród gmin powiatu chrzanowskiego najwyższy wskaźnik udziału firm osób fizycznych w rejestrze REGON posiada gmina Babice – 86,2% ogółu podmiotów gospodarki narodowej w gminie, najniższy zaś wskaźnik cechuje gminę Trzebinia (75,6%). Dokładnie 9% wszystkich podmiotów REGON w powiecie chrzanowskim to spółki cywilne (964 jednostki), co jest wskaźnikiem niewiele niższym w porównaniu z wartością regionu małopolskiego (9,2%). Wśród samorządów gminnych powiatu dominuje w tej kategorii gmina Chrzanów, gdzie spółki cywilne stanowią 10,1% ogółu jednostek zarejestrowanych w systemie REGON. Z kolei gmina Babice posiada omawiany wskaźnik najniższy, na poziomie 5,5%. Ponad 4% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej w powiecie chrzanowskim to spółki prawa handlowego (ogółem 458 firm), jednak wskaźnik ten ustępuje średniej wartości regionalnej, która przekracza 5% ogółu podmiotów w rejestrze REGON. W tej kategorii „liderem” ponownie jest gmina Chrzanów, gdzie udział spółek prawa handlowego w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w gminie sięga prawie 5%. Na drugim biegunie sytuuje się gmina Babice (1,6%), z wartością trzykrotnie mniejszą od Chrzanowa. Na obszarze powiatu chrzanowskiego działa także 25 spółdzielni, co stanowi zaledwie 0,2% wszystkich jednostek REGON zarejestrowanych w powiecie. Jest to wskaźnik o połowę niższy w porównaniu z wartością Małopolski (0,4%). Największa liczba spółdzielni działa w Chrzanowie (14 podmiotów, co stanowi 0,3% wszystkich działających w gminie).

Tabela 36. Struktura właścicielska podmiotów gospodarki narodowej* zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2004 r.

Gmina	Ogółem	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki prawa handlowego	Spółki cywilne	Spółdzielnie
Alwernia	867	692	35	71	4
Babice	740	638	12	41	1
Chrzanów	4658	3560	227	472	14
Libiąż	1538	1251	56	128	4
Trzebinia	2881	2179	128	252	2

Powiat chrzanowski	10684	8320	458	964	25
Region małopolski	288773	223637	15229	26545	1190

Źródło: Opracowanie własne na bazie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych
*bez indywidualnych gospodarstw rolnych

Tabela 37. Struktura właścicielska podmiotów gospodarki narodowej* zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2004 r. – udział w %.

Gmina	Ogółem	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki prawa handlowego	Spółki cywilne	Spółdzielnie
Alwernia	100%	79,8%	4,0%	8,2%	0,5%
Babice	100%	86,2%	1,6%	5,5%	0,1%
Chrzanów	100%	76,4%	4,9%	10,1%	0,3%
Libiąż	100%	81,3%	3,6%	8,3%	0,3%
Trzebinia	100%	75,6%	4,4%	8,7%	0,1%
Powiat chrzanowski	100%	77,9%	4,3%	9,0%	0,2%
Region małopolski	100%	77,4%	5,3%	9,2%	0,4%

Źródło: Opracowanie własne na bazie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych
*bez indywidualnych gospodarstw rolnych

W strukturze sektorowej podmiotów gospodarczych działających powiecie chrzanowskim (w 2004 r.) przeważają przedsiębiorstwa z branży „handel i naprawy”, które stanowią 37% (3957 firm) wszystkich podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w powiecie. Wskaźnik ten jest relatywnie wysoki, wyższy od średniej regionu małopolskiego (31,7%). Wśród gmin powiatu w kategorii tej dominuje Libiąż, gdzie firmy z sekcji „handel i naprawy” stanowią prawie 42% ogółu podmiotów gospodarki narodowej w gminie. Firmy handlowe i usługowe, działające w powiecie chrzanowskim to w większości przypadków małe, rodzinne firmy, stanowiące często jedynie źródło utrzymania dla gospodarstw domowych. Stąd tak ważne jest wspieranie istniejących firm oraz rozwój nowych podmiotów z tego sektora, wspomagany dodatkowo funduszami europejskimi Unii Europejskiej, skierowanymi do mikroprzedsiębiorstw. Drugą znaczącą gałęzią gospodarki powiatu chrzanowskiego jest „obsługa nieruchomości i firm”, która skupia prawie 14% (1461 firm) wszystkich podmiotów gospodarki z terenu powiatu. Jest to wskaźnik niewiele niższy od średniej regionu małopolskiego, gdzie jednostki gospodarcze z tej sekcji stanowią 14,3% ogółu. Wśród gmin powiatu chrzanowskiego prym w tej kategorii Chrzanów (15,8%).

Tabela 38. Struktura sektorowa podmiotów gospodarki narodowej* zarejestrowanych w systemie REGON w 2004 r.

Gmina	Sektory PKD							
	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Obsługa nieruchomości i firm
Alwernia	867	13	100	122	307	19	79	97
Babice	740	15	194	127	186	17	60	54
Chrzanów	4658	31	422	495	1814	146	276	734
Libiąż	1538	15	144	159	639	51	153	150
Trzebinia	2881	33	269	337	1011	83	266	426
Powiat chrzanowski	10684	107	1129	1240	3957	316	834	1461
Region małopolski	288773	5452	34826	31434	91457	10854	22878	41406

Źródło: opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych
*bez indywidualnych gospodarstw rolnych

Tabela 39. Struktura sektorowa podmiotów gospodarki narodowej* zarejestrowanych w systemie REGON w 2004 r – porównanie w %.

Gmina	Sektory PKD							
	Ogółem	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Przemysł	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	Obsługa nieruchomości i firm
Alwernia	100%	1,5%	11,5%	14,1%	35,4%	2,2%	9,1%	11,2%
Babice	100%	2,0%	26,2%	17,2%	25,1%	2,3%	8,1%	7,3%
Chrzanów	100%	0,6%	9,1%	10,6%	38,9%	3,1%	5,9%	15,8%
Libiąż	100%	1,0%	9,4%	10,3%	41,5%	3,3%	9,9%	9,8%
Trzebinia	100%	1,1%	9,3%	11,7%	35,1%	2,9%	9,2%	14,8%
Powiat chrzanowski	100%	1,0%	10,6%	11,6%	37,0%	3,0%	7,8%	13,7%
Region małopolski	100%	1,9%	12,1%	10,9%	31,7%	3,8%	7,9%	14,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Regionalnych
*bez indywidualnych gospodarstw rolnych

Prawie 12% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej z terenu powiatu chrzanowskiego działa w branży budowlanej (1240 jednostek REGON) – w tej kategorii wskaźnik regionalny (10,9%) jest niższy. Spośród gmin powiatu największy relatywny udział firm budowlanych posiadają Babice – 17,2% wszystkich podmiotów gospodarki działających w gminie. Silny element struktury gospodarczej powiatu chrzanowskiego stanowią firmy przemysłowe, liczące łącznie 1129 podmiotów, czyli 10,6% wszystkich jednostek REGON w powiecie. Wskaźnik ten jest co prawda niższy od średniej wartości regionu małopolskiego (12,1%), lecz w przypadku powiatu chrzanowskiego są to w wielu przypadkach firmy zatrudniające po kilkadziesiąt osób i stanowiące znaczącą siłę na lokalnym rynku pracy. W gronie gmin z terenu powiatu dominują w tej kategorii Babice, gdzie co czwarta firma (26,2% ogółu) działa w sektorze przemysłu. Firmy z sektora „transportu, gospodarki magazynowej i łączności” liczą w powiecie chrzanowskim łącznie 834 podmioty, czyli 7,8% wszystkich jednostek REGON w powiecie. Wskaźnik ten jest niemal równy średniej wartości regionu małopolskiego, wynoszącej 7,9%. Wśród gmin powiatu najwyższy wskaźnik notuje w tej kategorii Libiąż, z wartością prawie 10% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. W powiecie chrzanowskim działa 316 firm prowadzących hotele i restauracje, co stanowi 3% ogółu jednostek w systemie REGON w powiecie. Jest to wskaźnik niższy od wartości regionu małopolskiego (3,8%). Najwyższy procentowy udział podmiotów sektora „hotele i restauracje” w lokalnej gospodarce posiada gmina Libiąż (3,3% ogółu podmiotów w gminie). Jedynie 107 przedsiębiorstw z terenu powiatu chrzanowskiego prowadzi działalność w zakresie rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa (oczywiście nie licząc indywidualnych gospodarstw rolnych). Stanowi to zaledwie 1% ogółu jednostek systemu REGON z terenu powiatu, co jest wartością niższą od średniej małopolskiej (1,9%). Wskaźnik ten jest najwyższy w gminie Babice, gdzie ponad 2% podmiotów gospodarki prowadzi działalność w tym sektorze.

Jak zatem widać z powyższych rozważań, powiat chrzanowski posiada – w stosunku do wartości regionalnych – wysoki potencjał gospodarczy liczony liczbą podmiotów gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców czy też tempem wzrostu liczby firm w latach 2001-2005. W strukturze lokalnej gospodarki powiatu wyróżniają się zwłaszcza (pod względem liczby firm) sekcje: „handel i naprawy”, „obsługa nieruchomości i firm” oraz „budownictwo”. Firmy przemysłowe są dopiero na kolejnym miejscu, lecz to one generują najwięcej miejsc pracy w powiecie. Obok dominujących w powiecie chrzanowskim firm prowadzonych przez osoby fizyczne, należy podkreślić działalność 458 spółek prawa handlowego.

Wynagrodzenia pracowników

Na mapie Małopolski, pokazującej wysokość przeciętnego wynagrodzenia pracowników, powiat chrzanowski znalazł się na czele stawki 19 powiatów ziemskich z kwotą **2384,20 zł brutto** (dane z 31 grudnia 2004 r.). W tej umownej klasyfikacji badany powiat wyprzedził wszystkie powiaty

ziemskie województwa małopolskiego (drugi powiat olkuski zanotował średnią wartość 2293,32 zł), ustępując tylko miastu Kraków – 2463,26 zł brutto. Dla porównania przeciętne wynagrodzenie w powiecie ziemskim tarnowskim wyniosło w tym samym czasie zaledwie 1747,35 zł brutto (najniższy średni zarobek w Małopolsce), natomiast pracujący obywatel Małopolski zarabiał średnio w 2004 r. kwotę **2216,21** zł miesięcznie.

Bezrobocie

Dane dotyczące bezrobocia pochodzą z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie (obejmują lata 2001-2005) oraz źródeł internetowych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Jak powszechnie wiadomo PUP prowadzi kompleksowe działania w celu aktywizacji osób bezrobotnych w całym powiecie chrzanowskim, dlatego też stopa bezrobocia określana jest dla całego jego obszaru. W celach porównawczych w niniejszej analizie zamieszczono także wskaźniki stopy bezrobocia we wszystkich powiatach regionu małopolskiego. Obok ogólnych wartości ukazujących liczbę bezrobotnych w powiecie chrzanowskim, w poniższej analizie dokonano także opisu struktury bezrobocia w kilku kategoriach – bezrobotni według wieku, wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy.

Bezrobotny* – oznacza osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej w systemie wieczorowym, zaocznym lub eksternistycznym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat,
- b) nie ukończyła 60 lat - kobieta lub 65 lat - mężczyzna,
- c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego,
- d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- f) nie podjęła pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo nie podlega na podstawie odrębnych przepisów obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- g) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- h) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- i) nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania

dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego,

**Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2004 nr 99 poz. 1001)*

Tabela 40. Stopa bezrobocia i przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w rozbiu na powiaty regionu małopolskiego

Powiat	Stopa bezrobocia [%]*	Przeciętne wynagrodzenie brutto [zł]**
Bocheński	13,0	1987,96
Brzeski	16,1	1751,31
Chrzanowski	19,4	2384,20
Dąbrowski	20,4	1855,99
Gorlicki	22,8	1929,02
Krakowski	12,1	2168,07
Limanowski	22,1	1806,21
Miechowski	12,3	1878,94
Myślenicki	15,3	2147,87
Nowosądecki	26,4	1873,52
Nowotarski	13,4	1799,17
Olkuski	17,5	2293,32
Oświęcimski	16,9	2094,14
Proszowicki	11,2	1839,86
Suski	11,4	1911,30
Tarnowski	17,6	1747,35
Tatrzański	12,6	1976,93
Wadowicki	15,2	1847,26
Wielicki	16,7	2106,81
m. Kraków	6,9	2463,26
m. Nowy Sącz	15,7	2036,90
m. Tarnów	11,4	2024,06
REGION MAŁOPOLSKI	13,8	2216,21
POLSKA	17,6	b.d.

**Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (stan z grudnia 2005)*

Źródło: „Województwo Małopolskie 2005 – Podregiony, Powiaty, Gminy”. Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków 2005. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez pracujących za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji (stan na 31 grudnia 2004)

Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia jest wskaźnikiem określającym stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo. Stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim osiągnęła pod koniec grudnia 2005 r. wysoką wartość **19,4%**, co stawia badany powiat na 15 miejscu spośród powiatów ziemskich w Małopolsce. Liderem jest rolniczy powiat proszowicki (11,2% bezrobocia), z kolei najwyższe wartości stopy bezrobocia zanotował powiat nowosądecki ziemski (26,4%). Wynik powiatu chrzanowskiego kształtował się na wyższym poziomie niż ówczesna – skądinąd jedna z najlepszych w kraju – średnia małopolska (13,8%) i na wyższym poziomie od stopy bezrobocia w Polsce, która wyniosła w adekwatnym okresie 17,6%.

Należy dodać, że statystyka rynku pracy obrazowana przez wskaźnik stopy bezrobocia nie uwzględnia tzw. „bezrobocia ukrytego”, które głównie na obszarach wiejskich rozwinięte jest w największym stopniu fałszując niejako prawdziwą sytuację na lokalnym rynku pracy. Bezrobocie ukryte skumulowane jest w gospodarstwach rolnych, którego członkowie (*de facto* nie posiadający żadnej pracy) nie rejestrują się z różnych powodów w urzędach pracy, bowiem ubezpieczenie zdrowotne i emerytalne zapewniają im składki płacone do Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), a praca wykonana od czasu do czasu „na czarno” (nierządkiem za granicą)

pozwała utrzymać rodzinę. Gdyby te osoby (reprezentowane także w powiecie chrzanowskim) formalnie zarejestrowały się w PUP jako osoby bezrobotne, wówczas stopa bezrobocia w powiecie mogłaby jeszcze wzrosnąć.

Tabela 41. Stopa bezrobocia w powiecie chrzanowskim (stan na dzień 31 XII)

Rok	Stopa bezrobocia [%]		
	Powiat chrzanowski*	Region małopolski**	Polska**
2001	17,8	14,0	17,4
2002	19,4	13,9	18,1
2003	21,2	13,9	18,0
2004	21,2	15,0	19,1
2005	19,4	13,8	17,6

Źródło: *Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie
**Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Rynek pracy w gminach należących obecnie do powiatu chrzanowskiego także w latach wcześniejszych (licząc od 2001 r.) charakteryzował się wyższymi wskaźnikami bezrobocia w porównaniu z wartościami regionalnymi, a także ogólnopolskimi. Stopa bezrobocia notowana w powiecie chrzanowskim na koniec grudnia 2005 r. (19,4%) jest wyższa o 1,6 punktu procentowego w porównaniu z danymi z końca 2001 r. (17,8%). Jednak w tym samym czasie wskaźnik bezrobocia w regionie małopolskim zmniejszył się o 0,2 punktu procentowego (do poziomu 13,8%), a w skali Polski zanotowano wzrost stopy bezrobocia o 0,2 punktu procentowego (do poziomu 17,6%).

Tabela 42. Liczba bezrobotnych w powiecie chrzanowskim i regionie małopolskim w latach 2001-2005

Rok	Liczba bezrobotnych		Odsetek bezrobotnych w powiecie w ogólnej liczbie bezrobotnych w regionie
	Powiat chrzanowski*	Region małopolski**	
2001	8500	213 093	4,0%
2002	9358	208 175	4,5%
2003	10159	208 028	4,9%
2004	9631	193 579	5,0%
2005	8808	178 067	4,9%

Źródło: *Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie
**Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Liczba bezrobotnych

Według danych z końca grudnia 2005 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie zarejestrowanych było 8808 bezrobotnych, z czego prawie 43% (3753 osoby) było mieszkańcami miasta i gminy Chrzanów. Niemal co czwarty bezrobotny z terenu powiatu chrzanowskiego, czyli 2179 osób (24,7% ogółu bezrobotnych w powiecie) mieszka w Trzebini. Kolejne 1483 osoby bezrobotne są obywateli gminy Libiąż (prawie 17% wszystkich bezrobotnych w powiecie), a 795 bezrobotnych mieszka w gminie Alwernia (9% bezrobotnych w powiecie). Najmniejszy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców powiatu chrzanowskiego posiada gmina Babice – 6,8%, co w liczbach bezwzględnych oznacza prawie 600 osób bez pracy. Należy jednak zaznaczyć, że w ciągu pięciu lat (2001-2005) liczba bezrobotnych obywateli badanego powiatu zwiększyła się o 308 osób i w grudniu 2005 r. osoby bez pracy z terenu powiatu chrzanowskiego stanowiły 4,9% ogółu bezrobotnych w regionie małopolskim.

Tabela 43. Liczba bezrobotnych w gminach powiatu chrzanowskiego w 2005 r.

Gmina	Liczba bezrobotnych ogółem	% ogółu w powiecie
Alwernia	795	9,0
Babice	598	6,8
Chrzanów	3753	42,6
Libiąż	1483	16,8
Trzebina	2179	24,7
Powiat chrzanowski	8808	100,0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie

Z grona ogółu bezrobotnych powiatu chrzanowskiego niemal 59% stanowią kobiety (dane z grudnia 2005 r.), co jest wskaźnikiem wyższym w zderzeniu ze średnią regionu małopolskiego, która w tym samym czasie wyniosła 55,4% ogółu bezrobotnych. Należy podkreślić, że w przypadku powiatu chrzanowskiego jest to najwyższa wartość, licząc od 2001 r.

Prawo do zasiłku posiadała w grudniu 2005 r. jedynie co dziesiąta (9,5% ogółu) osoba bezrobotna z terenu powiatu chrzanowskiego i wskaźnik ten także jest najniższy w całym okresie pięcioletnim. Fakt ten świadczy o długim okresie pozostawania bez pracy przez dużą część osób zarejestrowanych w chrzanowskim PUP. Dla porównania w Małopolsce z przywileju zasiłku korzystało w tym samym czasie 11,5% bezrobotnych obywateli.

Tabela 44. Liczba osób bezrobotnych w powiecie chrzanowskim z podziałem na kobiety oraz uprawnionych do zasiłku w latach 2001-2005

Rok	Ogółem	w tym kobiety		z prawem do zasiłku	
		Liczba	% ogółu	Liczba	% ogółu
2001	8500	4910	57,8	945	11,1
2002	9358	4969	53,1	2117	22,6
2003	10159	5470	53,8	1832	18,0
2004	9631	5356	55,6	1292	13,4
2005	8808	5175	58,8	834	9,5

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Struktura wieku bezrobotnych

W strukturze wieku osób bezrobotnych w powiecie chrzanowskim największą grupę stanowią ludzie młodzi, w przedziale wieku 25-34 lat (30% ogółu bezrobotnych w powiecie) i mieszkańcy liczący do 24 lat (28%) – dane z grudnia 2005 r. Należy podkreślić, iż do końca 2004 roku proporcje pomiędzy tymi dwiema grupami wiekowymi były odwrócone. Zatem widoczny jest w powiecie chrzanowskim trend relatywnego zmniejszania się udziału osób najmłodszych (do 24 roku życia) w strukturze bezrobocia i wzrastającego udziału bezrobotnych w wieku 25-34 lat. Jest to głównie efekt wyjazdu młodych ludzi, często absolwentów szkół do pracy za granicę. Osoby nie posiadające pracy, liczące 35-44 lata stanowią 19,1% wszystkich bezrobotnych w powiecie i w tej kategorii widoczny jest niewielki spadek tego wskaźnika w ciągu pięciu lat. Co piąty bezrobotny w powiecie chrzanowskim znajduje się w przedziale wiekowym 45-54 lat (20% ogółu bezrobotnych) i w tej grupie zauważalny jest stały wzrost liczby bezrobotnych, począwszy od 2001 r. Jest to niestety skutek zmian w strukturze gospodarki lokalnej (m.in. redukcja zatrudnienia w dużych zakładach przemysłowych powiatu, ale także regionu małopolskiego i śląskiego), które pozbawiły pracy część pracowników wykwalifikowanych, a ich umiejętności na obecnym rynku pracy są rzadko poszukiwane. Ponadto realia rynku pracy wskazują, że osoby po 45 roku życia (w demografii określane mianem osób w wieku niemobilnym) mają największe problemy ze znalezieniem pracy i zazwyczaj zasilają szeregi długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy). Najstarsi bezrobotni mieszkańcy badanego powiatu, liczący powyżej 55 roku życia, stanowią zaledwie 3% ogółu bezrobotnych.

Tabela 45. Struktura wieku osób bezrobotnych w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005 (stan na 31 XII)

Wiek	2001		2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
do 24 lat	3258	38,3	3297	35,2	3353	33,0	2919	30,3	2463	28,0
25-34 lat	2157	25,4	2475	26,4	2891	28,5	2867	29,8	2641	30,0
35-44 lat	1921	22,6	2047	21,9	2143	21,1	1924	20,0	1682	19,1
45-54 lat	1087	12,8	1421	15,2	1612	15,9	1713	17,8	1763	20,0
55-59 lat	68	0,8	107	1,1	147	1,4	191	2,0	235	2,7
60-64 lat	9	0,1	11	0,1	13	0,1	17	0,2	24	0,3
Ogółem	8500	100,0	9358	100,0	10159	100,0	9631	100,0	8808	100,0

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Struktura wykształcenia bezrobotnych

Spośród bezrobotnych mieszkańców powiatu chrzanowskiego największe problemy ze znalezieniem pracy posiadają osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,2% ogółu bezrobotnych obywateli powiatu). Często są to osoby zwolnione z zakładów pracy po wielu latach zatrudnienia, ale w tej grupie znajdują się także bezrobotni absolwenci szkół zawodowych, których kwalifikacje nie zawsze odpowiadają oczekiwaniom konkurencyjnego i szybko zmieniającego się rynku pracy. Choć należy dodać, że relatywna wielkość tej grupy osób niepracujących zmniejszyła się w ciągu ostatnich pięciu lat (2001-2005). Ponad 26% ogółu bezrobotnych w powiecie chrzanowskim to osoby posiadające jedynie wykształcenie gimnazjalne i niższe, co jest poważnym problemem powiatu, bowiem takie osoby bardzo trudno zaktywizować i są one bez większych szans na satysfakcjonującą pracę. Niemal co czwarty bezrobotny w powiecie (24,4% ogółu) legitymuje się wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym, co przy odpowiednio ukierunkowanym szkoleniu i przekwalifikowaniu zawodowym daje im szansę na nowy etat. Co dziesiąta osoba bez pracy (11,5% ogółu) zarejestrowana w chrzanowskim PUP posiada dyplom Liceum Ogólnokształcącego, a prawie 7% ogółu bezrobotnych ukończyło uczelnię wyższą. Należy dodać, że ten drugi wskaźnik, począwszy od 2001 r. wzrósł dwukrotnie (z poziomu 3,5%), co świadczy o rosnących trudnościach w znalezieniu pracy przez dobrze wykształconych młodych ludzi. Oznacza to, że aż 605 licencjatów i magistrów zamieszkujących w powiecie chrzanowskim ma problemy ze znalezieniem pracy. Niestety dyplom wyższej uczelni nie daje już żadnej gwarancji pracy, choć na pewno pomaga w jej poszukiwaniu.

Tabela 46. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005 (stan na 31 XII)

Wykształcenie	2001		2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Wyższe	298	3,5	386	4,1	510	5,0	582	6,0	605	6,9
Policealne i średnie zawodowe	2222	26,1	2463	26,3	2554	25,1	2443	25,4	2145	24,4
Średnie ogólne	725	8,5	750	8,0	864	8,5	958	9,9	1017	11,5
Zasadnicze zawodowe	3106	36,5	3405	36,4	3628	35,7	3194	33,2	2746	31,2
Gimnazjalne i poniżej	2149	25,3	2354	25,2	2603	25,6	2454	25,5	2295	26,1
Ogółem	8500	100,0	9358	100,0	10159	100,0	9631	100,0	8808	100,0

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Staż pracy bezrobotnych

Analizując powiatową strukturę bezrobocia według stażu pracy osób bezrobotnych, widoczny staje się fakt braku zatrudnienia dla osób dotychczas nie pracujących (dane z grudnia 2005 r.). Osoby bez żadnego stażu pracy stanowią ponad 30% ogółu bezrobotnych w powiecie chrzanowskim i wskaźnik ten z niewielkimi wahaniami utrzymuje się od kilku lat na podobnym poziomie. Drugą grupę stanowią osoby o stażu pracy w przedziale 10-20 lat (17,9% bezrobotnych w powiecie), jednak relatywna wielkość tej grupy bezrobotnych od kilku lat maleje. Niewiele mniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby o stażu pracy w przedziale 1-5 lat, stanowiąc 16,9% ogółu zarejestrowanych w chrzanowskim PUP. Ponad 13% niepracujących mieszkańców powiatu chrzanowskiego, posiada staż pracy 5-10 lat, a ponad 10% mieści się w przedziale stażu pracy 20-30 lat. Co dziesiąty bezrobotny w badanym powiecie (9,9% ogółu) pozostaje bez pracy mniej niż 12 miesięcy i wskaźnik ten od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Bezrobotni o stażu pracy powyżej 30 lat stanowią zaledwie 1,3% osób bez pracy w powiecie chrzanowskim.

Tabela 47. Bezrobotni według stażu pracy w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005 (stan na 31 XII)

Staż pracy	2001		2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Do 1 roku	959	11,3	920	9,8	982	9,7	952	9,9	875	9,9
1-5 lat	1361	16,0	1493	16,0	1624	16,0	1597	16,6	1487	16,9

5-10 lat	1198	14,1	1389	14,8	1474	14,5	1391	14,4	1176	13,4
10-20 lat	1692	19,9	1855	19,8	1927	19,0	1768	18,4	1577	17,9
20-30 lat	750	8,8	885	9,5	990	9,7	959	10,0	917	10,4
pow. 30 lat	38	0,4	101	1,1	81	0,8	78	0,8	115	1,3
bez stażu	2502	29,4	2715	29,0	3081	30,3	2886	30,0	2661	30,2
Ogółem	8500	100,0	9358	100,0	10159	100,0	9631	100,0	8808	100,0

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Czas pozostawania bez pracy bezrobotnych

Struktura bezrobocia według kryterium czasu pozostawania bez pracy ujawnia poziom długotrwałego bezrobocia w powiecie chrzanowskim. Osoby pozostające bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowią prawie 50% ogółu bezrobotnych (dane z grudnia 2005 r.). Należy dodać, iż z grona wszystkich bezrobotnych powiatu chrzanowskiego, niemal co trzecia osoba (dokładnie 31,3% ogółu bezrobotnych) nie posiada pracy dłużej niż 2 lata i wskaźnik ten corocznie ulega zwiększeniu. Z doświadczenia wiadomo, że osoby takie mają bardzo małą motywację do poszukiwania pracy, a wiele z nich nie wykazuje większego zainteresowania stałym zatrudnieniem. Ponadto osoby te w największym stopniu narażone są na proces wykluczenia społecznego. Grono osób długotrwale bezrobotnych może się niedługo powiększyć, gdyż w przedziale czasu bez pracy od 6 do 12 miesięcy znajduje się kolejne 16% bezrobotnych obywateli powiatu. Co siódma osoba bezrobotna w powiecie (14,5% wszystkich bezrobotnych) nie pracuje od 3 do 6 miesięcy, a co ósma osoba (13,5%) pozostaje bez pracy od 1 do 3 miesięcy. Z kolei niespełna 7% bezrobotnych z terenu powiatu chrzanowskiego nie pracuje krócej niż 1 miesiąc.

Tabela 48. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005 (stan na 31 XII)

Czas pozostawania bez pracy	2001		2002		2003		2004		2005	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Do 1 m-ca	440	5,2	630	6,7	700	6,9	602	6,3	609	6,9
1-3 m-cy	1238	14,6	1272	13,6	1294	12,7	1096	11,4	1192	13,5
3-6 m-cy	1450	17,1	1567	16,7	1508	14,8	1369	14,2	1278	14,5
6-12 m-cy	1715	20,2	2055	22,0	1904	18,7	1738	18,0	1393	15,8
12-24 m-cy	1867	22,0	1708	18,3	2332	23,0	2052	21,3	1582	18,0
pow. 24 m-cy	1790	21,1	2126	22,7	2421	23,8	2774	28,8	2754	31,3
Ogółem	8500	100,0	9358	100,0	10159	100,0	9631	100,0	8808	100,0

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych

Ważnymi informacjami charakteryzującymi lokalny rynek pracy są dane dotyczące korzystania przez osoby bezrobotne z różnorodnych form aktywizacji zawodowej prowadzonych przez chrzanowski Powiatowy Urząd Pracy. Ogółem w latach 2001-2005 w działaniach aktywizujących wzięło udział łącznie 5734 bezrobotnych mieszkańców powiatu chrzanowskiego. Najbardziej owocnym w tym zakresie był 2005 r., kiedy z różnych form wsparcia skorzystało 1997 osób bezrobotnych – dla porównania w 2001 r. zaktywizowano jedynie 491 osób. Spośród wyszczególnionych poniżej rodzajów aktywizacji zawodowej prowadzonej przez Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie w latach 2001-2005 największym powodzeniem wśród bezrobotnych cieszyły się szkolenia, z których skorzystało 2484 osób bezrobotnych (43,3% ogółu osób bezrobotnych korzystających z programów aktywizujących w powiecie). Na kolejnym miejscu wśród form aktywizacji zawodowej w powiecie kształtują się staże, w których wzięło udział prawie 22% (1253 osoby) ogółu osób bezrobotnych korzystających z programów aktywizujących w powiecie chrzanowskim oraz prace interwencyjne (14,5%, czyli 833 bezrobotnych). Pozostałe formy aktywizacji bezrobotnych miały mniejsze znaczenie, w tym: w robotach publicznych wzięło udział 9% bezrobotnych zaktywizowanych w powiecie chrzanowskim, z uruchomionych w 2005 r. form przygotowania zawodowego skorzystało 4,7% osób biorących udział w programach aktywizacji, z umów absolwenckich – 4,6% bezrobotnych. W latach 2001-2005 pożyczki / dotacje na podjęcie działalności gospodarczej pobrało 69 osób bezrobotnych z terenu powiatu chrzanowskiego (1,2% bezrobotnych biorących udział w

programach aktywizacji), a 45 pracodawców skorzystało z pożyczek / dotacje na utworzenie nowych miejsc pracy dla bezrobotnych.

Tabela 49. Liczba bezrobotnych zaktywizowanych przez programy w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005

Wyszczególnienie	Liczba osób zaktywizowanych					ogółem	% ogółu
	2001	2002	2003	2004	2005		
Prace interwencyjne	179	91	239	190	134	833	14,5%
Roboty publiczne	56	23	208	159	70	516	9,0%
W ramach otrzymanej pożyczki dla bezrobotnych*	1	4	3	1	60	69	1,2%
W ramach otrzymanej pożyczki dla pracodawców*	5	2	8	2	28	45	0,8%
Rozpoczęcie szkoleń	166	184	495	631	1008	2484	43,3%
Umowy absolwenckie	56	76	101	33	x	266	4,6%
Staże	28	177	260	359	429	1253	21,9%
Przygotowanie zawodowe	x	x	x	x	268	268	4,7%
Ogółem	491	557	1314	1375	1997	5734	100,0%

*w 2005 r. dotacje

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Liczba ofert pracy

Liczba ofert pracy zgłaszanych do Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie w niewielkim stopniu zaspokaja potrzeby osób bezrobotnych. W 2005 r. chrzanowski PUP dysponował pulą 2558 ofert pracy, w tym pracy subsydiowanej w ramach Funduszu Pracy i innych źródeł zewnętrznych (np. PFRON). Biorąc pod uwagę, iż w tym samym roku zarejestrowanych było w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie 8808 bezrobotnych mieszkańców powiatu, to statystycznie na 10 kandydatów przypadały średnio 2,9 miejsc pracy. Jest to najlepszy wskaźnik w całym okresie pięcioletnim. Dla porównania w 2002 r. (1274 oferty), na 10 bezrobotnych przypadało średnio 1,4 miejsc pracy. Dane te nie uwzględniają oczywiście ofert zatrudnienia nie zgłoszonych przez przedsiębiorców do Powiatowego Urzędu Pracy, a także tzw. szarej strefy, która w okresie słabej koniunktury gospodarczej i przy dużych kosztach pracy nie jest zjawiskiem marginalnym, a czasami wręcz jedyną możliwością zarobku przez osoby nie posiadające stałego zatrudnienia.

Tabela 50. Oferty pracy w powiecie chrzanowskim w latach 2001-2005

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005
Liczba ofert pracy w powiecie	1313	1274	1520	1909	2558
Liczba ofert pracy na 10 bezrobotnych	1,5	1,4	1,5	2,0	2,9

Źródło: opracowanie własne na bazie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie

Powiatowe Urzędy Pracy w obecnym kształcie prowadzą szeroki zakres działań służących walce z bezrobociem oraz zmniejszaniu jego negatywnych skutków. Nie ograniczają się zatem tylko i wyłącznie do rejestracji osób bezrobotnych i wypłacaniu zasiłków, lecz prowadzą działalność z zakresu poradnictwa zawodowego, informacji zawodowej, organizują Kluby Pracy, pośredniczą w kontaktach bezrobotnych z pracodawcami (i odwrotnie), organizują szkolenia zawodowe, a nade wszystko organizują aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Obecnie, funkcjonując w strukturach Unii Europejskiej walka z bezrobociem zostaje wzmocniona funduszami strukturalnymi (z Europejskiego Funduszu Społecznego), ale pozyskanie których w dużym stopniu będzie zależec od aktywności władz lokalnych wszystkich szczebli. Niebagatelną rolę zaczynają już odgrywać Powiatowe Urzędy Pracy, tworzące projekty z zakresu rynku pracy i aktywizacji osób bezrobotnych. Jednak partnerami w tych projektach muszą być sami bezrobotni, którzy z większym zaangażowaniem niż dotychczas powinni włączyć się w realizowane projekty.

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE CHRZANOWSKIM

SWOT - Analiza zasobów i otoczenia zewnętrznego

Jest to metoda analizy aktualnej sytuacji w badanej sferze. Analiza SWOT służy określeniu pozytywnych i negatywnych elementów wewnętrznych i zewnętrznych, wpływających na rozwój polityki społecznej w powiecie. Stanowi także narzędzie identyfikacji problemów. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

S	- Strengths	- Silne strony, atuty	ZASOBY POWIATU
W	- Weaknesses	- Wady, słabe strony	ZASOBY POWIATU
O	- Opportunities	- Okazje, możliwości, szanse	OTOCZENIE POWIATU
T	- Threats	- Trudności, zagrożenia	OTOCZENIE POWIATU

Technika ta oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego stanowi użyteczną pomoc prowadzącą do dokonania analizy zasobów powiatu w zakresie polityki społecznej oraz analizy otoczenia zewnętrznego mającego wpływ na tę politykę. Wyniki analizy SWOT są nieodzownym elementem procesu określenia priorytetów rozwoju.

W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się **atuty i słabe strony** jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia polityki społecznej powiatu, czyli te, na które lokalna społeczność i lokalne instytucje mają wpływ (czynniki ludzkie, organizacyjne, materialne, finansowe, instytucjonalne), a **okazje i zagrożenia** jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w bliższym i dalszym otoczeniu powiatu (polityczne, ekonomiczne, społeczne, technologiczne, ekologiczne, prawne). Poniżej zamieszczono zapisy analizy SWOT dla polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim, opracowane przez uczestników warsztatów strategicznych (Konwent Strategiczny).

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE CHRZANOWSKIM

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
<p>Silne strony:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykwalifikowana kadra pracowników polityki społecznej 2. Dobra organizacja i duża ilość publicznych instytucji pomocy społecznej – Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, pogotowia rodzinne, 3. Aktywna działalność organizacji pozarządowych na polu pomocy społecznej, 4. Dobra organizacja i baza służby zdrowia – wysoka jakość usług Szpitala Powiatowego, 5. Efektywna współpraca powiatu z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, 6. Efektywna współpraca powiatu z Policją i Sądem Rejonowym, 7. Wysoki poziom szkolnictwa, 8. Dobra organizacja poradni psychologiczno-pedagogicznych, 9. Działalność w gminach zespołów pomocy i wsparcia dla osób w kryzysie, 10. Realizacja programów profilaktyki uzależnień przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, 11. Rosnące zainteresowanie wolontariatem wśród organizacji i mieszkańców, 12. Korzystne położenie geograficzne Powiatu – między aglomeracjami Krakowa i Śląska – dostęp do rynku pracy, edukacji, kultury, atrakcyjność inwestycyjna powiatu, 	<p>Słabe strony:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej, 2. Brak głównego ośrodka koordynującego działania z zakresu polityki społecznej w powiecie, 3. Zbyt mała liczba etatów dla specjalistów w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w powiecie (głównie terapeutów), 4. Duża liczba osób bezrobotnych, w tym z wysokimi kwalifikacjami, 5. Brak skutecznych środków do walki z bezrobociem, w tym szczególności osób młodych, 6. Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, 7. Wzmożony odpływ młodych ludzi do pracy na stałe za granicą, 8. Słabo rozwinięta profilaktyka i terapia rodzin, 9. Brak opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, 10. Słaba promocja wolontariatu, 11. Wizerunek ośrodków pomocy społecznej jako instytucji zajmujących „prostym rozdawnictwem”, 12. Brak wielu instytucji pomocy społecznej w powiecie: <ul style="list-style-type: none"> • Ośrodka Terapii Uzależnień, • Ośrodka wczesnej interwencji dla dzieci zagrożonych niepełnosprawnością, • Brak ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, • Domu dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, • Placówki opiekuńczo-wychowawczej wielofunkcyjnej, 13. Brak lokali socjalnych, mieszkań chronionych i miejsc hostelowych, 14. Złe warunki lokalowe Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Policji, 15. Mała skuteczność działań w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, 16. Brak stanowiska Pełnomocnika Burmistrza Chrzanowa ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
<p>Szanse i okazje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w tym europejskich na realizację programów z zakresu polityki społecznej, 2. Otwarcie legalnego rynku pracy i edukacji w wielu „starych” krajach Unii Europejskiej, 3. Uregulowanie kwestii prawnych w zakresie pomocy społecznej w Polsce, 4. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców Polski, wzrost kwalifikacji pracowników, 5. Postęp techniczny i cywilizacyjny – szerszy dostęp do informacji i nowoczesnych technologii, 6. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie potrzeb społecznych, 7. Wzrost świadomości obywateli w zakresie integracji społecznej osób niepełnosprawnych, 8. Ożywienie gospodarcze w Polsce, 9. Położenie geograficzne Polski, 10. Możliwość pozyskiwania sponsorów w zakresie polityki społecznej, 11. Rosnąca aktywność organizacji społecznych, 12. Możliwość tworzenia spółdzielni socjalnych, 	<p>Trudności i zagrożenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom bezrobocia w Polsce powodujący ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa, 2. Wysoki odsetek ludzi młodych, wykształconych wyjeżdżających za granicę na stałe, rosnące koszty pozyskiwania specjalistów na rynku pracy, 3. Rosnące koszty pomocy społecznej w Polsce, 4. Wzrost poziomu patologii i przestępczości w Polsce, 5. Niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji, zbyt częsta zmiana przepisów prawnych, 6. Uzależnienie polityki społecznej od rządzących partii politycznych, 7. Niewystarczająca współpraca między instytucjami szczebla rządowego i samorządowego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, 8. Niewystarczający poziom finansowania rozwoju nowych technologii i innowacji w Polsce, niski poziom zastosowania nowych technologii w praktyce, 9. Niski poziom wynagrodzeń pracowników pomocy społecznej, 10. Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne: <ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dziedziczenia biedy, • starzenie się społeczeństwa, • kształtowanie się postaw roszczeniowych w społeczeństwie, • bezradność pewnych grup społecznych na rynku pracy,

MISJA POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE CHRZANOWSKIM

Misja polityki społecznej Powiatu

Misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna w pełni oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu powiatu. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymywania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami powiatu oraz ich różnymi środowiskami. W wyniku prac warsztatowych w Powiecie Chrzanowskim przyjęto następującą Misję polityki społecznej:

Efektywna współpraca podmiotów publicznych i niepublicznych działających w zakresie polityki społecznej w powiecie chrzanowskim szansą na ograniczenie i rozwiązanie problemów społecznych osób, rodzin i grup potrzebujących oraz ich aktywne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej

PLAN OPERACYJNY DLA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE CHRZANOWSKIM

Przedstawiony plan operacyjny jest wynikiem wspólnych prac członków Konwentu Strategicznego oraz konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji z Krakowa. Zadaniem Konwentu – jako grupy lokalnych ekspertów – była analiza polityki społecznej Powiatu, sformułowanie priorytetów rozwoju powiatowej polityki społecznej oraz założeń planów operacyjnych niniejszej Strategii. Rolą konsultantów MISTiA było wspieranie procesu budowy strategii poprzez stosowanie odpowiednich narzędzi i technik pracy indywidualnej i grupowej, proponowanie nowych rozwiązań oraz eksperckie opracowanie końcowych zapisów w planach operacyjnych. Niniejsza strategia posiada strukturę (układ celów i zadań) ułatwiającą jej wdrażanie i cykliczną aktualizację.

Obszary priorytetowe

Obszary priorytetowe (kierunki rozwoju) to sfery, które powinny odzwierciedlać zasadnicze pola działań w zakresie polityki społecznej w powiecie w najbliższych 10 latach. Innymi słowy to swoiste „koła zamachowe” dla dalszego rozwoju społecznego powiatu. W efekcie analiz strategicznych i wymogów ustawowych zidentyfikowano cztery obszary priorytetowe polityki społecznej w Powiecie Chrzanowskim:

- **Aktywizacja i wspieranie rodzin**
- **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
- **Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym**
- **Aktywizacja rynku pracy**

Cele strategiczne

Cele te należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie: co chcemy osiągnąć?) i długofalowych, o terminie realizacji sięgającym 10 lat.

Cele operacyjne

Cele te dotyczą średniego horyzontu czasowego (3-5 lat). Odpowiadają na pytanie: w jaki sposób to osiągnąć?, wskazują zatem określone narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.

Zadania

Zadania to konkretne działania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania strategii, posiadają więc określone ramy organizacyjne – instytucję koordynującą, partnerów, termin realizacji i źródła finansowania. Część zadań w swej treści oraz zakresie działania może służyć realizacji różnych celów strategicznych bądź operacyjnych. Mówiąc o zadaniach mamy na myśli nie tylko zadania inwestycyjne, rozwijające infrastrukturę społeczną. Specyfiką niniejszej strategii jest duża liczba zadań „miękkich”, dotyczących inwestycji niematerialnych (w człowieka), czyli działania ze sfery społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, a także rynku pracy.

Stworzone plany operacyjne kładą istotny akcent na zrównoważony rozwój społeczny Powiatu Chrzanowskiego. Przy takim założeniu polityka społeczna powiatu musi iść w parze z zaplanowanymi i przemyślanymi działaniami w innych obszarach rozwoju powiatu, takich, jak działania gospodarcze, przestrzenne z zachowaniem równowagi przyrodniczej.

Co bardzo ważne, niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, choć instytucja ta powinna być głównym zarządzającym w tej sferze. Na etapie wdrażania strategii niezmiernie istotna jest koordynacja i współpraca środowisk i organizacji (zarówno publicznych, jak i niepublicznych), działających na polu polityki społecznej w powiecie. Dzięki partnerstwu różnych środowisk, zaangażowanych w tworzenie niniejszej Strategii, proponuje ona także zadania, które z powodzeniem mogą być realizowane w ramach kontraktów zleczanych i dotacji przekazywanych organizacjom pozarządowym. Rozwiązania te zdobywają coraz większą popularność na wszystkich szczeblach samorządowych, zwłaszcza w okresie ciągłych niedoborów finansów publicznych. Umożliwiają one bowiem realizację ustawowych zadań bez nadmiernego obciążania budżetu lokalnego. Część zadań stanowi jednorazowe bądź cykliczne przedsięwzięcia, jednakże w zapisach niniejszej strategii istnieją także zadania ciągłe (wdrażane na bieżąco), a ich realizacja będzie miała duży wpływ na rozwój społeczny Powiatu Chrzanowskiego w najbliższych dziesięciu latach.

Każdą strategię powinna charakteryzować jedna główna cecha – elastyczność na etapie jej wdrażania. Oznacza to, że cele i zadania zawarte w strategii powinny być stale monitorowane i weryfikowane w zależności od szybko zmieniającego się otoczenia zewnętrznego, jak również zasobów powiatu i potrzeb jej mieszkańców. Jest to podstawowy element procesu wdrażania planu strategicznego. Możliwość wprowadzania zmian w dokumencie strategii, jej regularna aktualizacja ma zachować ciągłość jej realizacji, świadczyć o tym, iż strategia ta „żyje”, dzięki czemu możliwe staje się osiągnięcie celów przyjętych w trakcie jej tworzenia. Tylko w takiej sytuacji można mówić o sukcesie planowania strategicznego na szczeblu lokalnym.

Poniżej zamieszczono plan operacyjny „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim” na poziomie czterech obszarów priorytetowych.

**OBSZAR PRIORYTETOWY:
AKTYWIZACJA I WSPIERANIE RODZIN**

Wszelkie działania zawarte w obszarze priorytetowym „Aktywizacja i wspieranie rodzin” znajdują swoje uzasadnienie w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013” – najbardziej istotnego dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego i regionalnego dokumentu strategicznego w Małopolsce. Cele i zadania tworzące obszar priorytetowy „Aktywizacja i wspieranie rodzin” wpisują się w następujący Cel pośredni oraz Kierunki polityki Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013, przyjętej przez Sejmik Województwa w dniu 30 stycznia 2006 r.:

Cel pośredni:	V. Spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region
Kierunek polityki:	V.2. Integrująca polityka społeczna
Kierunek polityki:	V.3. Poprawa kondycji rodziny małopolskiej
Kierunek polityki:	V.4. Poprawa bezpieczeństwa obywateli
Kierunek polityki:	V.5. Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej

**I. CEL STRATEGICZNY:
ZABEZPIECZENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG POMOCY
SPOŁECZNEJ W POWIECIE**

Niniejszy cel strategiczny realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

- I.1. Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego placówek pomocy społecznej w powiecie
- I.2. Zorganizowanie efektywnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną
- I.3. Rozwój współpracy i wzrost znaczenia instytucji pomocy społecznej w powiecie
- I.4. Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz rozwoju społecznego powiatu

**I.1. Cel operacyjny:
Doskonalenie zaplecza instytucjonalnego placówek pomocy społecznej
w powiecie**

Mówiąc o pomocy społecznej na szczeblu powiatowym należy brać pod uwagę, że powiat to nie tylko szczebel samorządu terytorialnego i obszar z wyznaczonymi granicami administracyjnymi. Powiat to przede wszystkim mieszkańcy, wspólnota lokalna funkcjonująca w bliskim sobie otoczeniu i na określonych zasadach społecznych. Sprawą oczywistą jest, że społeczeństwo lokalne jest zróżnicowane pod względem statusu społecznego i ekonomicznego, co jednak nie powinno wpływać na kształtowanie więzi pomiędzy różnymi grupami zamieszkującymi powiat, a na pewno nie może mieć wpływu na różnicowanie dostępu mieszkańców do praw społecznych. Instytucje tworzące powiatową politykę społeczną w głównej mierze powinny opierać się na działaniach profilaktycznych, bowiem zapobieganie problemom i ich rozwiązywanie na wczesnym etapie, pozwoli

ograniczać negatywne ich efekty (marginalizacja i wykluczenie społeczne). Ale obok profilaktyki ważne jest także rozwijanie takich instrumentów reagowania, które przynosić będą pożądane efekty w przypadku wystąpienia u rodzin i osób trudnych sytuacji, którym nie są oni w stanie samodzielnie przeciwdziałać. W tych działaniach na plan pierwszy wysuwa się uruchomienie Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie, funkcjonowanie którego staje się sprawą coraz bardziej potrzebną. W rozwoju polityki społecznej coraz modniejsze staje się także pojęcie ekonomii społecznej, które jest bardzo szerokie i dotyka wielu sfer życia. Kluczową zasadą idei ekonomii społecznej jest prymat działania na rzecz ludzi (członków, podopiecznych) nad maksymalizacją zysku. Oznacza to, że dla jednostek ekonomii społecznej istotne znaczenie – obok celu gospodarczego – ma misja społeczna (np. spółdzielnie socjalne). W rozwoju instytucji pomocy społecznej w powiecie należy zatem uwzględnić podnoszenie standardów usług w jednostkach już istniejących, a także organizację nowych podmiotów, które powinny być odpowiedzią na nowe potrzeby i których uruchomienie może ograniczyć rozwój nowych patologii i ich negatywnych skutków.

Zadania:

I.1.1 Organizacja Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Chrzanowie;

Opis zadania			
<p>W powiecie chrzanowskim brak obecnie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, który oferowałby bezpłatną pomoc osobom i rodzinom, będącym w trudnej sytuacji życiowej. Obserwacje prowadzone przez pracowników instytucji pomocy społecznej w powiecie wskazują na duże zapotrzebowanie na tego typu placówkę, zatem władze powiatu czynić będą działania w celu uruchomienia Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, którego zadaniami może być:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie ofiar przemocy w rodzinie, – interwencja i pomoc rodzinie w sytuacji kryzysowej, – udzielanie poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, terapeuta, kurator sądowy, prawnik), – terapia rodzin, – zajęcia z młodzieżą, – wsparcie z wykorzystaniem anonimowego, bezpłatnego telefonu wczesnej interwencji, a także Internetu, – prowadzenie punktu informacji dla potrzebujących, – prowadzenie hostelu (miejsc noclegowych dla osób narażonych na przemoc domową); 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, zakłady opieki zdrowotnej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe	2007-2008	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.2 Uruchomienie placówki opiekuńczo-wychowawczej wielofunkcyjnej;

Opis zadania			
<p>Obecnie w powiecie chrzanowskim brak placówki opiekuńczo-wychowawczej wielofunkcyjnej, a coraz bardziej widoczne staje się zapotrzebowanie na tego typu jednostkę. Planowana do uruchomienia placówka będzie typu socjalizacyjnego, z miejscami interwencyjnymi oraz miejscami dla usamodzielnionych wychowanków placówki kontynuujących naukę.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, Sąd Rejonowy, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe	2007-2008	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.3 Dostosowanie standardu Domu Pomocy Społecznej w Płazie do wymogów ustawowych i rozszerzenie oferty placówki o nowe usługi (*patrz także zadanie II.1.8. w obszarze priorytetowym: „Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym”*);

Opis zadania			
Dom Pomocy Społecznej prowadzi działalność w Zespole Pałacowo-Parkowym w Płazie. Standaryzacja placówki jest wymogiem ustawy o pomocy społecznej oraz odpowiednich rozporządzeń. Standaryzacja obejmie przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego zaplecza lokalowego dla osób korzystających z usług DPS, wyposażenia placówki oraz zapewnienia specjalistycznej kadry pracowniczej. Rozszerzenie profilu działalności DPS powinno objąć np. ofertę dla osób przewlekle chorych, somatycznie chorych oraz warsztaty terapii zajęciowej. W 2008 r. planowane jest utworzenie 2 miejsc obciążeniowych dla osób z terenu powiatu chrzanowskiego na okres od 2 tygodni do 2 miesięcy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrekcja Domu Pomocy Społecznej w Płazie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, samorządy gminne, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2007-2008	Budżet powiatu, Budżety gmin, osoby prywatne, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.1.4 Współpraca z gminami i organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu w tworzeniu i prowadzeniu mieszkań chronionych dla osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki resocjalizacyjne i rodziny zastępcze;

Opis zadania			
Mieszkania chronione są nowatorską formą pomocy i środowiskowego wsparcia osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki resocjalizacyjne czy rodziny zastępcze. Dają podstawę urzeczywistnienia idei wyrównywania szans, poprzez poprawę jakości życia tych osób, wzrost poczucia własnej godności, satysfakcji i zadowolenia. Rozwiązują społeczny problem dążenia każdego człowieka do realizowania się w samodzielnym życiu. Rola powiatu powinna polegać na współpracy z samorządami gminnymi i organizacjami pozarządowymi w tworzeniu i prowadzeniu mieszkań chronionych. Jest to o tyle istotne, że powiat powinien o zapewnić mieszkania chronione dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki resocjalizacyjne i rodziny zastępcze.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.5 Wspieranie inicjatyw służących utworzeniu Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w Trzebini, Alwerni i Babicach;

Opis zadania			
Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (m.in. byli więźniowie, osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne powyżej 24 miesięcy, osoby bezdomne, młodzież opuszczająca zakłady wychowawcze i domy dziecka) muszą mieć możliwość adaptacji w społeczeństwie. Pomagać im w tym może działalność Klubów Integracji Społecznej, których zadaniem może być prowadzenie działalności terapeutycznej, poradnictwa prawnego, warsztatów i szkoleń aktywizujących. W powiecie chrzanowskim funkcjonują dwa Kluby Integracji Społecznej – w Chrzanowie (KIS prowadzony na zlecenie gminy przez Chrzanowskie Stowarzyszenie Abstynentów „Klub Powściągliwych”) oraz w Libiążu (KIS prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej). Należy zatem czynić działania, aby kolejne Kluby Integracji Społecznej powstały w pozostałych gminach powiatu: Trzebini, Alwerni i Babicach.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.6 Wspieranie rozwoju zatrudnienia socjalnego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;

Opis zadania			
<p>Korzystnym rozwiązaniem dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (ale także dla osób młodych, bez jakiegokolwiek doświadczenia zawodowego) może być także podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej. Spółdzielnie te działają na zasadach określonych w prawie spółdzielczym i mogą przybierać dwojaki charakter. Jedne – socjalne, zajmujące się edukacją, kulturą, prowadzeniem ośrodków dla osób chorych, niepełnosprawnych bądź starszych. Drugi typ spółdzielni socjalnej może mieć charakter usługowy, które mogą prowadzić działalność gospodarczą – wytwórczą, handlową lub usługową. Członkowie jednych i drugich spółdzielni kształtują umiejętność pełnienia ról społecznych, nabywają umiejętności zawodowe, przyuczają się do zawodu, przekwalifikowują się bądź podnoszą swoje kwalifikacje.</p> <p>Inna formą zatrudnienia wspieranego może być Centrum Integracji Społecznej, tworzone przez gminę lub organizację pożytku publicznego. Centrum może prowadzić działalność wytwórczą, handlową lub usługową oraz działalność wytwórczą w rolnictwie, nie stanowi ona jednak działalności gospodarczej w myśl przepisów. Działalność Centrum może być finansowana przez gminę (z funduszy przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych) oraz z dochodów uzyskanych ze swojej działalności. Okres przebywania zainteresowanej osoby w centrum może wynosić do 11 miesięcy, z możliwością przedłużenia o kolejne 6 miesięcy. W tym czasie uczestnik otrzymuje świadczenie integracyjne w wysokości 80% zasiłku dla bezrobotnych.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.7 Rozszerzenie oferty Środowiskowych Domów Samopomocy o wsparcie dla osób o innych typach niepełnosprawności niż niepełnosprawność intelektualna i schorzenia psychiczne;

Opis zadania			
<p>Z mocy przepisu art. 20 ust.1 pkt.2 ustawy o pomocy społecznej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie powyższe realizowane jest od kwietnia 2000 r. na mocy porozumień zawieranych pomiędzy Powiatem Chrzanowskim, a Gminą Chrzanów, dotyczących prowadzenia Środowiskowego Domu Samopomocy w Chrzanowie (dla 30 osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi). Od listopada 2003 r. istnieje także Środowiskowy Dom Samopomocy w Babicach, prowadzony przez Fundację Viribus Unitis. Powyższy ośrodek wsparcia przeznaczony jest dla 15 osób z zaburzeniami psychicznymi. Badania i obserwacje czynione w powiecie chrzanowskim wskazują jednak na potrzebę rozszerzenia oferty ŚDS o wsparcie dla osób o innych typach niepełnosprawności niż niepełnosprawność intelektualna i schorzenia psychiczne, co planowane jest do realizacji w kolejnych latach.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, zakłady opieki zdrowotnej, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe	2007-2012	Budżet państwa, budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.2. Cel operacyjny: Zorganizowanie efektywnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

Opieka nad dzieckiem i rodziną powinna być podstawą każdego działania społecznego w powiecie. To w rodzinie następuje „formowanie” dziecka do życia społecznego i kształtowanie jego charakteru. Wszelkie zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny mogą wpływać na rozwój dzieci i całą społeczność lokalną. Trudne sytuacje życiowe, które spotykają rodziny mogą być krótkotrwałe (jednostkowe, przejściowe) lub długotrwałe, lecz brak reakcji i pomocy może spowodować nieodwracalne zmiany w procesie funkcjonowania takiej rodziny. W powiecie chrzanowskim głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej rodzin jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Ważne jest stałe monitorowanie rodzin, które są obecnie i mogą być w przyszłości zagrożone trudną sytuacją życiową i „wczesna identyfikacja” problemów zachodzących w tych rodzinach. Głównym nurtem wsparcia rodzin w powiecie chrzanowskim powinna być kompleksowa pomoc psychologiczna dla dzieci i rodzin oraz tworzenie grup wsparcia dla osób, które przeżywają trudności. Działania te powinny obejmować zwłaszcza rodziny narażone na marginalizację lub obniżenie statusu ekonomicznego – rodziny wielodzietne, rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi, rodziny, gdzie występuje przemoc i uzależnienia oraz samotne matki. Ponadto ważną rolę samorządu powiatu jest pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form opieki zastępczej lub adopcyjnej.

Zadania:

I.2.1 Wprowadzenie systemu monitoringu rodzin i „wczesnej identyfikacji” problemów wymagających rozwiązania w ramach systemu pomocy społecznej;

Opis zadania			
Dobre rozpoznanie potrzeb rodzin wymagających wsparcia jest podstawą działań realizowanych na ich rzecz. Działania monitorujące mają znaczenie przede wszystkim pod kątem „wczesnej identyfikacji” problemów wymagających szybkiej interwencji przez służby pomocy społecznej. W pozyskiwaniu, gromadzeniu (np. rejestry) i aktualizacji informacji o potrzebach rodzin wymagających wsparcia społecznego konieczna jest współpraca wszystkich instytucji pomocy społecznej w powiecie, zwłaszcza Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Gminnych Ośrodków Pomocy społecznej, a także szkół, policji i kuratorów Sądu Rejonowego.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin

I.2.2 Prowadzenie w powiecie działań w ramach „szkół dla rodziców” – cyklu spotkań i szkoleń dla rodziców doskonalących swoje kontakty z dziećmi;

Opis zadania
„Szkoly dla rodziców” to cykl 10 spotkań i szkoleń dla rodziców doskonalących swoje kontakty z dziećmi. Działania te prowadzone są wspólnie z Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi oraz pedagogami szkolnymi. Celem bezpłatnych zajęć jest wskazywanie rodzicom, jak skutecznie wychowywać dzieci, nauczyć się rozwiązywać konflikty bez przemocy, jak mówić do dzieci i jak ich słuchać. „Szkoła dla Rodziców” to: <ul style="list-style-type: none"> • możliwość podzielenia się swoimi wątpliwościami i smutkami, radościami i sukcesami z innymi rodzicami

<ul style="list-style-type: none"> • nabywanie i ćwiczenie umiejętności potrzebnych każdemu rodzicowi • okazja do lepszego poznania samego siebie • droga do satysfakcjonującego pełnienia roli rodzica. 			
Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe	Działania ciągle	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.2.3 Doskonalenie pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży;

Opis zadania			
<p>Dzieci i młodzież żyjące w obecnym świecie pełnym wrażeń, możliwości, ale i problemów często tłumią w sobie sytuacje trudne bądź wręcz przeciwnie, wyładowują je swoją agresją wobec innych. Profesjonalna pomoc psychologiczna będzie dzieciom i młodzieży, także z terenu powiatu chrzanowskiego, coraz bardziej potrzebna. Praca psychologiczna z dziećmi wymaga szczególnego przygotowania i podejścia, które nie może polegać jedynie na nauce różnego rodzaju procedur. Dzieci na ogół oczekują tego, że dorośli (wychowawca, terapeuta) pokieruje tym, co ma się stać, czy co powinny robić. Z drugiej strony trzeba pamiętać o tym, żeby nie ingerować w sposób ograniczający aktywność i możliwości dziecka. Wyważenie proporcji między kierowaniem, wychowywaniem a zostawianiem swobody jest czymś niezwykle ważnym. Dzieci i młodzież z natury posiadają duży potencjał rozwojowy i tak naprawdę chodzi o to, żeby stworzyć im takie warunki, które ten rozwój będą umożliwiały. W ramach zadania będą kontynuowane działania na rzecz dzieci i młodzieży, prowadzone przez dwie Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne (w Chrzanowie i Trzebini), a także uruchamiane dyżury psychiatry dziecięcego. Docelowo planowane jest uruchomienie na terenie powiatu Poradni Psychiatrii Dziecięcej.</p>			
Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, szkoły, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe	Działania ciągle	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.2.4 Prowadzenie grup wsparcia dla różnych odbiorców według zdiagnozowanych potrzeb (w tym grupy młodzieżowe);

Opis zadania			
<p>Grupa wsparcia to cykliczne spotkania ludzi o podobnych problemach, prowadzone pod opieką specjalisty z danej dziedziny. Zorganizowanie grupy wsparcia dla określonych odbiorców powinno być poprzedzone dokładną diagnozą potrzeb środowiska i możliwościami zapewnienia opieki specjalistów z danej sfery. W zależności od potrzeb i liczebności danej grupy wsparcia stosowane są różne techniki i metody pomocy i pracy nad sobą. Prowadzenie grupy wsparcia służy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymianie informacji na temat sposobów radzenia sobie z danym problemem, • minimalizowaniu poczucia osamotnienia w problemach, • poprawie samopoczucia, • podnoszeniu pewnych aspektów poczucia własnej wartości, • poprawie funkcjonowania w społeczeństwie, • eliminowaniu problemu. 			
Institucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne
--	--	------------------	---

I.2.5 Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form opieki zastępczej lub adopcyjnej (rodziny zastępcze, pogotowia rodzinne, rodzinne domy dziecka);

Opis zadania			
Dobro dziecka, szczególnie małego nakazuje, aby nie umieszczać go w placówce opiekuńczo - wychowawczej, a czynić wszystko w celu zapewnienia mu opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, adopcyjnych lub rodzinnych domach dziecka. W powiecie chrzanowskim działa ok. 150 rodzin zastępczych. Przyszła rodzina zastępcza, adopcyjna lub prowadząca rodzinny dom dziecka musi spełnić warunki wynikające z ustawy o pomocy społecznej (m.in. posiadać obywatelstwo polskie, dawać rękojmię należytego wykonywania swoich zadań, nigdy nie być karaną), ale także powinna być odpowiednio przeszkolona i przygotowana do przyjęcia dziecka. Duży nacisk należy postawić również na system monitoringu i oceny obowiązków wychowawczych wypełnianych przez zastępcze formy opieki na dziećmi.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, szkoły, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.2.6 Realizacja wspólnych projektów z organizacjami i instytucjami z terenu powiatu i regionu, działającymi na rzecz rodzin i dzieci;

Opis zadania			
W powiecie chrzanowskim działa wiele instytucji publicznych i pozarządowych działających na rzecz rodzin i dzieci. Istota polega na tym, aby aplikowanie po wsparcie finansowe i realizacja projektów dla tych grup odbiorców była efektem współpracy różnych instytucji, posiadających często duże doświadczenie w pracy z rodziną. Dzięki temu może zwiększyć się zakres projektu i liczba odbiorców. Rosnące możliwości pozyskiwania funduszy zewnętrznych, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego, powinny być głównym motorem wspólnych działań organizacji publicznych i niepublicznych z terenu powiatu chrzanowskiego i regionu małopolskiego.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, szkoły, domy kultury, kluby sportowe, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

**I.3. Cel operacyjny:
Rozwój współpracy i wzrost znaczenia instytucji pomocy społecznej w powiecie**

Rolą instytucji pomocy społecznej jest dotarcie i wspieranie osób i rodzin wymagających pomocy. Instytucje te funkcjonują zarówno na szczeblu gmin, jak i powiatu oraz województwa. Część z nich ma charakter publiczny, inne działają jako organizacje niepubliczne (pozarządowe, kościelne i inne). Brak porozumienia i współpracy pomiędzy tymi instytucjami może powodować powielanie pomocy i mniej efektywne wydatkowanie środków na pomoc społeczną. Sukces w działaniach na rzecz osób potrzebujących będzie zapewniony tylko wówczas, gdy zawiązane i realizowane będzie szerokie partnerstwo wielu instytucji z terenu powiatu (powiatowe centrum pomocy rodzinie, starostwo powiatowe, ośrodki pomocy społecznej, urzędy gmin, policja, szkoły, sąd rejonowy, organizacje pozarządowe, publiczne i niepubliczne jednostki pomocy społecznej i ochrony zdrowia). Jest to tym bardziej ważne, że dostępność środków Unii Europejskiej na politykę społeczną (Europejski Fundusz Społeczny, Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL) stawia na zasadę partnerstwa w realizacji projektów. Druga, nie mniej ważna kwestia wpływająca na efektywność działań społecznych to odpowiedni wizerunek pomocy społecznej i wzrost ich znaczenia w całym procesie polityki powiatu. Nierzadko instytucje pomocy społecznej i ich pracownicy traktowani są jako z dystansem przez osoby korzystające z pomocy, a pieniądze przez nie udzielane jako należne wszystkim potrzebującym. Rzadziej niestety docenia się pracę i wsparcie niematerialne, którego wyszkoleni pracownicy służb społecznych udzielają rodzinom. Wskazane jest zatem podejmowanie działań, które podniosą rangę instytucji pomocy społecznej wśród mieszkańców powiatu. Wiodącą rolę koordynacyjną w realizacji tego celu operacyjnego będzie pełnił Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie.

Zadania:

I.3.1 Organizowanie spotkań przedstawicieli instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej w powiecie;

Opis zadania			
<p>Obecnie w powiecie chrzanowskim doraźnie organizowane są spotkania kierowników powiatowych i gminnych instytucji pomocy społecznej. Formuła tych spotkań powinna zostać poszerzona i powinny one odbywać się co najmniej raz na kwartał, pod kierownictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ważne, aby ustalenia z tych spotkań były przekazywane przez kierowników na wewnętrznych spotkaniach z pracownikami poszczególnych instytucjach. Główne cele spotkań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracja środowisk pomocy społecznej w powiecie, - wymiana informacji, - diagnoza problemów społecznych, - koordynacja działań z zakresu pomocy społecznej, - identyfikacja nowych potrzeb, - generowanie pomysłów na projekty (w tym współfinansowane z funduszy zewnętrznych), - koordynacja procesu pozyskiwania funduszy zewnętrznych na zadania z zakresu polityki społecznej w powiecie; 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, szkoły, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe	Działania cykliczne – raz na kwartał	Budżet powiatu

I.3.2 Stałe doskonalenie systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na polu pomocy społecznej w powiecie a potrzebującymi pomocy;

Opis zadania			
<p>Wielość i wielowątkowość spraw prowadzonych przez różne instytucje pomocy społecznej w powiecie chrzanowskim, zwłaszcza możliwości udzielania pomocy potrzebującym nie zawsze docierają w odpowiedniej formie do samych zainteresowanych. Wobec tego należy doskonalić proces przepływu informacji, wykorzystując różne narzędzia i kanały informacji, m.in. ulotki, foldery, broszury, biuletyny informacyjne, spotkania informacyjne, ogłoszenia w urzędach i instytucjach, ogłoszenia w kościele, informacje w prasie lokalnej, informacje w Internecie, telefon informacyjny, etc. Ważne jest nie tylko wysyłanie informacji, ale także odbiór informacji zwrotnej płynącej od osób potrzebujących.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, samorządy gminne, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, szkoły, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, Szpital Powiatowy, organizacje pozarządowe, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.3.3 Prowadzenie akcji promocyjnych, uświadamiających mieszkańcom rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej w powiecie;

Opis zadania			
<p>Pomoc społeczna jest dziedziną, która często posiada jednoznaczny wydźwięk zapomogowy, bez uwzględnienia wielu innych działań (pomoc niematerialna, wsparcie psychologiczne i inne). Bez podjęcia szerokich działań informacyjnych i promocyjnych taki wizerunek może utrzymywać się w świadomości wielu środowisk i osób, zwłaszcza korzystających z wsparcia pomocy społecznej. Istotną w procesie kreowania pozytywnego wizerunku pomocy społecznej jest integracja wszystkich instytucji działających na tym polu i prowadzenie akcji uświadamiających mieszkańcom rolę i zasady funkcjonowania pomocy społecznej (happeningi, konkursy dla dzieci, foldery, ulotki, spotkania z mieszkańcami, „dni otwarte” w instytucjach pomocy społecznej, informacje w prasie lokalnej i regionalnej, Internecie, etc.).</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej	Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, organizacje pozarządowe, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.3.4 Rozwój doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej w powiecie;

Opis zadania			
<p>Zapewnienie pracownikom pomocy społecznej ścieżek rozwoju zawodowego jest podstawą efektywności prowadzonych przez nich działań. Zmiany w przepisach prawnych, w formach opieki nad potrzebującymi czy zasadach funkcjonowania różnych instytucji powoduje, że należy inwestować w rozwój wiedzy i umiejętności pracowników. Głównymi formami doskonalenia zawodowego powinny być: udział w kursach, szkoleniach, studiach podyplomowych, wymianie międzynarodowej, a także prowadzone bez kosztów szkolenia wewnętrzne, w ramach danej organizacji. Ważną częścią niniejszego zadania będą szkolenia organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie na rzecz jednostek powiatowych, gminnych (OPS-y) i niepublicznych.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

	gminne, Dom Pomocy Społecznej w Płazie, Środowiskowe Domy Samopomocy, Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie, instytucje szkoleniowe, organizacje pozarządowe		
--	--	--	--

I.3.5 Współpraca instytucji pomocy społecznej w powiecie w aplikowaniu po fundusze strukturalne Unii Europejskiej;

Opis zadania			
Integracja Polski z Unią Europejską ukazała nowe możliwości związane z pozyskiwaniem funduszy europejskich (głównie Europejski Fundusz Społeczny) na zadania z zakresu pomocy społecznej. Jednak w celu kompleksowości prowadzonych działań i zwiększenia zakresu projektów współfinansowanych ze środków europejskich konieczna jest współpraca różnych instytucji pomocy społecznej w powiecie i aktywny udział grup, do których kierowane są projekty.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, Dom Pomocy Społecznej w Płazie, Środowiskowe Domy Samopomocy, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu

**I.4. Cel operacyjny:
Doskonalenie współpracy z organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz rozwoju społecznego powiatu**

Od kilku lat obserwowany jest w Polsce wzrost aktywności społecznej mieszkańców, przejawiający się głównie w działalności różnych organizacji pozarządowych (NGO's). Uchwalenie przez Sejm *ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r.* zwiększa zainteresowanie społeczeństwa udziałem w sektorze pozarządowym i służy powstawaniu nowych instytucji tego typu. Organizacje pozarządowe są i będą znaczącym partnerem na polu polityki społecznej w powiecie, jednak istotne jest konsekwentne wypełnianie punktów współpracy i wsparcia sektora pozarządowego, zawarte chociażby w „Programie rozwoju współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w powiecie chrzanowskim” (styczeń 2004). Mając świadomość, jak ważna jest aktywność społeczności lokalnej, należy czynić działania zwiększające udział mieszkańców w życiu społecznym, udział w organizacjach pozarządowych i umożliwienie mieszkańcom realizację pomysłów z różnych sfer życia.

Zadania:

I.4.1 Zorganizowanie w strukturze Starostwa Powiatowego w Chrzanowie funkcji Koordynatora ds. Organizacji Pozarządowych;

Opis zadania			
Rozwijający się w powiecie chrzanowskim sektor organizacji pozarządowych jest bardzo pozytywnym czynnikiem wpływającym na rozwój sfery społecznej. Dla wzmocnienia działań tych organizacji wskazane jest utworzenie w strukturze Starostwa Powiatowego w Chrzanowie funkcji Koordynatora ds. Organizacji Pozarządowych. Zadaniami koordynatora byłoby m.in. wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych, organizacja spotkań ze specjalistami, informowanie o dostępnych źródłach finansowania, doradztwo w zakresie wypełniania wniosków o fundusze zewnętrzne.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Rada Powiatu Chrzanowskiego, organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	2007	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.4.2 Zorganizowanie cyklicznego Forum Organizacji Pozarządowych mającego formę kwartalnych spotkań i szkoleń dla organizacji pozarządowych;

Opis zadania			
Forum Organizacji Pozarządowych to propozycja współpracy władz powiatu chrzanowskiego z organizacjami pozarządowymi, której przewodnim zadaniem byłaby organizacja cyklicznych spotkań tematycznych i szkoleń odnoszących się do aktualnych problemów rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu. Tematyka spotkań Forum ustalana byłaby wspólnie przez przedstawicieli samorządu powiatowego i organizacji pozarządowych. Materiały wykorzystywane na spotkaniach i szkoleniach powinny być zamieszczane na stronach internetowych powiatu chrzanowskiego. Przykładowe tematy spotkań i szkoleń w ramach Forum Organizacji Pozarządowych:			
<ul style="list-style-type: none"> – „Doświadczenia działań organizacji pozarządowych”, – „Pozyskiwanie środków pomocowych – pisanie wniosków i pozyskiwanie sponsorów”, – „Umiejętności komunikacji i kontaktów z mediami”, – „Metody badań społecznych stosowane do diagnozowania obszarów zagrożonych (metody ankietowe, wywiady, analiza występujących zjawisk negatywnych i ich przyczyn)”, – „Praca z rodziną problemową”. 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	organizacje pozarządowe, samorządy gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Działania cykliczne – raz na kwartał	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.4.3 Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i przyznawanie dotacji w formie otwartych konkursów;

Opis zadania			
Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie otwiera nowe możliwości współpracy i zlecenia zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Priorytetowo w powiecie chrzanowskim traktowane będą następujące zadania:			
<ul style="list-style-type: none"> – kultura, kultura fizyczna, edukacja i wychowanie, – wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych, – ochrona, promocja zdrowia i ratownictwo medyczne, – przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy, – porządek i bezpieczeństwo publiczne (przeciwdziałanie przemyce). 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania

Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	organizacje pozarządowe, samorządy gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Działania ciągłe	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne
---	---	------------------	-------------------------------------

I.4.4 Bezpłatne użyczenie pomieszczeń będących w dyspozycji powiatu na potrzeby lokalnych organizacji pozarządowych (np. na spotkania i konferencje o charakterze nie komercyjnym);

Opis zadania			
Organizacje pozarządowe, zwłaszcza małe często borykają się z problemami lokalowymi, co może utrudniać ich funkcjonowanie. Wskazane jest, aby władze powiatu chrzanowskiego wydzieliły pomieszczenie, będące w dyspozycji powiatu na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych. Lokal taki będzie służył organizacjom III sektora jako miejsce cyklicznych spotkań, a docelowo jako np. centrum wolontariatu. Drugą rzeczą jest możliwość użyczenia organizacjom pozarządowym sali obrad w Starostwie Powiatowym w Chrzanowie na konferencje i seminaria przez nich zwoływane.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.4.5 Prowadzenie przez Starostwo Powiatowe i organizacje pozarządowe wspólnych działań promocyjno-informacyjnych;

Opis zadania			
Wspólne działania promocyjno-informacyjne Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i organizacji pozarządowych mogą obejmować m.in.: – aktualizację bazy danych organizacji pozarządowych w powiecie, – wykorzystanie strony internetowej Powiatu Chrzanowskiego, Biuletynu Informacji Publicznej Powiatu Chrzanowskiego oraz prasy lokalnej (np. „Przełom”) do promowania zadań organizacji pozarządowych, – wzajemną promocję działań wspólnie realizowanych, – organizację spotkań i seminariów prezentujących dorobek i zadania organizacji pozarządowych;			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	organizacje pozarządowe, samorządy gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.4.6 Współpraca władz powiatu i organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych;

Opis zadania			
Posiadanie partnera z sektora pozarządowego jest często jednym z głównych warunków aplikowania po fundusze zewnętrzne (strukturalne i celowe) przez organizację ze sfery publicznej. Bywa też tak, że tylko organizacja pozarządowa może być jednostką składającą projekt. Dlatego ważne jest, aby podejmować przez obie strony wspólne inicjatywy w zakresie pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. Taka forma partnerstwa jest szczególnie dobrze widziana przez instytucje udzielające wsparcia finansowego. Taka współpraca rodzi nadzieję na efektywniejsze wydatkowanie pozyskanych środków, zaspokojenie potrzeb właściwych grup odbiorców i budowanie silnego społeczeństwa obywatelskiego.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa	organizacje pozarządowe, samorządy gminne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Działania ciągłe	Budżet powiatu

Powiatowego w Chrzanowie			
--------------------------	--	--	--

I.4.7 Wspieranie organizacji pozarządowych w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych z organizacjami o podobnym charakterze w miastach i regionach partnerskich powiatu i gmin z terenu powiatu;

Opis zadania			
Władze powiatu chrzanowskiego, rozwijające kontakty międzynarodowe powinny być za granicą swego rodzaju promotorem działań lokalnych organizacji pozarządowych. Powinny zatem pomagać im w nawiązywaniu współpracy z organizacjami o podobnym charakterze w miastach i regionach zagranicznych, inicjować realizację wspólnych projektów, a tym samym zwiększać potencjał sektora pozarządowego w powiecie.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Organizacje pozarządowe, samorządy gminne, zagraniczne samorządy i organizacje partnerskie	Działania ciągłe	Budżet powiatu

**OBSZAR PRIORYTETOWY:
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM**

Wszelkie działania zawarte w obszarze priorytetowym „Przeciwdziałanie uzależnieniom” znajdują swoje uzasadnienie w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013” – najbardziej istotnego dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego i regionalnego dokumentu strategicznego w Małopolsce. Cele i zadania tworzące obszar priorytetowy „Przeciwdziałanie uzależnieniom” wpisują się w następujący Cel pośredni oraz Kierunki polityki Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013, przyjętej przez Sejmik Województwa w dniu 30 stycznia 2006 r.:

Cel pośredni:	V. Spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region
Kierunek polityki:	V.1. Rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia
Kierunek polityki:	V.2. Integrująca polityka społeczna
Kierunek polityki:	V.3. Poprawa kondycji rodziny małopolskiej
Kierunek polityki:	V.4. Poprawa bezpieczeństwa obywateli

**I. CEL STRATEGICZNY:
ZMNIEJSZENIE LICZBY OSÓB UZALEŻNIONYCH
I ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI
W POWIECIE**

Niniejszy cel strategiczny realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

- I.1. Rozwój profilaktyki oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych
- I.2. Promocja zdrowego stylu życia oraz kreowanie mody na sport i rekreację ruchową
- I.3. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wzrost aktywności dzieci i młodzieży

**I.1. Cel operacyjny:
Rozwój profilaktyki oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych**

Profilaktyka uzależnień to jedno z ważniejszych zadań powiatu w sferze społecznej. Nabiera ona coraz większego znaczenia w obecnym czasie, naznaczonym konkurencją w szkole, w pracy i życiu. Nie wszyscy są w stanie podołać wymaganiom nowych czasów i często znajdują odskocznię w alkoholu, narkotykach czy innych silnie uzależniających środkach. Doświadczenie i badania społeczne pokazują, że te nałogi są coraz częściej udziałem rodzin szanowanych i nie podejrzewanych nawet o kontakt z tymi używkami. Na problem uzależnień od papierosów, alkoholu i narkotyków szczególnie narażeni są ludzie młodzi – uczący się, ale także absolwenci, którzy na skutek wpływu środowiska, problemów z nauką bądź problemów ze znalezieniem pracy mogą w ten, jak się im wydaje, szybki i prosty sposób pozbyć się trosk. Coraz częściej sięganie po alkohol i narkotyki przez ludzi młodych staje się efektem mody bądź wpływu nieformalnych grup. Młodzież nie do końca jednak zdaje sobie sprawę z negatywnych skutków takiego eksperymentowania z silnie

uzależniającymi środkami. Coraz większy problem zaczyna być obserwowany także z uzależnieniem młodych ludzi od Internetu. Prowadząc działania profilaktyczne nie można jednocześnie ograniczać działań terapeutycznych i leczniczych służących wyciągnięciu z nałogu osób już uzależnionych. Dodatkowo należy rozwijać w powiecie chrzanowskim proces wsparcia rodzin i osób współuzależnionych. Podkreślić należy, że we wszystkich powyższych przedsięwzięciach wymagana jest ścisła współpraca wielu instytucji gminnych (ośrodki pomocy społecznej, komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, szkoły podstawowe i gimnazja) i powiatowych (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szpital Powiatowy, szkoły ponadgimnazjalne).

Zadania:

I.1.1 Zacieśnianie współpracy instytucji pomocy społecznej z pedagogami szkolnymi i lekarzami w profilaktyce i identyfikacji uzależnień u dzieci i młodzieży;

Opis zadania			
Badania i obserwacje pokazują, że w powiecie chrzanowskim wzrasta zagrożenie narkomanią wśród osób młodych, dlatego też ważne zadania stają przed tymi instytucjami, które na co dzień mają do czynienia z dziećmi i młodzieżą. Nauczyciele, pedagodzy szkolni i lekarze są często pierwszymi osobami, które potrafią wykryć u dziecka lub młodej osoby oznaki kontaktu (lub wręcz uzależnienia) z alkoholem, narkotykami czy innymi środkami odurzającymi. Nawet podejrzenie kontaktu z alkoholem i narkotykami nie może być lekceważone i informacja o tym powinna być przekazywana rodzicom. Współpraca różnych instytucji i środowisk na tym polu powinna mieć charakter spotkań, badań ankietowych wśród uczniów, wymiany informacji i wspólnych szkoleń, które umożliwią szybką identyfikację zagrożeń i przeciwdziałanie procesowi rozprzestrzeniania się problemu. Niezmiernie ważne jest także rozwijanie w szkołach ponadgimnazjalnych funkcji psychologa szkolnego.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, policja, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatowy, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne, sponsorzy

I.1.2 Prowadzenie intensywnych działań z zakresu profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży;

Opis zadania			
Profilaktyka uzależnień powinna obejmować szereg komplementarnych działań: <ul style="list-style-type: none"> – wydawanie materiałów edukacyjnych na potrzeby realizowanych programów profilaktycznych, – cykle prelekcji, prezentacji i sesji ankietowych w placówkach oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych, – działalność szkoleniowa wśród pracowników oświaty, kultury, sądu i policji, – organizowanie imprez plenerowych i konkursów promujących styl życia bez uzależnień, – realizacja w szkołach gminnych i powiatowych programu edukacji zdrowotnej z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień. 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, policja, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatowy, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, domy kultury, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne, sponsorzy

I.1.3 Wspieranie niepublicznych inicjatyw służących utworzeniu Ośrodka Terapii Uzależnień w powiecie;

Opis zadania			
Coraz więcej instytucji niepublicznych (organizacji pozarządowych, zakładów opieki zdrowotnej) prowadzi profesjonalne działania na rzecz profilaktyki uzależnień, a także terapii i leczenia uzależnień. Ważna jest współpraca i wspieranie finansowe działań tych instytucji, wymiana informacji, wspólne szkolenia i wyjazdy studyjne, które zwiększą efektywność działań prowadzonych przez jednostki gminne i powiatowe. W Polsce wiodącą instytucją w tym zakresie jest m.in. MONAR. W przypadku decyzji o uruchomienie Ośrodka Terapii Uzależnień w powiecie chrzanowskim, ważne jest podjęcie przez władze gminy, w której będzie zlokalizowany ośrodek oraz władze powiatu, kampanii informacyjnej, która uświadomi mieszkańcom potrzebę funkcjonowania takiej placówki.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Rada Powiatu Chrzanowskiego	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, policja, organizacje pozarządowe	Do 2010	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.4 Zapewnienie warunków do leczenia uzależnień od alkoholu i narkotyków;

Opis zadania			
Ważnym zadaniem – obok profilaktyki uzależnień – pozostaje zapewnienie warunków do leczenia osób już uzależnionych. Nierzadko szybko podjęte działania o charakterze leczniczym pomagają wyjść z nałogu lub chociażby znacznie ograniczyć jego negatywne skutki. Przy Szpitalu Powiatowym w Chrzanowie planowane jest uruchomienie 2 łóżek detoksykacyjnych dla osób uzależnionych, które funkcjonować będą w ramach oddziału stacjonarnego psychiatrii.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Szpital Powiatowy w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, policja, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Narodowy Fundusz Zdrowia, fundusze zewnętrzne

I.1.5 Rozwój systemu wsparcia osób uzależnionych, rodzin z problemami uzależnień oraz osób współuzależnionych;

Opis zadania			
Problem uzależnień dotyczy nie tylko samych uzależnionych, ale także ich rodzin i osób współuzależnionych. System wsparcia dla tych grup powinien być to jeden z elementów terapii uzależnień. Osoby współuzależnione, dzięki odpowiedniej terapii i kontaktom ze specjalistami, poznają dokładną specyfikę problemu uzależnień, sposoby reagowania na zachowania osób uzależnionych, a także stają się pomocne w procesie wychodzenia z nałogu osób bliskich. Terapia osób współuzależnionych to możliwość zdobycia wiedzy i doświadczenia, które uzupełni proces leczenia osób uzależnionych i wpłynie na zmniejszenie problemu uzależnień. Dobre efekty przynoszą w tym zakresie poradnie uzależnień działające w gminach powiatu oraz grupy wsparcia, np. Anonimowi Alkoholicy, „Młodzi bez dopingu”, kluby młodzieżowe przy Stowarzyszeniach Abstynentów.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Szpital Powiatowy w Chrzanowie, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, policja, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.1.6 Współpraca z wojewódzkimi i krajowymi ośrodkami zajmującymi się uzależnieniami;

Opis zadania			
W Polsce istnieje sieć instytucji państwowych, samorządowych i pozarządowych nakierowanych na walkę z uzależnieniami. Często w tych instytucjach pracują specjaliści mający długoletnie doświadczenie i sukcesy w pracy z osobami uzależnionymi. Ważne zatem staje się, aby lokalne instytucje (gminne i powiatowe) mające kontakt z uzależnionymi podejmowały współpracę z ośrodkami działającymi na szczeblu regionu i kraju. Wymiana doświadczeń i opinii może przynieść tylko pozytywne efekty.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Wojewódzkie i krajowe ośrodki (publiczne i niepubliczne) zajmujące się uzależnieniami, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.2. Cel operacyjny:

Promocja zdrowego stylu życia oraz kreowanie mody na sport i rekreację ruchową

Procesem równoległym do profilaktyki i terapii uzależnień muszą być działania służące promocji zdrowia, zdrowego stylu życia oraz kreowanie mody na sport, rekreację ruchową i aktywność fizyczną. Promocja zdrowego stylu życia ma zachęcić mieszkańców do większej aktywności ruchowej i zmiany przyzwyczajeń (tłuste jedzenie, spędzanie czasu przed telewizorem, etc.), które nie służą zdrowiu. W ramach promocji zdrowia można prowadzić wiele działań: imprezy, festyny, happeningi, zajęcia szkolne i konkursy o charakterze powiatowym i regionalnym organizowane w ramach szerokiej współpracy pomiędzy zainteresowanymi podmiotami (m.in. powiat, samorządy gminne, instytucje opieki zdrowotnej, kluby sportowe, domy kultury, organizacje pozarządowe, szkoły, media lokalne). Szeroka współpraca zaowocować może wzrostem dostępności pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację powyższych zadań, a tym samym zwiększeniem obszaru oddziaływania.

Zadania:

I.2.1 Organizacja w powiecie międzyszkolnych rozgrywek sportowych o zasięgu powiatowym i regionalnym;

Opis zadania			
Zadanie z zakresu organizowania rozgrywek sportowych dla młodzieży szkolnej jest kontynuacją działań już realizowanych przez szkoły powiatu chrzanowskiego. Uczniowie tych placówek oświatowych osiągają znaczne sukcesy sportowe zarówno w rozgrywkach powiatowych, jak i regionalnych oraz ogólnopolskich. Zachęcanie młodzieży do uprawiania sportu nie tylko propaguje wśród nich zdrowy styl życia, ale również chroni ich przed różnymi zjawiskami patologicznymi. Kluczową rolę w realizacji zadania będzie pełnić Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie, który prowadzi pięć sekcji sportowych, koordynuje rozgrywki Powiatowej Licealiady młodzieży oraz jest organizatorem wielu imprez sportowo - rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania

Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, zakłady opieki zdrowotnej, samorządy gminne, szkoły, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, domy kultury, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne
---	--	------------------	---

I.2.2 Wprowadzanie do programów szkół ponadgimnazjalnych zajęć z zakresu propagowania zdrowego stylu życia;

Opis zadania			
Młodzież już na etapie szkolnym musi być uczestnikiem działań mających na celu wzrost wiedzy na temat zagrożeń i szkodliwości kontaktu ze środkami uzależniającymi. Dla tego ważne jest prowadzenie w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu zajęć z tego zakresu, a także organizowanie kampanii informacyjnych i happeningów, rajdów, konkursów skierowanych do młodzieży szkolnej i absolwentów szkół. Szeroka współpraca wielu instytucji zaowocować może wzrostem dostępności pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację powyższych działań, a tym samym zwiększeniem obszaru oddziaływania.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Szkoły ponadgimnazjalne, Szpital Powiatowy, zakłady opieki zdrowotnej, wojewódzkie i krajowe ośrodki (publiczne i niepubliczne) zajmujące się uzależnieniami	Działania ciągłe	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.2.3 Kontynuacja przygotowywania rocznego kalendarza imprez sportowo-kulturalnych przy współpracy z samorządami gminnymi i innymi instytucjami z terenu Powiatu;

Opis zadania			
W powiecie chrzanowskim została wprowadzona reguła przygotowywania corocznego kalendarza, w której prezentowane są najważniejsze wydarzenia związane z życiem sportowo-kulturalnym Powiatu. To bardzo cenna inicjatywa, która będzie kontynuowana. Realizacja zadania będzie polegała na corocznym włączaniu do kalendarza nie tylko imprez powiatowych, ale także innych, organizowanych przez samorządy gminne, jednostki organizacyjne gmin oraz organizacje pozarządowe. Kalendarz będzie udostępniany w formie elektronicznej na stronie internetowej Powiatu, a także rozprowadzany wśród instytucji kultury ziemi chrzanowskiej. Działanie to pozwoli także na skoordynowanie terminów organizowanych imprez, dzięki czemu zostaną sprowadzone do minimum sytuacje, w których w tym samym czasie odbywać się będzie kilka interesujących wydarzeń sportowych i kulturalnych. Jednocześnie osoby zainteresowane udziałem w konkretnym przedsięwzięciu będą mogły z wyprzedzeniem zaplanować udział w danym wydarzeniu.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie, gminne ośrodki kultury, kluby sportowe, organizatorzy imprez, samorządy gminne	Cyklicznie – 1 raz w roku	Budżet powiatu

I.2.4 Zagospodarowanie na potrzeby rekreacji terenów przyległych do Młodzieżowego Domu Kultury w Trzebini;

Opis zadania			
Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini im. mjr Henryka Sucharskiego jest placówką wychowania pozaszkolnego. Od ponad 40 lat jest ważnym ośrodkiem edukacyjnym, kulturalnym i sportowym, rozwijającym zainteresowania i talenty dzieci i młodzieży w dziedzinie muzyki, plastyki, tańca, teatru, filmu i fotografii, modelarstwa, sportu, turystyki, rekreacji i edukacji społecznej. Na terenie MDK istnieje niezagospodarowany teren, który może być wykorzystywany			

do celów rekreacyjnych. W ramach realizacji zadania będą podejmowane systematyczne działania pozwalające na stworzenie na wskazywanym terenie zaplecza dla spędzania wolnego czasu w aktywny sposób. Jednym z pomysłów do wdrożenia jest np. ustawienie ściany do wspinaczki, z której będą mogli korzystać wszyscy amatorzy tej formy rekreacji.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini	2007 – 2010	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.2.5 Uporządkowanie istniejących i tworzenie nowych szlaków pieszych i rowerowych oraz ścieżek edukacyjnych na terenie powiatu;

Opis zadania			
Jedną z bardzo istotnych form rekreacji jest wykorzystanie roweru do aktywnego wypoczynku. Aby było to możliwe na terenie Powiatu musi funkcjonować gęsta sieć dobrze przygotowanych szlaków rowerowych. Istniejące na terenie powiatu chrzanowskiego ścieżki wymagają systematycznego uzupełniania ich podstawowych elementów umożliwiających zainteresowanym korzystanie z ich walorów (oznakowanie, umieszczanie tablic informacyjnych itp.). Długość ścieżek rowerowych obecnie nie zaspokaja wszystkich potrzeb w tym zakresie. Dlatego konieczne jest tworzenie nowych tras o różnym stopniu trudności. Obok ścieżek rowerowych ważne jest dalsze wytyczanie i oznakowanie nowych szlaków turystyczno-rekreacyjnych na terenie powiatu: trasy konne, szlaki piesze, ścieżki edukacyjne, trasy narciarstwa biegowego, szlaki tematyczne, etc. W tym względzie pomocna będzie współpraca powiatu z gminami i organizacjami turystycznymi.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, samorządy gminne, szkoły, domy kultury, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Stowarzyszenie Przyjaciół Regulic i Nieporazu, organizacje pozarządowe	Działanie ciągle	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.2.6 Szkolenie młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy i zachowania w sytuacjach zagrożeń;

Opis zadania			
Celem niniejszego zadania jest wzrost świadomości i umiejętności młodych mieszkańców powiatu w zakresie udzielania pierwszej pomocy osobom chorym i osobom, które uległy wypadkowi oraz zachowania w sytuacjach zagrożeń (klęski żywiołowe, wypadki drogowe, poważne awarie techniczne, zagrożenie terrorystyczne). Zadanie powinno mieć charakter edukacyjny (akcje, zajęcia praktyczne) oraz informacyjny (ulotki, broszury, filmy) i powinny być efektem współpracy wielu lokalnych środowisk działających na rzecz bezpieczeństwa. W realizacji zadania można wykorzystać szkolne kampanie w zakresie udzielania pierwszej pomocy prowadzone m.in. przez Fundację Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Szkoły, Szpital Powiatowy, zakłady opieki zdrowotnej, Straż Miejska w Chrzanowie i Libiążu, straż pożarna, policja, organizacje pozarządowe, Fundacja Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	W miarę potrzeb	Środki budżetu gminy, środki Narodowego Funduszu Zdrowia, Fundacja WOŚP, fundusze zewnętrzne

I.2.7 Wspieranie programów różnych partnerów poprawiających bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w szkole, miejscu zamieszkania i wypoczynku;

Opis zadania			
Poczucie bezpieczeństwa w szkole i w miejscu zamieszkania to jeden z ważniejszych elementów jakości życia, a bezpieczeństwo dzieci i młodzieży wymaga intensywnych działań w szczególności. Rolą samorządu powiatu powinna być w tym względzie promocja i wspieranie (finansowe i organizacyjne) różnych podmiotów, których inicjatywy służą wzrostowi poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Istotną rolę mogą tu odegrać zwłaszcza szkoły, policja i organizacje pozarządowe. Ważne, aby podejmowane działania były na tyle ze sobą skoordynowane tak, aby przynosiły zamierzony, pozytywny efekt.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół, samorządy gminne, policja, Straż Miejska w Chrzanowie i Libiążu, domy kultury, kluby sportowe, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, sponsorzy, fundusze zewnętrzne

I.3. Cel operacyjny:

Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych oraz wzrost aktywności dzieci i młodzieży

Współczesna szkoła ma dbać przede wszystkim o wszechstronny rozwój osobowości ucznia, kształtować w nim takie cechy jak: otwartość, aktywność, kreatywność, zaangażowanie i tolerancję. Świetnym polem do realizacji tych zadań mogą być zajęcia pozalekcyjne, będące przedłużeniem procesu dydaktyczno-wychowawczego, a zarazem formą rozwijającą zainteresowania i uzdolnienia ucznia, a także zagospodarowującą kulturalny wypoczynek i rozrywkę. Ponadto zajęcia pozalekcyjne wpływają na rozwój intelektualny młodego człowieka, pozwalają miło i pożytecznie spędzić czas oraz nawiązywać i pogłębiać kontakty interpersonalne. Ofertę zajęć pozalekcyjnych tworzą chociażby świetlice szkolne, działalność kół zainteresowań oraz Uczniowskie Kluby Sportowe. Ważna pozostaje wymiana międzynarodowa dzieci i młodzieży, dzięki czemu następuje doskonalenie znajomości języków obcych, poznanie innych kultur oraz utrwalanie statusu obywatela Unii Europejskiej. Ponadto zachodzi potrzeba coraz większego angażowania rodziców w działania związane z zagospodarowywaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży. Oczywiście rodzina nie zastąpi szkoły, jak i odwrotnie, ale częsta wymiana doświadczeń i informacji między tymi dwoma środowiskami oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć sprzyjają wzajemnemu zrozumieniu i komplementarnemu wychowaniu młodego człowieka. Oferta „czasu wolnego” dla dzieci i młodzieży powinna być efektem współpracy wszystkich instytucji i organizacji działających na polu oświatowo-wychowawczym w powiecie chrzanowskim. Istotne, aby zapewnić dzieciom i młodzieży możliwość korzystania z tej oferty zwłaszcza w wakacje i ferie zimowe. Dodatkowo, aby przygotowywać następne pokolenia do pełnienia funkcji w społeczeństwie obywatelskim powinno się włączać młodzież w działania organizacji pozarządowych, które chętnie korzystają z pomocy wolontariuszy. W tym procesie rozwoju postaw obywatelskich i aktywności młodzieży bardzo ważna pozostaje ścisła współpraca pomiędzy władzami powiatu, szkołami i organizacjami pozarządowymi.

Zadania:

I.3.1 Zwiększenie liczby świetlic środowiskowych i kół zainteresowań działających w powiecie;

Opis zadania			
Świetlice środowiskowe i koła zainteresowań to rodzaj działalności pozalekcyjnej, który wpływa na rozwój indywidualnych aspiracji dzieci i młodzieży. Dzięki tym formom pracy domy kultury rozwijają zainteresowania i twórczą aktywność dzieci i młodzieży w dziedzinie nauki i kultury, rozszerzają wiedzę uczniów z różnych przedmiotów nauczania, rozwijają samodzielność w podejmowaniu i realizacji różnych zadań, a także zwiększają aktywność dzieci i młodzieży. W związku z tym istotne jest, aby oferta świetlic środowiskowych i kół zainteresowań skierowana do uczniów była możliwie najszerza. Dlatego też w ramach realizacji zadania będą podejmowane działania zmierzające do zwiększania liczby prowadzonych świetlic i kół w domach kultury w gminie. Będzie się to odbywać poprzez przeznaczanie, w miarę możliwości, większych środków finansowych na funkcjonowanie kół, włączanie organizacji pozarządowych i rodziców w prowadzenie tego rodzaju działalności, a także pozyskiwanie środków zewnętrznych na tą działalność.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Kierownicy domów kultury w powiecie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, samorządy gminne, Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie, szkoły, organizacje pozarządowe	2007-2010	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.3.2 Organizowanie tematycznych zajęć pozalekcyjnych, konkursów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież;

Opis zadania			
Nie zawsze obowiązujący program nauczania danego przedmiotu wyczerpuje temat bądź zaspokaja ciekawość uczniów. Zatem, aby podtrzymywać i rozwijać zainteresowania młodzieży istotne może być organizowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych, konkursów i imprez międzyszkolnych. Biorąc pod uwagę ograniczone możliwości finansowe powiatu, należy dążyć do sytuacji, gdy część funduszy na te nieobowiązkowe zajęcia pozyskiwać ze źródeł zewnętrznych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrektorzy szkół w powiecie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, samorządy gminne, Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie, szkoły, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.3.3 Opracowanie i promocja kompleksowej powiatowej oferty „czasu wolnego” dla młodzieży.

Opis zadania			
Oferta „czasu wolnego” dla dzieci i młodzieży powinna być efektem współpracy wszystkich instytucji i organizacji działających na polu oświatowo-wychowawczym w powiecie chrzanowskim. Powinny to być zajęcia rozwijające zainteresowania i hobby, zajęcia kulturalne, sportowe i być efektem współpracy szkół ponadgimnazjalnych, domów kultury, klubów sportowych i organizacji pozarządowych z terenu powiatu. Istotne, aby zapewnić młodzieży możliwość korzystania z tej oferty zwłaszcza w okresie wakacji i ferii zimowych. W działaniach tych należy w jak największym stopniu korzystać z funduszy pozabudżetowych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół, organizacje pozarządowe, Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini, Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie, domy kultury, kluby sportowe, samorządy gminne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

I.3.4 Podejmowanie działań pogłębiających współpracę między szkołami i rodzicami;

Opis zadania			
<p>W rzeczywistości szkolnej, nie tylko tej dotyczącej powiatu chrzanowskiego można znaleźć przykłady dobrej praktyki, dominują jednak stereotypy we wzajemnym postrzeganiu, lęk, rutyna i formalizm w kontaktach. Dlatego zachodzi potrzeba przygotowywania projektów, dzięki którym współpraca pomiędzy szkołą a rodzicami będzie się pogłębiała. Projekty powinny dotyczyć przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upowszechnienia wiedzy o wzajemnych prawach i obowiązkach, - zmiany postaw nauczycieli i rodziców, - rozwijania umiejętności współpracy, prowadzenia dialogu i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, - wzrost zaangażowania rodziców (nie tylko rad rodziców) w działalność szkoły. <p>Projekty będą w dużej mierze przygotowywane na konkretne nabory wniosków, dzięki czemu ich realizacja będzie mogła być dofinansowywana ze źródeł zewnętrznych. Istotne jest także, aby w ramach projektów były podejmowane wspólne przedsięwzięcia służące zwiększeniu zaangażowania rodziców w organizację imprez szkolnych i zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez szkoły ponadgimnazjalne zlokalizowane na terenie powiatu chrzanowskiego.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych w powiecie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Rady Rodziców	Działania ciągłe	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.3.5 Zacieśnianie współpracy szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu na szczeblu krajowym i międzynarodowym – organizacja wspólnych projektów, imprez, wymiany młodzieży;

Opis zadania			
<p>W ostatnich latach nastąpił w Polsce prawdziwy wzrost zainteresowania kontaktami międzynarodowymi szkół i młodzieży. Efekty tych kontaktów są już widoczne: wzrost otwartości dzieci i młodzieży na inne narody i kultury, wzrost znajomości języków obcych, poszerzenie horyzontów myślowych młodych ludzi. Rozwój tych kontaktów i międzynarodowa wymiana młodzieży powinny być także ważnym elementem pracy dydaktycznej w szkołach powiatu chrzanowskiego. Szczególnie istotne staje się w tym zakresie wspólne tworzenie i realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych, finansowanych z funduszy unijnych.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych w powiecie	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Rady Rodziców, partnerzy zagraniczni, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, sponsorzy, fundusze zewnętrzne

I.3.6 Promocja wśród młodzieży zasad wolontariatu i uczestnictwa w działaniach organizacji pozarządowych;

Opis zadania			
<p>Wolontariat często jest pierwszym doświadczeniem młodej osoby z działalnością społeczną lub pierwszym krokiem na drodze rozwoju zawodowego. Uregulowanie zasad wolontariatu w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zapewne zwiększy zainteresowanie młodzieży zdobywaniem doświadczenia i kwalifikacji dzięki tej formie aktywności. Promocja tej formy aktywności i docieranie z informacją o wolontariacie do młodzieży powinny być efektem współpracy działań szkół i organizacji pozarządowych z terenu powiatu chrzanowskiego.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

**OBSZAR PRIORYTETOWY:
POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I STARSZYM**

Wszelkie działania zawarte w obszarze priorytetowym „Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym” znajdują swoje uzasadnienie w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013” – najbardziej istotnego dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego i regionalnego dokumentu strategicznego w Małopolsce. Cele i zadania tworzące obszar priorytetowy „Pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym” wpisują się w następujące Cele pośrednie oraz Kierunki polityki Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013, przyjętej przez Sejmik Województwa w dniu 30 stycznia 2006 r.:

Cel pośredni: I. Lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy
Kierunek polityki: I.1. Poprawa jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców
Kierunek polityki: I.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
Kierunek polityki: I.4. Rozwój rynku pracy

Cel pośredni: V. Spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region
Kierunek polityki: V.1. Rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia
Kierunek polityki: V.2. Integrująca polityka społeczna
Kierunek polityki: V.3. Poprawa bezpieczeństwa obywateli
Kierunek polityki: V.6. Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego

***I. CEL STRATEGICZNY:
WSPIERANIE PROCESU INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA TERENIE POWIATU
CHRZANOWSKIEGO***

Obszar Powiatu Chrzanowskiego jest terenem przemysłowym, gdzie jeszcze w nie tak odległych czasach funkcjonowała pokaźna liczba dużych, państwowych zakładów pracy. Na terenie tym występuje stosunkowo duża liczba osób niepełnosprawnych i wiele przyczyn powstawania niepełnosprawności. Z jednej strony są to przypadki powstałe w wyniku wypadków podczas pracy (głównie w przemyśle, rolnictwie, etc.), które na tak zintensyfikowanym przemysłowo obszarze są zjawiskiem częstym. Należy również pamiętać, że wielu mieszkańców powiatu znajdowało w przeszłości i znajduje obecnie pracę w uprzemysłowionych terenach sąsiednich, takich jak: Górny Śląsk, powiat oświęcimski, powiat olkuski, etc. Z drugiej strony przypadki niepełnosprawności powstają również w wyniku negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń przemysłowych (szczególnie emitowanych w II połowie XX wieku – rozwój przemysłu ciężkiego, brak presji na działania z zakresu ochrony środowiska). Były i są one nadal przyczyną urodzin dzieci niepełnosprawnych (zarówno fizycznie, jak i umysłowo). Wreszcie należy wymienić często występujące choroby cywilizacyjne, które również w rezultacie prowadzą do niepełnosprawności. Dlatego też działania związane z opieką i rehabilitacją osób

niepełnosprawnych na terenie powiatu chrzanowskiego powinny być objęte szczególną uwagą. Z jednej strony niezbędne są działania z zakresu rozbudowy zaplecza instytucjonalnego, zajmującego się problematyką osób niepełnosprawnych, z drugiej strony zadania związane z rehabilitacją społeczną i zawodową niepełnosprawnych.

Niniejszy cel strategiczny realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

- I.1. Rozwój zaplecza instytucjonalnego dla rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych na terenie powiatu
- I.2. Tworzenie skutecznego systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych

I.1. Cel operacyjny:

Rozwój zaplecza instytucjonalnego dla rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych na terenie powiatu

Niniejszy cel operacyjny zawiera zadania z zakresu budowy zaplecza instytucjonalnego, które pozwoli usprawnić pomoc osobom niepełnosprawnym na terenie Powiatu Chrzanowskiego oraz skoordynować działania podejmowane przez różne instytucje i organizacje. Na terenie Powiatu Chrzanowskiego działa obecnie wiele organizacji pozarządowych oraz jednostek tworzonych ustawowo przez samorząd terytorialny, które w zakresie własnej działalności posiadają opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym. Do organizacji zajmujących się tą działalnością zaliczyć należy m.in.: Fundację Brata Alberta, Regionalne Stowarzyszenie Diabetyków, Stowarzyszenie Dzieci Niepełnosprawnych „Muminki”, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”, Fundację Viribus Unitis, etc. Ponadto funkcjonuje wiele mniejszych organizacji i zrzeszeń nieformalnych, zakładanych chociażby przy parafiach. Dodając do tego instytucje zajmujące się problematyką osób niepełnosprawnych tworzone przez samorząd terytorialny (np. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, itp.) otrzymujemy pokaźną liczbę jednostek na terenie powiatu. Problemem jest koordynacja działań oraz przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami. Jest to niezmiernie ważne w dzisiejszych czasach, gdzie organizacje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi mogą pozyskiwać znaczne środki na realizację projektów z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Pozyskanie tych środków nie jest łatwe, poza tym oparte na zasadach refundacji, co zdecydowaną większość pojedynczych organizacji pozarządowych eliminuje ze startu w konkursie. Jednoczenie sił w celu wypracowania wspólnego programu opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych na terenie powiatu, poprzez współpracę organizacji pozarządowych z jednostkami samorządowymi zajmującymi się niepełnosprawnymi, (ale nie tylko – również np. z Powiatowym Urzędem Pracy) może w przyszłości przynosić korzyści w postaci znacznych środków finansowych przyciągniętych do Powiatu Chrzanowskiego na zadania z zakresu rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych. Kolejny okres budżetowy Unii Europejskiej (na lata 2007 – 2013) z pewnością jest dużą szansą na pozyskiwanie takich środków. Jednak, aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest dobra koordynacja działań i przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi organizacjami i instytucjami.

Zadania:

I.1.1 Ustanowienie na terenie powiatu chrzanowskiego Rzecznika ds. Osób Niepełnosprawnych;

Opis zadania			
Skala problemów dotyczących osób niepełnosprawnych na terenie powiatu chrzanowskiego wymaga ustanowienia funkcji Rzecznika koordynującego współpracę różnych jednostek (samorządowych i pozarządowych). Obecnie na rzecz osób niepełnosprawnych działa na terenie Powiatu wiele jednostek samorządowych (Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, etc.) oraz pozarządowych. Jednak każda z nich w swoim zakresie posiada wiele więcej działań niż tylko wsparcie osób niepełnosprawnych. Stąd też problematyka dotycząca osób niepełnosprawnych nie posiada obecnie przejrzystego centrum koordynacyjnego, jakim mógłby stać się Rzecznik. Wsparciem merytorycznym Rzecznika powinien być zwoływany przez niego Zespół Konsultacyjno-Doradczy ds. Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych, składający się z osób pracujących w jednostkach zajmujących problemami osób niepełnosprawnych na terenie powiatu (samorządowych i pozarządowych).			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Do 2008	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.2 Powołanie Zespołu Konsultacyjno-Doradczego ds. Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych;

Opis zadania			
W powiecie chrzanowskim brak jest usług informacyjnych i doradczych, prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych, choć widoczne jest duże zapotrzebowanie na tego typu działania. Konieczne jest zatem powołanie – przy Starostwie Powiatowym Chrzanowie – Zespołu Konsultacyjno-Doradczego ds. Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych. W skład Zespołu wchodziłoby: prawnik, psycholog, doradca zawodowy, specjalista ds. tworzenia bazy danych, księgowia. Zespół Konsultacyjno-Doradczy ds. Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych stanowiłby wsparcie oraz zaplecze merytoryczne dla Powiatowego Rzecznika ds. Osób Niepełnosprawnych. Posiedzenia Zespołu zwoływane byłyby przez Rzecznika w systemie cyklicznym oraz wg zidentyfikowanych potrzeb.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Do 2008	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.3 Kontynuowanie działań Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych na terenie powiatu chrzanowskiego;

Opis zadania			
Społeczne Rady ds. Osób Niepełnosprawnych powstały w powiatach w wyniku rozporządzenia Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w celu ogólnego rozpatrywania problemów osób niepełnosprawnych na danym terenie oraz opiniowania projektów organizacji pozarządowych składanych do zewnętrznych źródeł finansowania (przede wszystkim do PERON gdzie opinia Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych jest dla każdego projektu obligatoryjna). Kadencja Rady wynosi 4 lata, a w jej skład wchodzi przedstawiciele władz samorządowych i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu. Działalność Rady jest na terenie powiatu chrzanowskiego bardzo pożądana. Ma ona nie tylko charakter opiniodawczy, zgodnie z wymaganiami MPIPS, ale również tworzy platformę wymiany informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się problemami osób niepełnosprawnych a władzami samorządowymi. Dzięki temu władze samorządowe uzyskują bieżący obraz problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych. W przyszłości, w posiedzeniach Rady powinien brać udział Rzecznik			

ds. Osób Niepełnosprawnych, z jednej strony prezentując aktualne potrzeby członkom Rady, a z drugiej strony uzyskując od jej przedstawicieli nowe informacje i propozycje rozwiązań, które mogłyby wdrażać przy pomocy powołanego Zespołu Konsultacyjno-Doradczego ds. Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Starostwo Powiatowe w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Chrzanowie i Trzebini, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Działania cykliczne	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.4 Utworzenie platformy wymiany informacji na temat działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie chrzanowskim;

Opis zadania			
Na terenie powiatu chrzanowskiego powinna funkcjonować platforma wymiany informacji pomiędzy jednostkami i organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Obecnie podobna platforma funkcjonuje przy PCPR. W przyszłości koordynacją tego zadania mógłby się zająć Rzecznik ds. Osób Niepełnosprawnych. Ideą platformy są cykliczne spotkania przedstawicieli wszystkich instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu. Spotkania te powinny służyć wymianie informacji na temat zewnętrznych źródeł finansowania projektów, tworzeniu wspólnych projektów do programów zarządzających środkami strukturalnymi Unii Europejskiej (np. EFS), ustalaniu wspólnych strategii rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, informowaniu na temat wymogów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych, etc. W odróżnieniu od Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, spotkania te odbywałyby się wyłącznie w gronie organizacji zajmujących się wdrażaniem działań dla osób niepełnosprawnych i miały charakter roboczy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie (w przyszłości Rzecznik ds. Osób Niepełnosprawnych)	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Chrzanowie i Trzebini, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Spotkania cykliczne oraz w miarę zidentyfikowanych potrzeb	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.5 Wdrażanie przez władze samorządowe z terenu powiatu chrzanowskiego systemu konkursów grantowych i innych form zlecenia zadań z zakresu opieki nad osobami niepełnosprawnymi;

Opis zadania			
Wiele gmin z terenu powiatu chrzanowskiego stosuje konkursy dla organizacji pozarządowych ze swojego terenu na zadania z zakresu opieki nad osobami niepełnosprawnymi. Należy kontynuować podobne działania oraz zwiększać ich zasięg oddziaływania (terytorialny i merytoryczny). Jak pokazują liczne doświadczenia, organizacje pozarządowe wyspecjalizowane w obsłudze osób niepełnosprawnych, bardzo często zadania te wykonują taniej niż jednostki samorządowe.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Władze samorządowe z terenu powiatu chrzanowskiego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, organizacje pozarządowe, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej	Działania ciągłe	Budżety jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu

I.1.6 Promowanie wolontariatu jako formy integracji społecznej dla osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
<p>Wolontariusze są dla osób niepełnosprawnych korzystających z ich pomocy nie tylko formą wsparcia w codziennym życiu, ale również bardzo ważnym elementem integracji społecznej. Integracja ta funkcjonuje również w drugą stronę – dla osób pełnosprawnych jest możliwością nauki wielu rzeczy od osób niepełnosprawnych, lekcją wrażliwości społecznej, postawy obywatelskiej i tolerancji. Na terenie Powiatu Chrzanowskiego należy tworzyć kluby wolontariuszy przy szkołach, ośrodkach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, etc. W przyszłości kluby te mogłyby tworzyć powiatowe centrum wolontariatu – np. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, szkoły, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, media lokalne.	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.1.7 Utworzenie domu pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
<p>Dom pobytu dziennego dla osób niepełnosprawnych jest formą wsparcia i integracji społecznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Na terenie Powiatu Chrzanowskiego występują duże potrzeby w zakresie organizowania opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych w takim ośrodku, pod okiem określonych specjalistów. Dlatego ważne pozostaje inicjowanie i wspieranie organizacji prowadzących tego rodzaju placówki.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	2007 – 2013	Środki MPiPS, budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.8 Doskonalenie procesu wczesnej interwencji, rozpoznawania i leczenia dzieci niepełnosprawnych oraz zagrożonych niepełnosprawnością;

Opis zadania			
<p>Wczesne wykrywanie objawów i przyczyn niepełnosprawności jest najczęściej kluczem do przeprowadzania skutecznej rehabilitacji. Poradnie Psychologiczno Pedagogiczne w Chrzanowie i Trzebini w ramach swoich działań statutowych prowadzą badania przesiewowe oraz diagnozują dzieci w wieku od 0 do 19 roku życia. Funkcjonujący w każdej Poradni „Dział małego dziecka” prowadzi działania we współpracy z pediatrami i lekarzami innych specjalności (neurolog, rehabilitant), zmierzające do wczesnego wykrywania niepełnosprawności i dysfunkcji rozwojowych. Prowadzone są także działania psycho-edukacyjne i profilaktyczne wśród rodziców pod kątem wczesnego wykrywania niepełnosprawności rozwojowych (pedagogizacja rodziców, konsultacje merytoryczne). Dodatkowo Rozporządzenie MENiS z dn. 04.04.2005 r. w sprawie organizacji wczesnego wspomaganie dzieci obligują Poradnie do diagnozowania i kwalifikowania małych dzieci z deficytami rozwojowymi do „Wczesnego wspomaganie rozwoju” – czyli szeroko pojętej opieki psycho-pedagogicznej, rewalidacyjnej, medycznej. Wobec powyższych działań istnieje potrzeba ciągłego doskonalenia tego procesu.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Chrzanowie i Trzebini, Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Środki MPiPS, budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

**I.2. Cel operacyjny:
Tworzenie skutecznego systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych**

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych powinna obejmować szereg działań organizacyjnych, medycznych, psychologicznych, edukacyjnych i technicznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji w społeczeństwie (integracja społeczna i zawodowa). Pozostawienie osób niepełnosprawnych i ich rodzin bez pomocy (psychologicznej, finansowej, materialnej) powodować może pogłębianie się stopnia niepełnosprawności, ale także ich izolację w społeczeństwie.

Zadania:

I.2.1 Organizacja procesu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych to wszelkie działania mające na celu integrację tych osób w społeczeństwie, tak, aby nie czuły się odsunięte na margines życia społecznego i w miarę możliwości samodzielnie funkcjonowały w swoim otoczeniu. Głównymi zadaniami powiatu w tym zakresie może być pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w wypełnianiu wniosków o wsparcie, udzielanie informacji i porad, organizacja spotkań, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych i zakup urządzeń rehabilitacyjnych dla osób potrzebujących.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej	Działania ciągłe	Budżet powiatu, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.2.2 Organizacja procesu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych to tworzenie szans pracy, szans zarobku dla tych osób, wykorzystania zdolności i umiejętności, które posiadają osoby niepełnosprawne. Ich pozycja zawodowa na rynku pracy jest nieporównywalnie mniejsza niż osób zdrowych. Dlatego też muszą być czynione działania wspierające osoby niepełnosprawne w rehabilitacji zawodowej. Może to być udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, organizacja trójstronnej współpracy (Starostwo – Powiatowy Urząd Pracy – przedsiębiorcy) w tworzeniu miejsc pracy (sponsorowanych i chronionych) dla osób niepełnosprawnych, organizacja szkoleń, organizacja warsztatów terapii zajęciowej. Zwłaszcza warsztaty terapii zajęciowej stwarzają osobom niepełnosprawnym możliwość podjęcia pracy, możliwość udziału w rehabilitacji społecznej i zawodowej, co w odpowiednim czasie skutkuje zatrudnieniem tych osób w zakładach pracy chronionej, zakładach aktywności zawodowej lub na otwartym rynku pracy. Istotne jest, że o dofinansowanie ze środków PFRON do utworzenia i działania warsztatu mogą ubiegać się fundacje, stowarzyszenia lub inne podmioty niepubliczne.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, PFRON, fundusze zewnętrzne, przedsiębiorcy

I.2.3 Likwidacja barier architektonicznych w mieszkaniach osób niepełnosprawnych i w instytucjach publicznych;

Opis zadania			
Bariery architektoniczne w mieszkaniach, ale także w instytucjach publicznych często są jedynymi barierami, przed którymi osoby niepełnosprawne są bezradne. Zniesienie tych barier nie tylko ułatwia życie, ale też podnosi na duchu te osoby i daje im szansę na stosunkowo normalne życie. Dostęp do funduszy strukturalnych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) daje szansę na zwiększenie zakresu prac i liczby korzystających z programu likwidacji barier architektonicznych (podjazdy, windy, platformy wspomagające pokonanie schodów).			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, szkoły	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gminne, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.2.4 Udzielanie doradztwa i informacji w ramach niepublicznych inicjatyw (prywatnych, pozarządowych) służących powstawaniu w powiecie instytucji nastawionych na opiekę nad osobami niepełnosprawnymi i chorymi;

Opis zadania			
Dzięki integracji Polski z Unią Europejską zwiększyły się możliwości (głównie finansowe) powstawania i działania niepublicznych (prywatnych, pozarządowych) placówek zajmujących się opieką nad osobami niepełnosprawnymi i chorymi (np. warsztaty terapii zajęciowej, domy pobytu dziennego, domy pomocy społecznej, domy pogodnej jesieni, hospicja). Z biegiem czasu zainteresowanie organizowaniem tego typu instytucji może być coraz większe. Wiąże się to z procesem starzenia się społeczeństwa polskiego, a także europejskiego oraz z faktem, że mieszkańcy Europy Zachodniej mogą być licznymi odbiorcami tych usług, oferowanych przez polskie organizacje. Na etapie tworzenia tych placówek ważne jest wsparcie doradcze i informacyjne, udzielane instytucjom niepublicznym przez wyspecjalizowane jednostki powiatu, głównie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.2.5 Prowadzenie poradnictwa zawodowego dla bezrobotnych osób niepełnosprawnych z terenu powiatu chrzanowskiego;

Opis zadania			
Obecnie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie zarejestrowanych jest ok. 70 osób niepełnosprawnych posiadających status osoby bezrobotnej. Osobom tym zdecydowanie trudniej znaleźć pracę niż osobom pełnosprawnym. Dodatkowo sytuację utrudnia wysoka stopa bezrobocia w kraju oraz niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. Dlatego też należy szczególną uwagę zwrócić na odpowiednie przygotowanie bezrobotnych osób niepełnosprawnych do poruszania się na wymagającym rynku pracy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Lokalni przedsiębiorcy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, media lokalne	Działania ciągłe	Fundusz Pracy

I.2.6 Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie tworzenia projektów dotyczących zatrudnienia i przygotowania zawodowego osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
Dostępne obecnie środki strukturalne Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) stwarzają możliwości tworzenia projektów z zakresu zatrudniania i przygotowania zawodowego osób niepełnosprawnych. Należy dążyć do nawiązywania współpracy przez Powiatowy Urząd Pracy z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji takich projektów, obejmujących nie tylko osoby niepełnosprawne bezrobotne (PUP może działać wyłącznie dla beneficjentów mających status bezrobotnego), ale również pozostałe (te w ramach projektów mogłyby być obsługiwane przez organizacje pozarządowe współpracujące i wykorzystujące potencjał PUP).			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne	Działania ciągłe	Europejski Fundusz Społeczny

I.2.7 Rozwój poradnictwa społecznego dla osób niepełnosprawnych na terenie powiatu chrzanowskiego – tworzenie grup wsparcia, telefonów zaufania, warsztatów terapii zajęciowej, punktów informacyjnych, etc.;

Opis zadania			
Różnorodne formy poradnictwa społecznego dla osób niepełnosprawnych, takie jak np.: grupy wsparcia, telefony zaufania, warsztaty terapii zajęciowej, punkty informacyjne są prowadzone przez różne jednostki na terenie Powiatu Chrzanowskiego. Jednak zapotrzebowanie na tego typu formy wsparcia jest nadal bardzo duże. Potwierdzają to organizacje pozarządowe z terenu Powiatu, które bardzo często mają więcej chętnych w stosunku do możliwości technicznych i finansowych. Dlatego należy wspierać inicjatywy tworzenia nowych punktów, organizowanych zarówno przez sektor pozarządowy, jak i samorządowy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, liderzy lokalni	Działania ciągłe	Budżet powiatu, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.2.8 Wprowadzanie nowoczesnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych;

Opis zadania			
Rehabilitacja osób niepełnosprawnych jest pojęciem bardzo szerokim. Jednak należy pamiętać, iż nie powinna się ograniczać wyłącznie do ogólnie pojętej terapii zajęciowej, medycznej i społecznej. Należy wspierać inicjatywy dążące do uatrakcyjniania procesu rehabilitacyjnego, takie jak: zajęcia na basenie, sali gimnastycznej, w plenerze, warsztaty artystyczne, etc.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Organizacje pozarządowe, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne	Działania ciągłe	Środki MPiPS, budżet powiatu, PFRON, fundusze zewnętrzne

I.2.9 Rozwój systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin;

Opis zadania			
<p>W przypadku osób niepełnosprawnych niezmiernie ważna jest nie tylko profilaktyka kierowana bezpośrednio do nich, ale również do członków rodziny osoby niepełnosprawnej. Należy wspierać inicjatywy z zakresu szkolenia rodzin osób niepełnosprawnych, praktycznego wsparcia w zakresie opieki i leczenia, etc. Wsparcie to powinno mieć charakter zarówno merytoryczny, jak i psychologiczny. Przykładem mogą być działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, prowadzących psychologiczne i merytoryczne wsparcie udzielane rodzicom dzieci niepełnosprawnych w przedziale wieku 0 – 19 lat (grupy wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych).</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Chrzanowie i Trzebini, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, rodziny osób niepełnosprawnych, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, samorzady gminne, szkoły	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, PFRON, fundusze zewnętrzne

II. CEL STRATEGICZNY: STWORZENIE SKUTECZNEGO SYSTEMU OPIEKI I WSPÓŁDZIAŁANIA Z OSOBAMI STARSZYMI

Zadania związane z opieką nad osobami starszymi są w pewnym zakresie zbieżne do zadań zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Społeczeństwo europejskie, w tym również polskie starzeje się. W niektórych krajach europejskich liczba osób w wieku poprodukcyjnym zaczyna zbliżać się do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Tendencje te w Polsce jeszcze nie są tak wyraźnie zarysowane, jednak wydaje się, że jest kwestią czasu, aby podobne wskaźniki dotyczyły również naszego kraju. Powoduje to bardzo poważne problemy natury ekonomicznej (np. wysokie obciążenia socjalne emeryturami i rentami w zestawieniu z małą liczbą osób pracujących zawodowo), ale również społecznej. Brak wystarczającej ilości usług i punktów opieki nad ludźmi starszymi, brak miejsc w domach spokojnej starości, brak personelu zajmującego się osobami starszymi, itd. To tylko niektóre z możliwych problemów dotyczących również Powiatu Chrzanowski. Z drugiej strony osoby starsze, nieaktywne zawodowo, a często posiadające dużą wiedzę i doświadczenie zawodowe są grupą, której potencjał rzadko się wykorzystuje. A zagospodarowanie intelektualnego potencjału tej grupy mieszkańców będzie jednocześnie aktywnym sposobem wspierania osób starszych i może dać korzyść społeczeństwu.

Niniejszy cel strategiczny realizowany będzie przez następujący cel operacyjny:

II.1. Zapewnienie osobom starszym optymalnych warunków do rozwoju społecznego

II.1. Cel operacyjny:

Zapewnienie osobom starszym optymalnych warunków do rozwoju społecznego

Wsparciem w ramach niniejszego celu operacyjnego powinny być objęte osoby starsze, które często zamieszkują samotnie, a ich dochód oscyluje na granicy minimum socjalnego. Często niewielka pomoc, zainteresowanie losem takich osób, a nawet zwykła rozmowa, powoduje, że osoby te czują się nadal potrzebne. Społeczeństwo lokalne starzeje się (zmniejsza się liczba osób młodych, a zwiększa się liczba mieszkańców w wieku emerytalnym) i trend ten będzie pogłębiał się w powiecie chrzanowskim w kolejnych latach. Odpowiedzią władz powiatu powinien być system wsparcia dla instytucji i organizacji (w tym pozarządowych i niepublicznych), które organizują i prowadzą (bądź będą prowadzić w przyszłości) placówki pomocy społecznej w powiecie (np. warsztaty terapii zajęciowej, domy pomocy społecznej, domy pogodnej jesieni). Silnym impulsem do tworzenia i funkcjonowania tego typu instytucji powinny być fundusze strukturalne Unii Europejskiej.

Zadania:

II.1.1 Rozwój poradnictwa społecznego dla osób starszych, szczególnie samotnych – tworzenie grup wsparcia, telefonów zaufania, warsztatów terapii zajęciowej, punktów informacyjnych, etc.;

Opis zadania

Różnorodne formy poradnictwa społecznego dla osób starszych, takie jak np.: grupy wsparcia, telefony zaufania, warsztaty terapii zajęciowej, punkty informacyjne są prowadzone przez różne jednostki na terenie Powiatu chrzanowskiego. Jednak zapotrzebowanie na tego typu formy wsparcia jest nadal bardzo duże. Potwierdzają to
--

organizacje pozarządowe z terenu Powiatu, które bardzo często mają więcej chętnych w stosunku do możliwości technicznych i finansowych. Dlatego należy wspierać inicjatywy tworzenia nowych punktów, organizowanych zarówno przez sektor pozarządowy, jak i samorządowy. Zadanie to można w niektórych przypadkach realizować wspólnie z zadaniem I.2.7 w ramach celu strategicznego dotyczącego osób niepełnosprawnych.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

II.1.2 Utworzenie domu pobytu dziennego dla osób starszych;

Opis zadania			
Dom pobytu dziennego dla osób starszych jest formą wsparcia i integracji społecznej dla osób w podeszłym wieku i ich rodzin. Na terenie Powiatu Chrzanowskiego występują duże potrzeby w zakresie organizowania opieki nad osobami starszymi takim ośrodkiem, pod okiem określonych specjalistów.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Biuro Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	2007 – 2013	Środki MPiPS, budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

II.1.3 Utworzenie na terenie powiatu chrzanowskiego uniwersytetu III wieku;

Opis zadania			
Placówki określane mianem uniwersytetu III wieku są ośrodkami kształcenia osób w podeszłym wieku. Placówki te są doskonałym przykładem kształcenia ustawicznego oraz bardzo dobrym narzędziem integracji społecznej osób starszych. Kształcenie w uniwersytecie III wieku powinno obejmować nie tylko wiedzę merytoryczną z różnych dziedzin, przekazywaną podczas zajęć lekcyjnych, ale również zajęcia praktyczne związane z doskonaleniem umiejętności życia codziennego osób starszych – nauka obsługi komputera, nauka znajdowania niezbędnych informacji w Internecie, nauka obsługi telefonu komórkowego, etc.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, rodziny osób starszych, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, samorządy gminne	2007 – 2013	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

II.1.4 Rozwój integracji międzypokoleniowej w powiecie;

Opis zadania			
Regularne kontakty osób starszych z młodszym pokoleniem obywateli powiatu są jednym z najbardziej efektywnych form integracji społecznej. Osoby starsze, posiadające dużą wiedzę i doświadczenie życiowe mogą być ważnym partnerem, a ich wskazówki cennym drogowskazem na ścieżce życiowej młodych ludzi. Do takich form integracji międzypokoleniowej możemy zaliczyć np. prowadzenie zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży przez emerytowanych nauczycieli, organizowanie i uczestnictwo dzieci i młodzieży w spotkaniach okolicznościowych dla osób starszych (Wigilia, Wielkanoc, Andrzejki, Dzień Seniora, zabawy karnawałowe) czy promocja twórczości artystycznej osób starszych;			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, rodziny osób starszych, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, samorządy gminne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

II.1.5 Promowanie wolontariatu jako formy wsparcia osób starszych;

Opis zadania			
<p>Wolontariusze są dla osób starszych nie tylko formą wsparcia w codziennym życiu, ale również bardzo ważnym elementem integracji społecznej. Integracja ta funkcjonuje również w drugą stronę – dla osób pełnosprawnych jest możliwością nauki wielu rzeczy od osób starszych, lekcją wrażliwości społecznej, postawy obywatelskiej i tolerancji. Na terenie Powiatu Chrzanowskiego należy tworzyć kluby wolontariuszy przy szkołach, ośrodkach pomocy społecznej, organizacjach pozarządowych, etc. W przyszłości kluby te mogłyby tworzyć powiatowe centrum wolontariatu – np. przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, adekwatnie do zadania nr I.1.6 w celu strategicznym dotyczącym osób niepełnosprawnych.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, organizacje pozarządowe, samorządy gminne, szkoły, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, media lokalne.	Działania ciągłe	Budżet powiatu

II.1.6 Wdrażanie przez władze samorządowe z terenu powiatu chrzanowskiego systemu konkursów grantowych i innych form zlecenia zadań z zakresu opieki nad osobami starszymi;

Opis zadania			
<p>Wiele gmin z terenu Powiatu Chrzanowskiego stosuje konkursy dla organizacji pozarządowych ze swojego terenu na zadania z zakresu opieki nad osobami starszymi. Należy kontynuować podobne działania oraz zwiększać ich zasięg oddziaływania (terytorialny i merytoryczny). Jak pokazują liczne doświadczenia, organizacje pozarządowe wyspecjalizowane w obsłudze osób starszych i potrzebujących, bardzo często zadania te wykonują taniej niż jednostki samorządowe. Zadanie spójne z zadaniem nr I.1.5 w celu strategicznym dotyczącym osób niepełnosprawnych.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Władze samorządowe z terenu powiatu chrzanowskiego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie, Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, organizacje pozarządowe, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej	Działania ciągłe	Budżety jednostek samorządu terytorialnego z terenu powiatu

II.1.7 Udzielanie doradztwa i informacji w ramach niepublicznych inicjatyw (prywatnych, pozarządowych) służących powstawaniu w powiecie instytucji nastawionych na opiekę nad osobami starszymi;

Opis zadania			
<p>Dzięki integracji Polski z Unią Europejską zwiększyły się możliwości (głównie finansowe) powstawania i działania niepublicznych (prywatnych, pozarządowych) placówek zajmujących się opieką nad osobami starszymi (np. domy pobytu dziennego, domy pomocy społecznej, domy pogodnej jesieni, hospicja). Z biegiem czasu zainteresowanie organizowaniem tego typu instytucji może być coraz większe. Wiąże się to z procesem starzenia się społeczeństwa polskiego, a także europejskiego oraz z faktem, że mieszkańcy Europy Zachodniej mogą być licznymi odbiorcami tych usług, oferowanych przez polskie organizacje. Na etapie tworzenia tych placówek ważne jest wsparcie doradcze i informacyjne, udzielane instytucjom niepublicznym przez wyspecjalizowane jednostki powiatu, głównie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.</p>			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, placówki pomocy społecznej z terenu powiatu, ośrodki pomocy społecznej, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, media lokalne	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne, kapitał prywatny

II.1.8 Dostosowanie standardu Domu Pomocy Społecznej w Płazie do wymogów ustawowych i rozszerzenie oferty placówki o nowe usługi (*patrz także zadanie I.1.3. w obszarze priorytetowym: „Aktywizacja i wspieranie rodzin”*);

Opis zadania			
Dom Pomocy Społecznej prowadzi działalność w Zespole Pałacowo-Parkowym w Płazie. Standaryzacja placówki jest wymogiem ustawy o pomocy społecznej oraz odpowiednich rozporządzeń. Standaryzacja obejmuje przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego zaplecza lokalowego dla osób korzystających z usług DPS, wyposażenia placówki oraz zapewnienia specjalistycznej kadry pracowniczej. Rozszerzenie profilu działalności DPS powinno objąć np. ofertę dla osób przewlekle chorych, somatycznie chorych oraz warsztaty terapii zajęciowej. W 2008 r. planowane jest utworzenie 2 miejsc obciążeniowych dla osób z terenu powiatu chrzanowskiego na okres od 2 tygodni do 2 miesięcy.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrekcja Domu Pomocy Społecznej w Płazie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu Powiatu Chrzanowskiego, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	2007-2008	Budżet powiatu, Budżety gmin, osoby prywatne, PFRON, fundusze zewnętrzne

**OBSZAR PRIORYTETOWY:
AKTYWIZACJA RYNKU PRACY**

Wszelkie działania zawarte w obszarze priorytetowym „Aktywizacja rynku pracy” znajdują swoje uzasadnienie w „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013” – najbardziej istotnego dla kształtowania polityki rozwoju lokalnego i regionalnego dokumentu strategicznego w Małopolsce. Cele i zadania tworzące obszar priorytetowy „Aktywizacja rynku pracy” wpisują się w następujące Cele pośrednie oraz Kierunki polityki Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013, przyjętej przez Sejmik Województwa w dniu 30 stycznia 2006 r.:

Cel pośredni:	I. Lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy
Kierunek polityki:	I.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego
Kierunek polityki:	I.3. Wsparcie indywidualnej przedsiębiorczości
Kierunek polityki:	I.4. Rozwój rynku pracy
Cel pośredni:	II. Konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka
Kierunek polityki:	II.2. Rozwój innowacji oraz nowoczesnych technologii
Kierunek polityki:	II.4. Przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu
Cel pośredni:	III. Nowoczesna i sprawna, sprzyjająca rozwojowi społeczno-gospodarczemu infrastruktura
Kierunek polityki:	III.2. Rozwój infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego
Kierunek polityki:	III.4. Kompleksowe zagospodarowanie stref aktywności gospodarczej
Cel pośredni:	IV. Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego jako europolu
Kierunek polityki:	IV.2. Równoważenie struktury wewnętrznej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego

**I. CEL STRATEGICZNY:
PROMOCJA ZATRUDNIENIA I AKTYWIZACJA RYNKU PRACY
W POWIECIE**

Problem bezrobocia dotyczy – z różnym natężeniem – większości powiatów województwa małopolskiego. W powiecie chrzanowskim stopa bezrobocia w grudniu 2005 r. wynosiła 19,4% (8808 osób bezrobotnych) i była jedną z wyższych wartości w regionie małopolskim (bezrobocie w województwie wyniosło 13,8%). Wobec wysokiego poziomu bezrobocia w powiecie chrzanowskim ważne staje się podejmowanie i kontynuowanie kompleksowych działań aktywizujących osoby bezrobotne, zwłaszcza te, które posiadają dużo energii i chęci do zaistnienia na rynku pracy. Ważnym i trudnym zadaniem jest aktywizacja pracodawców, zmierzająca do „otworzenia” ich na osoby bezrobotne oraz wspierająca proces powstawania nowych miejsc pracy. Sprawdzone narzędzie jest krzewienie postaw przedsiębiorczych, które często tkwią w ludziach, ale nie do końca są wykorzystywane, czyli wsparcie procesu samozatrudnienia oraz wsparcie osób zakładających własną działalność gospodarczą. Dodatkowo muszą być rozszerzane działania szkoleniowe i doradcze, skierowane do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących. Nadzieję na wzrost ofert w tym zakresie rodzi zwiększający się dostęp do środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Niniejszy cel strategiczny realizowany będzie przez następujące cele operacyjne:

- I.1. Wspieranie procesu powstawania miejsc pracy
- I.2. Rozwój systemu szkoleń dla osób bezrobotnych i pracujących
- I.3. Doskonalenie działań z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy
- I.4. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w powiecie, dostosowanego do potrzeb rynku pracy

**I.1. Cel operacyjny:
Wspieranie procesu powstawania miejsc pracy**

Zjawisko bezrobocia jest w głównej mierze odzwierciedleniem zmian w strukturze gospodarki lokalnej powiatu (m.in. restrukturyzacja zakładów przemysłowych), ale także niewielkim w ostatnich latach wzrostem gospodarczym w naszym kraju i regulacjami prawnymi, które nie zachęcają przedsiębiorców do tworzenia nowych miejsc pracy. To wiąże się często ze znacznymi cięciami w liczebności kadry pracowniczej. Działania te nie są wsparte na szczeblu centralnym kompleksowymi działaniami osłonowymi, które umożliwiłyby osobom odchodzącym z przemysłu przekwalifikowanie się i poszukiwanie nowego miejsca pracy. Ponadto sektor małych i średnich firm w powiecie chrzanowskim nie generuje szybkiego przyrostu nowych miejsc pracy, gdyż nierzadko sam boryka się z trudnościami ekonomicznymi – znacznym obciążeniem fiskalnym, konkurencją, dostosowywaniem się do norm europejskich, etc. Niemniej jednak widoczne u wielu bezrobotnych niskie kwalifikacje zawodowe i bierne zachowania nie ułatwiają działania pracodawcom i służbom zatrudnienia. Zjawiskiem naturalnym staje się bezrobocie długotrwałe (powyżej 12 miesięcy), brak zainteresowania ofertami pracy i praca „na czarno”.

Zadania:

I.1.1 Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy;

Opis zadania			
Badania i diagnozy rynku pracy powinny obejmować zarówno potrzeby pracodawców, jak i możliwości bezrobotnych. W zakres tych badań powinny wejść takie zagadnienia, jak: określenie zawodów deficytowych na danym obszarze, określenie zawodów nadwyżkowych, analiza wpływających ofert pracy i kierunków edukacyjnych, kierunku rozwoju największych firm w powiecie, opinie pracodawców w zakresie wymogów stawianych pracownikom, etc. Wyniki badań mają służyć prognozowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i umożliwiać właściwy dobór form aktywizujących dla osób bezrobotnych, których liczba w powiecie chrzanowskim wynosi 8808 osób (dane z grudnia 2005 r.).			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Przedsiębiorcy, organizacje gospodarcze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.1.2 Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych i przedsiębiorców w zakresie możliwości korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach – uruchomienie stanowiska ds. informacji w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie;

Opis zadania			
Zakres działań prowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy na rzecz osób bezrobotnych i przedsiębiorców roznosi się i zmienia. Związane jest to m.in. z weryfikacją dotychczasowych programów oraz tworzeniem nowych, dostosowanych do bieżących potrzeb rynku pracy. Wzmocnieniem tych działań jest na pewno dostęp do Europejskiego Funduszu Społecznego i innych źródeł finansowych (np. Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL). Działania informacyjne prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie przestają być wystarczające – brak w strukturach PUP stanowiska ds. informacji, które przejęłoby na siebie informowanie zainteresowanych osób i instytucji o możliwościach korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach. Stanowisko takie powinno być łatwo dostępne w budynku PUP, powinno mieć także oddzielną linię telefoniczną, dostęp do komputera z internetem oraz ulotki informacyjne.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Przedsiębiorcy, organizacje gospodarcze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.1.3 Promocja samozatrudnienia wśród osób bezrobotnych i wspieranie ich w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej;

Opis zadania			
Samozatrudnienie jest ze wszech miar pożądanym działaniem, służącym rozwojowi gospodarki lokalnej i zmniejszaniu bezrobocia. Samorząd lokalny oraz służby zatrudnienia powinny dążyć do jak największej popularyzacji tego zjawiska, zachęcając osoby bezrobotne, często bojące się ryzyka lub posiadające zbyt małą wiedzę na ten temat. Dobrym narzędziem do tego typu rozwiązań jest organizowanie akcji w postaci imprez lub wydarzeń gospodarczych, na których doradcy zawodowi, doradcy biznesowi będą mogli udzielać rad i informacji potencjalnym, przyszłym przedsiębiorcom. Obok informacji, np. o bezzwrotnych dotacjach dla bezrobotnych na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, osoby te powinny mieć możliwość uzyskania pomocy doradczej, np. w przygotowaniu biznes-planu.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Przedsiębiorcy, organizacje gospodarcze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Fundusz Pracy,

	gmin z terenu powiatu chrzanowskiego		Europejski Fundusz Społeczny
--	--------------------------------------	--	------------------------------

I.1.4 Organizacja lokalnych targów i giełd pracy;

Opis zadania			
Giełdy i targi pracy są efektywną formą kontaktów osób poszukujących i oferujących pracę. Obecnie w powiecie chrzanowskim odbywają się przeciętnie dwie takie imprezy w ciągu roku, w tym Targi Przedsiębiorczości Małopolski Zachodniej. Bezrobotni mają wówczas możliwość zaprezentowania swoich walorów zawodowych, nawiązać interesujące kontakty, a pracodawcy mogą bezpośrednio poznać potencjalnych kandydatów do pracy oraz zareklamować produkty bądź usługi swojej firmy. Targom mogą towarzyszyć warsztaty aktywizujące dla osób bezrobotnych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Przedsiębiorcy, organizacje gospodarcze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.1.5 Organizacja i prowadzenie programu staży zagranicznych dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i absolwentów studiów z terenu powiatu;

Opis zadania			
Program staży zagranicznych ma na celu wsparcie młodzieży we wchodzeniu na rynek pracy i obejmowałby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i absolwentów studiów z terenu powiatu. Osoby, które odbędą staże zagraniczne osiągną wielokierunkowe korzyści:			
<ul style="list-style-type: none"> – zdobędą nową wiedzę zawodową i praktyczne umiejętności, – polepszą znajomość języka obcego, – uzyskają szansę zdobycia stałej pracy za granicą, – nawiążą kontakty z zagranicznymi przedsiębiorstwami, – dokonają transferu „know-how” do Polski i wykorzystają w pracy w powiecie. 			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, partnerzy zagraniczni	Działania w miarę zidentyfikowanych potrzeb	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.1.6 Promocja wolontariatu jako szansy na pierwszą pracę lub szansy na wyjście z bezrobocia;

Opis zadania			
Wolontariat często jest pierwszym doświadczeniem młodej osoby w działalności społecznej lub pierwszym krokiem na drodze rozwoju zawodowego. Wolontariat jest formą aktywizacji społeczności lokalnej, która w krajach wysokorozwiniętych jest stosowana z dobrymi efektami już od dawna. Dzięki wolontariatowi osoby bez doświadczenia zawodowego mają szansę uzyskać praktykę i zdobyć umiejętności niezwykle przydatne w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy. Poza tym wolontariat kształtuje, szczególnie wśród młodych osób postawy obywatelskie i chroni je przed zjawiskami patologicznymi. Wolontariat może być także pierwszym i skutecznym elementem procesu wychodzenia z bezrobocia.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego	Organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, przedsiębiorcy,	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne

w Chrzanowie	organizacje przedsiębiorców, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie		
--------------	--	--	--

I.1.7 Program robót publicznych i prac interwencyjnych przy współpracy z samorządami gmin powiatu chrzanowskiego;

Opis zadania			
Opracowanie powiatowego programu robót publicznych i prac interwencyjnych dla osób bezrobotnych z terenu powiatu chrzanowskiego poprzez realizację projektów dla poszczególnych gmin oraz projektów powiatowych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie,	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie	Działanie ciągłe	Fundusz Pracy, budżety gmin powiatu, budżet powiatu

**I.2. Cel operacyjny:
Rozwój systemu szkoleń dla osób bezrobotnych i pracujących**

System szkoleń i kursów od wielu lat jest jednym z głównych narzędzi aktywizacji osób bezrobotnych, ale także pracujących w naszym kraju. Efektywny system szkoleniowy oferuje nie tylko profesjonalne i praktyczne metody zdobywania wiedzy i umiejętności, ale także na bieżąco prowadzi monitoring potrzebnych tematów, odzwierciedlających sytuację na rynku pracy. Osobnym zagadnieniem w stosunku do szkoleń zawodowych jest organizacja kursów wspomagających proces poszukiwania pracy oraz zwiększających dodatkowe umiejętności osób bezrobotnych i pracujących, np.: kursy komputerowe, kursy nauki języków obcych, etc. Udział w szkoleniach jest nie tylko źródłem nowej wiedzy i umiejętności, ale nierzadko jest formą oderwania się od problemów nurtujących na co dzień osoby bezrobotne oraz stanowi forum wymiany doświadczeń przez osoby poszukujące pracy. Niniejszy cel wpisuje się także w szeroki front zagadnień określanych ogólnym mianem „rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy”. Kształcenie ustawiczne dorosłych jest procesem, który będzie nabierał coraz większego znaczenia w rozwoju zawodowym mieszkańców – chodzi tu przede wszystkim o zdobywanie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy i przekwalifikowanie zawodowe.

Zadania:

I.2.1 Systematyczne badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i pracodawców;

Opis zadania			
Tematyka organizowanych szkoleń i kursów dla bezrobotnych i pracodawców musi być odpowiedzią na ich bieżące i długofalowe potrzeby, stąd też ważne staje się stałe identyfikowanie tych potrzeb i podejmowanie działań służących ich zaspokajaniu. Elementem zadania powinno być także utworzenie bazy danych instytucji szkoleniowych i edukacyjnych w powiecie chrzanowskim i powiatach sąsiednich. Baza taka, systematycznie weryfikowana i aktualizowana, ma służyć organizacji wysokiej jakości szkoleń i kursów, odpowiadających aktualnym potrzebom bezrobotnych i firm, a także stałej ocenie prowadzonych szkoleń. W bazie (internetowej i drukowanej) powinny się znaleźć firmy szkoleniowe, szkoły, uczelnie wyższe oraz organizacje pozarządowe prowadzące kursy i szkolenia.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania

Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Jednostki szkoleniowe, pracodawcy, organizacje przedsiębiorców, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny, budżet powiatu
------------------------------------	---	------------------	---

I.2.2 Organizacja szkoleń i kursów doskonalących umiejętności i podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych;

Opis zadania			
Wiedza i umiejętności osób bezrobotnych często odstają od potrzeb pracodawców i rosnących wymagań konkurencyjnego rynku pracy. Dlatego bezrobotni powinni mieć możliwość dostępu do szerokiej oferty szkoleń i kursów, w tym kursów komputerowych, kursów językowych i kierunkowych kursów zawodowych. Te ostatnie są jedną z najbardziej efektywnych form aktywizacji osób bezrobotnych. Często są one organizowane pod potrzeby jakiegoś pracodawcy planującego zatrudnienie większej ilości osób w określonym zawodzie. Ponadto kursy te najczęściej dotyczą nowoczesnych technik wykonywania danego zawodu.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Jednostki szkoleniowe, pracodawcy, organizacje przedsiębiorców, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.2.3 Wspieranie procesu kształcenia ustawicznego osób dorosłych, w tym kształcenia „na odległość” – pomoc władz powiatu w organizacji kursów i szkoleń doskonalących oraz przekwalifikowujących dla mieszkańców;

Opis zadania			
Niniejsze zadanie wpisuje się w szeroki front zagadnień określanych ogólnym mianem „rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy”. Kształcenie ustawiczne dorosłych jest procesem, który będzie nabierał coraz większego znaczenia w rozwoju zawodowym mieszkańców – chodzi tu przede wszystkim o zdobywanie nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy i przekwalifikowanie zawodowe. Oferta szkoleń i kursów dla osób dorosłych, w tym także pracujących powinna uwzględniać dotychczasowe umiejętności mieszkańców powiatu i potrzeby pracodawców. Ważne, aby w ten proces włączyły się placówki oświatowe, leżące w powiecie chrzanowskim. Szczególne znaczenie powinny mieć kursy umiejętności uniwersalnych – szkolenia językowe, komputerowe i interpersonalne. Coraz większy nacisk władz powiatu powinien iść także na wspieranie kształcenia „na odległość”, czyli rozwój <i>e-learningu</i> dla różnych grup odbiorców.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Jednostki szkoleniowe, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców,	Działania ciągłe	Budżet powiatu, budżety gmin, fundusze zewnętrzne, środki uczestników

**I.3. Cel operacyjny:
Doskonalenie działań z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy**

Poradnictwo i pośrednictwo zawodowe, jako ważne narzędzia aktywizacji rynku pracy, wymagają stałego rozwoju wykorzystującego nowe technologie i nowe formy informacji. Powiększający się zasób informacji o różnej tematyce i różnym pochodzeniu wymaga odpowiedniego zarządzania tą informacją – zbierania, selekcjonowania i udostępniania zainteresowanym odbiorcom. Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie powinien w coraz większym stopniu wykorzystywać w działaniach związanych z poradnictwem zawodowym i pośrednictwem pracy nowych technologii informatycznych (w tym Internetu). Ważne w tym względzie pozostaje utworzenie sali komputerowej z dostępem do Internetu w Powiatowym Urzędzie Pracy. Nie można jednak zapominać o nadal istotnym bezpośrednim kontakcie specjalistów z osobą bezrobotną czy poszukującą pracy. Służyć temu mają Punkty Szansy Zawodowej, planowane do utworzenia w gminach powiatu chrzanowskiego.

Zadania:

I.3.1 Zapewnienie nowej siedziby dla Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie, umożliwiającej osobom bezrobotnym załatwianie własnych spraw w optymalnych warunkach;

Opis zadania			
Obecna siedziba Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie nie pozwala osobom bezrobotnym na optymalne korzystanie z jego usług. Wyprawa do PUP wiąże się koniecznością bardzo długiego wyczekiwania w wąskich korytarzach, bez możliwości znalezienia miejsca siedzącego. Braki lokalizacyjne nie pozwalają również na prowadzenie nowoczesnych form aktywizacyjnych, związanych chociażby z obsługą Internetu, etc. Obecnie prowadzone są poszukiwania lokalu dla PUP w Chrzanowie.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Starostwo Powiatowe w Chrzanowie	Rada Powiatu Chrzanowskiego, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	2007 – 2008	Budżet Starostwa

I.3.2 Rozwój nowych form doradztwa zawodowego dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i pracujących (np. przez Internet);

Opis zadania
<p>Poradnictwo zawodowe ma na celu pomoc osobom bezrobotnym, poszukującym pracy i pracującym w planowaniu i organizowaniu ich życia zawodowego poprzez udzielanie informacji zawodowych, wskazówek, porad, prowadzenie badań diagnostycznych przydatności zawodowej. Doradca zawodowy pomaga ludziom mającym trudności z podjęciem lub realizacją decyzji zawodowej, wynikających głównie z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy. Doradca zawodowy pomaga również osobom pracującym, zamierzającym zmienić zawód lub podjąć działalność gospodarczą. Działalność doradcy zawodowego umożliwia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznać trudności w znalezieniu pracy, – poznać predyspozycje zawodowe, – wybrać odpowiedni rodzaj pracy lub kierunek szkolenia czy przekwalifikowania, – zaplanować ścieżkę zawodową, – uzyskać szczegółowe informacje o zasadach i rynku pracy, przygotować do rozmowy kwalifikacyjnej, – wyposażyć uczestnika w narzędzia do poszukiwania pracy (cv, list motywacyjny), – pomóc pracodawcy w selekcji kandydatów na stanowiska pracy wymagające szczególnych, – predyspozycji, określa potencjał oraz predyspozycje zawodowe kandydata. <p>Biorąc pod uwagę szybkie zmiany na rynku pracy (m.in. rozwój nowych zawodów, nowych firm) rola doradców</p>

zawodowych nabiera coraz większego znaczenia. Rozwój nowych technik pracy (techniki informatyczne, metody interaktywne) z osobami zainteresowanymi wymagać będą ich przyswojenia i stosowania przez doradców. Coraz powszechniejsze będzie się stawało udzielanie porad przez Internet.

Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, ośrodki pomocy społecznej	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.3.3 Utworzenie sali komputerowej z wielostanowiskowym dostępem do Internetu w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chrzanowie;

Opis zadania			
Obecnie Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie nie dysponuje salą komputerową wielostanowiskową z dostępem do internetu. Utworzenie takiej sali w chrzanowskim PUP ma służyć nie tylko szkoleniom i warsztatom dla osób bezrobotnych, ale także powinno być centrum dla osób poszukujących pracy, gdzie można uzyskać niezbędną informację, wydrukować odpowiedni materiał, wysłać fax bądź e-maila.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, ośrodki pomocy społecznej	Do 2008	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.3.4 Utworzenie Punktów Szansy Zawodowej w gminach powiatu chrzanowskiego;

Opis zadania			
Problemem lokalnego rynku pracy jest – poza wysoką stopą bezrobocia – obniżenie motywacji osób bezrobotnych do poszukiwania pracy, wzrost apatii, niezadowolenia społecznego. Instytucje powiatowe oraz gminne podejmują szereg działań mających obniżyć negatywną statystykę. Biorąc pod uwagę ilość tych działań, istnieje potrzeba zintegrowania tych inicjatyw i zacieśnienie współpracy między partnerami publicznymi i społecznymi. Wskazane jest zatem uruchomienie we wszystkich gminach powiatu chrzanowskiego Punktów Szansy Zawodowej, które prowadziłyby działania informacyjne i doradcze dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Punkty takie powinny wykorzystywać istniejącą infrastrukturę w gminach, np. gminne centra informacyjne, centra kultury czy biblioteki publiczne.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Do 2008	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.3.5 Doskonalenie systemu pośrednictwa pracy w powiecie;

Opis zadania			
Rozwój i wykorzystanie nowoczesnych technologii (elektroniczne bazy danych, poczta elektroniczna, internet) umożliwi sprawne, szybkie i w zwiększonym zakresie zbieranie i wymianę informacji pomiędzy zainteresowanymi partnerami (Powiatowy Urząd Pracy – bezrobotny – pracodawca). Na stronie internetowej Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie (www.pup.powiat-chrzanowski.pl) zawarte są oferty pracy w Polsce (wraz z wymaganiami stawianymi kandydatowi) oraz za granicą (przekierowanie na serwis informacyjny urzędów pracy: www.praca.gov.pl). Chrzanowski PUP powinien jednak kłaść większy nacisk na zbieranie informacji o ofertach pracy bezpośrednio u pracodawców, tak, aby dane te były rzetelne i najbardziej aktualne.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Przedsiębiorcy, organizacje przedsiębiorców, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.3.6 Rozwój doskonalenia zawodowego kadr Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie;

Opis zadania			
Zapewnienie pracownikom Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie ścieżek rozwoju zawodowego jest podstawą efektywności prowadzonych przez nich działań. Zmiany w przepisach prawnych, realizacja projektów finansowanych z Unii Europejskiej, rozwój rynku pracy w UE powodują, że należy inwestować w rozwój wiedzy i umiejętności pracowników. Głównymi formami doskonalenia zawodowego powinny być: udział w kursach, szkoleniach, studiach podyplomowych czy wymianie międzynarodowej.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie	Działania ciągłe	Fundusz Pracy, Europejski Fundusz Społeczny

I.3.7 Finansowanie prac społecznie użytecznych;

Opis zadania			
Możliwość tworzenia miejsc pracy w formule prac społecznie użytecznych wynika z ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Zakres takich prac na własnym terenie oraz zapotrzebowanie na nie powinny identyfikować samorządy lokalne. Dobór osób angażowanych do prac społecznie użytecznych opierałby się m.in. na informacji z gminnych ośrodków pomocy społecznej, w oparciu o ich doświadczenia pomocy osobom z terenu danej gminy (istotne informacje dotyczące stanu materialnego osób, sytuacji rodzinnej i zawodowej, zdrowotnej, etc.) oraz pośrednio z Powiatowego Urzędu Pracy. Samorząd lokalny mógłby wnioskować do Powiatowego Urzędu Pracy o zatrudnieniu wyselekcjonowanych osób w konkretnym zakresie pracy. Powiatowy Urząd Pracy finansowałby zatrudnienie przy takiej formule prac społecznie użytecznych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Ośrodki pomocy społecznej, Powiatowy Urząd Pracy – finansowanie	bezrobotni	Działania ciągłe	Fundusz Pracy

I.4. Cel operacyjny:

Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w powiecie, dostosowanego do potrzeb rynku pracy

Szybkie zmiany na rynku pracy, nowe wymagania pracodawców w stosunku do pracowników, rozwój nowych technologii, a także funkcjonowanie Polski w strukturach Unii Europejskiej wymagają elastycznego dostosowywania profili kształcenia ponadgimnazjalnego do tychże uwarunkowań i zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia młodych ludzi. Dla zapewnienia większej efektywności tych działań, powinny być one prowadzone w ścisłej współpracy wszystkich zainteresowanych środowisk lokalnych – szkół, rodziców, uczniów, władz powiatowych i gminnych, Powiatowego Urzędu Pracy, pracodawców, organizacji gospodarczych i pozarządowych. Wysoka jakość kształcenia ponadgimnazjalnego może być zapewniona także przez możliwość korzystania przez młodzież szkolną z nowoczesnych zdobyczy techniki i udział w nowatorskich projektach edukacyjnych (zwłaszcza międzynarodowych). Nie można jednak zapominać o systemie nagród dla uczniów wyróżniających się w nauce, a także o systemie nagród dla nauczycieli posiadających osiągnięcia w nauczaniu i wychowaniu młodzieży.

Zadania:

I.4.1 Współpraca władz powiatu ze środowiskami gospodarczymi i społecznymi w poszerzaniu oferty edukacyjnej na szczeblu ponadgimnazjalnym i dostosowywaniu profili nauczania do potrzeb rynku pracy;

Opis zadania			
Wprowadzanie w lokalny system edukacji ponadgimnazjalnej nowych profili nauczania nie realizuje się z dnia na dzień. Ponadto proces ten wymaga głębszych analiz gospodarki lokalnej i regionalnej oraz analiz demograficznych w powiecie. W procesie kształtowania profili nauczania w szkołach ponadgimnazjalnych nie można zapominać o szerokiej współpracy władz powiatu ze środowiskiem przedsiębiorców i organizacji gospodarczych. To partnerzy gospodarczy najlepiej potrafią zdefiniować, jaką wiedzę i umiejętności powinien posiadać absolwent poszczególnych rodzajów szkół, jakie zawody mogą być przydatne za kilka lat i w tym kierunku należy dążyć w procesie poszerzania oferty edukacyjnej szkół.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Małopolski Kurator Oświaty w Krakowie, dyrektorzy szkół, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, przedsiębiorcy, Powiatowa Rada Zatrudnienia, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.4.2 Współpraca szkół ponadgimnazjalnych z Powiatowym Urzędem Pracy w Chrzanowie i organizacjami przedsiębiorców w zakresie doradztwa zawodowego i kształtowania kariery zawodowej młodych ludzi;

Opis zadania			
Młodzież będąca na etapie edukacji ponadgimnazjalnej, często wahająca się pomiędzy wyborem różnych profili nauczania czy rodzaju studiów, powinna mieć silne wsparcie nie tylko w rodzicach czy pedagogach szkolnych, ale także wśród profesjonalnie przygotowanych do tego doradców zawodowych. Dlatego w tym zakresie powinna istnieć współpraca pomiędzy szkołami ponadgimnazjalnymi i Powiatowym Urzędem Pracy, ale wskazany byłby także udział przedstawicieli przedsiębiorców i organizacji gospodarczych z terenu powiatu chrzanowskiego.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół, urzędy gmin z terenu powiatu chrzanowskiego, przedsiębiorcy, Powiatowa Rada Zatrudnienia, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie	Działania ciągłe	Budżet powiatu, fundusze zewnętrzne

I.4.3 Współpraca szkół ponadgimnazjalnych z przedsiębiorcami w organizacji systemu praktyk uczniowskich w zakładach pracy powiatu;

Opis zadania			
Teoria przyswajana przez uczniów w szkołach o profilu technicznym i zawodowym musi być powiązana z praktyką. Zajęcia praktyczne, które uczniowie odbywają w warsztatach szkolnych nie zawsze są wystarczające dla poznania tajników danego zawodu, a zwłaszcza nie zawsze umożliwiają dostęp do nowoczesnych maszyn i urządzeń. Dlatego najlepszym i sprawdzonym rozwiązaniem jest organizacja systemu praktyk uczniowskim w zakładach pracy, które podpisały umowę z powiatem. Taka forma praktyk jest najbardziej efektywna i przynosi korzyści obu stronom.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, przedsiębiorcy, organizacje gospodarcze	Działania ciągłe	Budżet powiatu

I.4.4 Wykorzystywanie Internetu i nowoczesnych technik nauczania w procesie kształcenia młodzieży szkół ponadgimnazjalnych;

Opis zadania			
Realizacja zadania ma na celu podnoszenie jakości i efektywności kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu. Szczególnie istotna jest możliwość korzystania przez uczniów i nauczycieli z form pracy wykorzystujących technologie informatyczne (Internet, projekcje multimedialne, płyty CD z filmami i prezentacjami) w nauczaniu różnych przedmiotów, w tym nauki języków obcych. Obok systematycznego wyposażania szkół w zdobyte techniki i nowoczesne pomoce naukowe, ważne pozostaje również odpowiednie szkolenie nauczycieli stosujących te techniki.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, firmy telekomunikacyjne, organizacje pozarządowe	Działania ciągłe	Budżet powiatu, Ministerstwo Edukacji Narodowej, fundusze zewnętrzne

I.4.5 Wykorzystanie międzynarodowej współpracy uczniów i nauczycieli do pogłębiania znajomości języków obcych i realizacji wspólnych projektów;

Opis zadania			
Szkoły powiatu chrzanowskiego posiadają doświadczenie w kontaktach międzynarodowych. Efekty tych kontaktów są widoczne: wzrost otwartości młodzieży na inne narody i kultury, wzrost znajomości języków obcych, poszerzenie horyzontów myślowych młodych ludzi. Rozwój tych kontaktów i międzynarodowa wymiana młodzieży powinny być priorytetem każdej szkoły ponadgimnazjalnej w powiecie chrzanowskim. Szczególnie istotne staje się w tym zakresie wspólne tworzenie i realizacja międzynarodowych projektów edukacyjnych, finansowanych z funduszy unijnych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego	Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, szkoły zagraniczne, zagraniczne samorządy partnerskie gmin i powiatu chrzanowskiego	Działania ciągłe	Budżet powiatu, środki własne uczestników, Ministerstwo Edukacji Narodowej, fundusze zewnętrzne

I.4.6 Realizacja programu stypendialnego dla uczniów i studentów w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;

Opis zadania			
Od 2004 r. w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego działa program stypendialny dla uczniów i studentów z rodzin o niskich dochodach. Na szczeblu powiatu programem tym zarządza Starostwo Powiatowe w Chrzanowie. W latach kolejnych zakres tego programu będzie obejmował kolejne roczniki uczniów i studentów (w 2004 r. objął tylko pierwsze roczniki), dlatego pomoc ta powinna dotrzeć do większej liczby potrzebujących. Istotne w tym zadaniu jest również docieranie z bezpośrednią i pełną informacją o programie do wszystkich zainteresowanych.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, samorząd uczniowski, rady rodziców, organizacje studenckie	Działania cykliczne (raz w roku)	Budżet państwa, fundusze zewnętrzne

I.4.7 Rozwój systemu nagród i stypendiów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, wyróżniających się w nauce;

Opis zadania			
W powiecie chrzanowskim działa system nagród dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, wyróżniających się w nauce. Są to nagrody i stypendia fundowane przez niektóre gminy (np. Trzebinie), Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu czy Prezesa Rady Ministrów. Dla uczniów ważne jest, aby system ten nadal funkcjonował i w miarę możliwości obejmował coraz większą liczbę zainteresowanych. Dla wielu uczniów jest to nie tylko bodziec do dalszej, wyróżniającej się nauki, ale także formą odciążenia budżetu rodziców.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, samorząd uczniowski, rady rodziców, urzędy gmin z terenu Powiatu Chrzanowskiego	Działania cykliczne (raz w roku)	Budżet powiatu, budżety gmin, budżet państwa, fundusze zewnętrzne

I.4.8 Rozwój systemu nagród dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, przyznawanych za osiągnięcia w nauczaniu i wychowaniu młodzieży;

Opis zadania			
W powiecie chrzanowskim działa system nagród dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych, osiągających sukcesy w nauczaniu i wychowaniu młodzieży, oparty w głównej mierze na nagrodach Starosty i Kuratora Oświaty. W latach kolejnych system ten będzie kontynuowany, stanowi on bowiem element procesu motywacyjnego nauczycieli.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, rady pedagogiczne, Małopolski Kurator Oświaty w Krakowie	Działania cykliczne (raz w roku)	Budżet powiatu, budżet państwa,

I.4.9 Realizacja programu doskonalenia i doskonalenia nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych;

Opis zadania			
Każda szkoła ponadgimnazjalna w powiecie chrzanowskim ma swój budżet na szkolenia i kursy dla nauczycieli. Jest to bardzo ważny element rozwoju zawodowego kadry pedagogicznej, zwłaszcza w dobie szybkich zmian na rynku oświatowym (np. nowa matura, awans zawodowy nauczycieli), zmian w programach nauczania, a także w kontekście rosnących wymagań w stosunku do nauczycieli i uczniów oraz rodzących się problemów wychowawczych. Stąd ważne, aby nauczyciele mieli możliwość dofinansowania studiów, kursów i szkoleń, które są zbieżne z programem rozwoju poszczególnych szkół.			
Instytucja koordynująca	Partnerzy	Okres realizacji	Źródła finansowania
Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Chrzanowie	Dyrektorzy szkół ponadgimnazjalnych, instytucje szkoleniowe, uczelnie wyższe, Małopolski Kurator Oświaty w Krakowie	Działania ciągłe	Budżet powiatu (w ramach budżetów poszczególnych szkół), fundusze zewnętrzne

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WDROŻENIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE CHRZANOWSKIM

Wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim można rozpatrywać na trzech poziomach:

- organizacyjnym
- merytorycznym
- społecznym

Rekomendacje wdrożeniowe zawierają propozycje działań, których podjęcie może ułatwić wdrożenie niniejszej strategii oraz umożliwić jej stałe monitorowanie i dostosowywanie do zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

POZIOM ORGANIZACYJNY:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim zawiera zadania, które stanowią **wyzwania dla całej społeczności lokalnej** i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie**. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

Struktura organizacyjna chrzanowskiego PCPR, dostosowana do pracy ze strategią rozwiązywania problemów społecznych, powinna uwzględniać wydzielenie komórki (stanowiska) zajmującego się koordynacją i monitorowaniem zagadnień związanych z rozwojem polityki społecznej w powiecie. Osoba pełniąca tę funkcję zajęłaby się zatem koordynacją procesu wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych we współpracy z innymi partnerami, a zwłaszcza z Powiatowym Urzędem Pracy i Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu. Do jej obowiązków należałaby także współpraca z Wydziałem Promocji i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i jednostkami gminnymi w procesie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji polityki społecznej z terenu powiatu (patrz zadanie I.3.1 w obszarze priorytetowym „Aktywizacja i wspieranie rodzin” – str. 62).

POZIOM MERYTORYCZNY:

Poziom merytoryczny obejmuje faktyczny element wdrażania i monitorowania zadań zapisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim, przegląd zapisów Strategii, ich ocenę i aktualizację. W konsekwencji systematycznych działań wdrożeniowych i monitorujących osiągnięte zostaną cele operacyjne (średniookresowe) i strategiczne (długookresowe). Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się **Konwentowi Strategicznemu**, czyli reprezentacji lokalnych środowisk społecznych, który jako grupa robocza pracująca nad dokumentem Strategii powinna stać się swoistym komitetem monitorującym proces jego wdrażania. Tym samym Konwent będzie wsparciem merytorycznym dla PCPR, będącego instytucją zarządzającą wdrażaniem Strategii. Ważne, aby w Konwencie brali udział przedstawiciele wszystkich instytucji koordynujących realizację zadań zapisanych w Strategii.

Wybór zadań priorytetowych

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim powinno rozpocząć się od spotkania zorganizowanego przez PCPR z Konwentem Strategicznym. Spotkanie to powinno odbyć się w czwartym kwartale 2006 r. i powinna wówczas zostać dokonana priorytetyzacja (wybór najważniejszych) zadań do realizacji od roku 2007. Wybór ten dotyczyć powinien zarówno zadań z określonym w Strategii terminem realizacji, jak również zadań ciągłych (wdrażanych na bieżąco). Wyboru zadań do realizacji powinni dokonać członkowie Konwentu Strategicznego na podstawie określonych kryteriów oceniających szanse powodzenia danego zadania, jego pilność i rodzaj efektów. Kryteria priorytetyzacji zadań powinny być jasno i precyzyjnie określone przez członków Konwentu. Poniżej zamieszczono przykładowe kryteria wyboru zadań priorytetowych:

- **PILNOŚĆ** (0-10 punktów)
Czy zadanie jest potrzebne lub wymagane prawem obecnie, w niedalekiej przyszłości czy za kilka lat?
- **DŁUGOTRWAŁOŚĆ POŻYTKÓW** (0-10 punktów)
Jak długo zadanie będzie przynosiło korzyści? Przez tydzień, miesiąc, rok, kilka lat, kilkanaście lat?
- **ZGODNOŚĆ Z TENDENCJAMI** (0-10 punktów)
Czy zadanie jest zgodne z aktualnymi lub przewidywanymi tendencjami społecznymi, gospodarczymi i technologicznymi?
- **POWSZECHNOŚĆ** (0-10 punktów)
Jaki procent osób potrzebujących tego zadania będzie z niego korzystać lub odbierać usługi?
- **PRZYGOTOWANIE DO REALIZACJI** (0-10 punktów)
Czy zadanie jest możliwe do realizacji natychmiast, wkrótce czy po upływie długiego czasu?
- **AKCEPTACJA SPOŁECZNA** (0-10 punktów)
Czy realizacja zadania zyska akceptację społeczności lokalnej i partnerów zaproszonych do współpracy? Czy nie będzie wywoływać konfliktów?
- **DOSTĘPNOŚĆ FUNDUSZY NA REALIZACJĘ** (0-10 punktów)
Jakie są obecnie dostępne źródła finansowania zadania? Jaka jest szansa na finansowanie ze źródeł zewnętrznych?

max 70 punktów

Każde zadanie – w zależności od liczby otrzymanych punktów – przypisane będzie do jednej z trzech kategorii:

- A) **zadania priorytetowe** – konieczne i przygotowane do realizacji (zakres punktacji: 70-47)
- B) **zadania ważne** – nieprzygotowane lub przygotowane, lecz nie wymagające natychmiastowej realizacji (zakres punktacji: 46-24)
- C) **zadania pozostałe** – do realizacji w późniejszym okresie (zakres punktacji: 23-0)

Lista zadań do realizacji od 2007 roku wybrana zostanie przez Konwent Strategiczny spośród zadań priorytetowych. Zadania te zostaną przekazane poprzez PCPR do instytucji koordynujących poszczególne zadania Strategii.

Przeglądy strategiczne i aktualizacja Strategii

Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie, np. we wrześniu każdego roku (pierwszy we wrześniu 2007 r.), przed formułowaniem wniosków do budżetu przez samorządy lokalne. Na tych corocznych spotkaniach Konwentu Strategicznego następować będzie priorytetyzacja zadań (według określonych kryteriów) do realizacji na rok kolejny. Członkowie Konwentu, przy wyborze zadań do realizacji, będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego też przy wyborze zadań do realizacji na rok kolejny, Konwent powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim, ale także nowe, nie ujęte w nim zadania. Sprawozdanie ze spotkań wskazywać powinno priorytety w zakresie realizacji zadań przez PCPR i poszczególne instytucje koordynujące w kolejnym roku budżetowym.

Monitoring Strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia. Wskazane byłoby, aby corocznie w okresie wiosennym (pierwsze spotkanie w 2007 r.), Konwent Strategiczny spotykał się w celu monitorowania przebiegu realizacji zadań (wyznaczonych do realizacji w roku poprzednim) i osiągnięcia celów operacyjnych. Na spotkania te poszczególne instytucje koordynujące powinny przygotować sprawozdania z realizacji wyznaczonych dla nich zadań i przekazywać je do chrzanowskiego PCPR. Konwent Strategiczny na wiosennym spotkaniu monitorującym dokonywał będzie oceny zadań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikował będzie problemy, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację zadań wyznaczonych oraz proponował niezbędne korekty i zmiany w zakresie tych zadań. Tym samym roczny cykl przeglądu i monitoringu Strategii zostanie zamknięty.

POZIOM SPOŁECZNY:

Poziom społeczny dotyczy pozyskiwania partnerów (lokalnych i zewnętrznych) dla realizacji zadań strategicznych oraz upowszechniania zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Chrzanowskim wśród społeczności lokalnej. Działania w tym zakresie będą leżeć w gestii stanowiska / osoby piastującej funkcję koordynatora Strategii, znajdującego się w strukturach PCPR we współpracy z szerokim gronem partnerów lokalnych i regionalnych.

1. ZIDENTYFIKOWANI PARTNERZY POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W CHRZANOWIE W ZAKRESIE REALIZACJI STRATEGII:

- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie
- Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie
- Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie
- Rada Powiatu Chrzanowskiego
- Starostwo Powiatowe w Chrzanowie
- Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie
- Dom Pomocy Społecznej w Płazie
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Chrzanowie
- Młodzieżowy Dom Kultury w Trzebini
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebini
- Szkoły ponadgimnazjalne
- Urzędy Gmin z terenu powiatu
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu
- Komenda Powiatowa Policji w Chrzanowie
- Szpital Powiatowy w Chrzanowie
- Sąd Rejonowy w Chrzanowie
- Szkoły gminne
- Placówki podstawowej opieki zdrowotnej
- Instytucje kultury z terenu powiatu
- Kluby sportowe z terenu powiatu
- Organizacje pozarządowe i niepubliczne instytucje pomocy społecznej
- Media lokalne i regionalne

2. POZYSKIWANIE AKCEPTACJI SPOŁECZNEJ DLA ZADAŃ I PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH:

- Ścisła współpraca władz powiatu chrzanowskiego z sektorem pozarządowym – organizacjami społecznymi (kontraktowanie usług publicznych, partnerstwo w realizacji zadań i pozyskiwaniu środków zewnętrznych),
- Ścisła współpraca władz powiatu z sektorem gospodarczym (przedsięwzięcia publiczno-prywatne, wspólna promocja samorządu i przedsiębiorców, monitorowanie potrzeb lokalnych pracodawców, generowanie nowych miejsc pracy),
- Spotkania publiczne z mieszkańcami powiatu – przekazywanie obiektywnej informacji mieszkańcom oraz pozyskiwanie informacji zwrotnej (pomysły, sugestie

mieszkańców, monitorowanie potrzeb społecznych mieszkańców powiatu i przybywających gości),

- Systematyczne zamieszczanie informacji w mediach (lokalnych, regionalnych, internecie) o podejmowanych zadaniach strategicznych – tradycyjne konferencje prasowe, przygotowywanie notatek prasowych z realizowanych zadań, organizacja imprezy o charakterze lokalnym i ponadlokalnym).

3. UZYSKIWANIE POPARCIA ZEWNĘTRZNEGO:

- Efektywne kontakty z władzami powiatów sąsiednich, realizacja wspólnych projektów z zakresu polityki społecznej,
- Efektywne kontakty z władzami regionu małopolskiego, lobbing w instytucjach regionalnych i rządowych na rzecz dużych przedsięwzięć społecznych w powiecie,
- Efektywne kontakty z innymi partnerami zewnętrznymi, np. regionalne i rządowe instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe regionu,
- Pogłębianie kontaktów międzynarodowych w celu realizacji zadań wynikających ze strategii (powiaty partnerskie, instytucje międzynarodowe, pozyskiwanie partnerów zagranicznych),
- Kontakty z mediami (regionalne, krajowe) dotyczące podejmowanych zadań strategicznych – nagłaśnianie sukcesów w zakresie polityki społecznej powiatu;